

Tisdagen den 10 februari

Kl. 13.00–15.53
18.00–22.33

§ 1 Justering av protokoll

Protokollet för den 27 januari justerades.

§ 2 Avsägelse

Tredje vice talmannen meddelade att *Fredrik Schulte* (M) avsagt sig uppdraget som suppleant i skatteutskottet.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2014/15:220

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:220 Samförståndsavtal mellan Sverige och Saudiarabien

av Allan Widman (FP)

Interpellationen kommer inte att hinna besvaras inom föreskriven tid.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresa, möte med EU-nämnden och tidigare inbokat engagemang.

Stockholm den 5 februari 2015

Utrikesdepartementet

Margot Wallström (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Jörgensen

Expeditionschef

Interpellation 2014/15:231

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:231 Regeringens vilja att låna till bidragshöjningar

av Fredrik Schulte (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 20 februari 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 6 februari 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:232

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:232 Regeringens åtgärder och jobb i privata sektorn

av Fredrik Schulte (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 20 februari 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 6 februari 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:235

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:235 Möjlighet för tyngre och längre fordon att färdas på det svenska vägnätet

av Anders Åkesson (C)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 3 mars 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 2 februari 2015

Näringsdepartementet

Anna Johansson (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:246 Olika uppfattningar i regeringen om tillståndet i svensk ekonomi
av Fredrik Schulte (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 20 februari 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 6 februari 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:248

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:248 Regler kring gränsöverskridande skoterkörning

av Edward Riedl (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 3 mars 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 9 februari 2015

Näringsdepartementet

Anna Johansson (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2014/15:251

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:251 Efterlevnad av svaveldirektivet

av Borian Åberg (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 3 mars 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 9 februari 2015

Näringsdepartementet

Anna Johansson (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2014/15:257

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:257 Norra stambanan

av Åsa Lindestam (S)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 3 mars 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.
Stockholm den 9 februari 2015
Näringsdepartementet
Anna Johansson (S)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

*Svar på
interpellationer*

§ 4 Svar på interpellationerna 2014/15:206 och 205 om att återkalla beslut om statlig samordnare för Bromma flygplats

Anf. 1 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Jessica Rosencrantz har frågat infrastrukturministern och Jan Björklund har frågat statsministern om regeringen avser att återkalla beslutet att tillsätta en statlig samordnare för Bromma flygplats. Jessica Rosencrantz har också frågat infrastrukturministern om hon har gjort ställningstagandet att beslutet att utse en samordnare är korrekt hanterat.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationerna. Eftersom interpellationerna delvis behandlar samma fråga besvarar jag dem i ett sammanhang.

Frågan om hur regeringen ska behandla riksdagens tillkännagivande bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Jag noterar också att frågan om regeringens hantering av beslutet att tillsätta en samordnare är föremål för konstitutionsutskottets granskning. Jag kommer att bidra till utskottets arbete i den omfattning utskottet önskar och har inte för avsikt att förekomma den kommande granskningen.

Anf. 2 JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Det är uppenbart att regeringen i sitt beslut den 18 december avvek från det beslut som riksdagen tog samma dag i fråga om att tillsätta en utredare för att förbereda en nedläggning av Bromma flygplats. Regeringen har hävdat att man tog beslutet några timmar tidigare, men det spelar ingen roll i sammanhanget eftersom det var känt sedan i november att det fanns en majoritet i kammaren för att fatta detta beslut. Det var känt ända sedan utskottsbehandlingen.

Alla regeringar har säkert segdragit på tillkännagivanden som är lite luddiga. Men jag har inte tidigare upplevt att en regering har brutit mot ett sådant tydligt och skarpt tillkännagivande som att regeringen inte fick tillsätta en utredare för att påbörja arbetet med att förhandla om en nedläggning av Bromma flygplats – och dessutom samma dag.

Enligt min mening är det som regeringen har gjort på förslag av föredragande statsrådet Mehmet Kaplan både provocerande och upprörande.

Precis som statsrådet säger i sitt interpellationssvar är detta föremål för konstitutionsutskottets granskning. Jag tror att statsrådet Kaplan måste förbereda sig på att konstitutionsutskottet kan komma att betrakta detta med yttersta stränghet. Det är några månader tills det behandlas, så det finns möjlighet för statsrådet att dra tillbaka beslutet.

Det regeringen har gjort är mycket allvarligt. Jag kan inte tala för någon annan än mitt eget parti, men jag noterar att det finns en majoritet i kammaren för att bevara Bromma flygplats. Det går inte att utesluta att kammaren kommer att se ytterst strängt på regeringens agerande när det väl kommer upp för prövning.

Ytterst handlar detta om flygtrafiken i Sverige. Problemet är att regeringen och Miljöpartiet ser Bromma flygplats som enbart en Stockholmsfråga. Men även om man ser det som en Stockholmsfråga är det angeläget att ha kvar flygplatsen. Den skapar mycket jobb i regionen och är en förutsättning för många företag här.

Men jag skulle säga att Bromma flygplats är ännu viktigare för många orter ute i Sverige. För många orter är det den enda dagliga trafiklänken till huvudstadsregionen. Stockholms Handelskammare har gjort en sammanställning som visar att fem sex sju flygplatser i Sverige kan få lägga ned om Bromma avvecklas och att lika många till hotas av ganska omfattande neddragningar i flygtrafiken.

Det sägs att man kan flytta över flygtrafiken till Arlanda. På natten är Arlanda tomt, och då finns det flygkapacitet. Men den dagliga pendlingen av affärsresenärer och andra, som är en förutsättning för att företagsamheten ska fungera, äger rum under några timmar på morgonen och eftermiddagen. Då flyger även riksdagens ledamöter till och från Stockholm. Det är då efterfrågan på inrikes flygtrafik finns, och då är det fullt på Arlanda. Det är problemet. Ska verksamheten flyttas till Arlanda får man alltså flyga på natten eller mitt på dagen, men då är efterfrågan mycket liten. Detta är ett hot mot företagen runt om i Sverige.

Min uppmaning till regeringen är att sluta betrakta Bromma flygplats som enbart en Stockholmsfråga. Det är en fråga för hela Sverige. Hela Sverige ska leva – och Sverige, Mehmet Kaplan, är större än Södermalm. (Applåder)

Anf. 3 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Fru talman! Jag beklagar att statsrådet inte besvarade de viktiga frågor som jag och Jan Björklund har ställt. Att utse en samordnare är inte bara fel i sak utan också i form eftersom det står i uppenbar strid med riksdagens beslut i denna kammare.

Det här är bara en utredning, har vi bland annat hört infrastrukturministern säga i några sammanhang. Men i en situation där ett av två regeringspartier har som krav att stänga Bromma flygplats och där samma två partier lokalt i Stockholm till och med har en handlingsplan för hur stängningen ska gå till är det inte många som kan se med ro på den utredning som enligt regeringen ska göras.

Detta skapar betydande osäkerhet för Swedavia vad gäller investeringsbeslut för deras flygplatser, för företag och regioner runt om i Sverige och för alla de människor som är beroende av fungerande flygförbindelser till och från Stockholm.

Fru talman! Flera orter riskerar att stängas av från Stockholm och omvärlden om detta blir verklighet, och 24 000 jobb riskerar att gå förlorade.

Stockholmsregionen toppar många internationella rankningar. På ett område hamnar den dock alltid efter, och det gäller tillgängligheten på

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

flygförbindelser till omvärlden. I takt med regionens tillväxt och tilltagande globalisering blir det allt viktigare för vårt nordliga land att ha fungerande flygförbindelser.

EU pekar ut Arlanda som en flaskhals i det europeiska transportnätet. Swedavia investerar redan 13 miljarder i Arlanda för att möta interkontinentaltrafiken. Med regeringens nuvarande politik riskerar alla våra utrikesförbindelser att få stryka på foten om all inrikestrafik ska flyttas till Arlanda.

Fru talman! Häromveckan fick vi den slutliga notan på vad stoppet av Förbifart Stockholm kostade skattebetalarna. 170 miljoner kronor nedgrävda i marken blev priset för att Miljöpartiet skulle få en trofé att vifta med. Vad kostnaden blir för all den osäkerhet som skapas kring Bromma kommer vi nog aldrig att få veta. Men osäkerhet kostar, och det är inte ansvarsfull politik att begrava viktiga frågor i utredningar och stopp för att regeringen inte kan komma överens internt.

Den 18 december tog vi beslut i denna kammare att vi var emot en utredning om att avveckla Bromma. Trots det valde regeringen att samma dag tillsätta just en sådan utredning – eller som man kallar det på nyspråk: en samordnare.

Det är en uppenbar obstruktion mot riksdagens beslut. Statsrådet hänvisar till att frågan prövas i konstitutionsutskottet. Det är jättebra. Det välkomnar jag, men jag förväntar mig att en regering med ett underlag på 38 procent är lyhörd för beslut av riksdagens majoritet.

Fru talman! Här handlar det om att göra om och göra rätt. Bromma behövs för jobb och utveckling. Swedavia och Trafikverket är extremt tydliga med att det inte går att lägga ned Bromma flygplats. En riksdagsmajoritet har sagt nej till en utredning.

Jag ställer därför frågan igen: När tänker regeringen leva upp till sin demokratiska skyldighet och dra tillbaka beslutet om en samordnare?
(Applåder)

Anf. 4 ROBERT HALEF (KD):

Fru talman! Efter valet kom hoten från regeringen om att stoppa bygget av Förbifart Stockholm och stänga Bromma flygplats.

Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven, som före valet lovade väljarna att varken Förbifarten eller Bromma flygplats skulle drabbas, har gett vika för Miljöpartiet och svikit sina löften.

En majoritet i riksdagen har på initiativ av Kristdemokraterna och Alliansen beslutat att sätta igång byggandet av Förbifarten den 1 januari. Det är ett beslut som välkomnats av näringslivet och medborgarna. Regeringens frysning av Förbifarten under några månader har kostat skattebetalarna 170 miljoner kronor.

Fru talman! Den rödgröna majoriteten i Stockholms stad vill stänga Bromma flygplats senast år 2022, och den rödgröna regeringen har utsett en förhandlingsperson för att bereda processen.

Att stänga Bromma flygplats kommer att innebära stora samhällsekonomiska förluster och försvåra livet för många som bor och verkar i andra kommuner som är beroende av lokalt flyg till huvudstaden.

För att hela landet ska kunna leva är det viktigt med en fungerande praktisk infrastruktur. En citynära flygplats som är navet i inrikesflyget till

landets tillväxtregion är nödvändig och viktig för jobb och utveckling i hela landet.

En stängning skulle försämra tillgängligheten för stora delar av Sverige. Tusentals arbetstillfällen kommer att försvinna enligt Stockholms handelskammare, och ledande kommunpolitiker runt om i landet instämmer i detta. Det är en näringsfientlig politik för Stockholm och Sverige som kommer att påverka tillväxten och jobben negativt.

Fru talman! Under december månad har trafikutskottet och riksdagen beslutat att bevara Bromma flygplats samt att regeringen inte ska utse en förhandlingsperson. Detta till trots har regeringen utsett en tidigare S-minister till utredare med uppdrag att undersöka möjligheten att bygga bostäder på Bromma flygplats och flytta flygtrafiken till Arlanda flygplats.

Det har regeringen gjort trots majoritetsbeslut i trafikutskottet och i riksdagen, trots att näringslivet varnar för de negativa ekonomiska konsekvenserna för regionen och för landet, trots att berörda kommuner varnar för de negativa ekonomiska konsekvenserna – de kommer att förlora jobb och tillväxt på orten, och dessutom kommer fler invånare att lämna orten – och trots att det statligt ägda bolaget Swedavia, som driver båda flygplatserna och åtta andra flygplatser i landet, kraftigt har avvisat förslaget om nedläggning.

Enligt ledningen för Swedavia har Arlanda varken möjlighet eller plats att inrymma flyget från Bromma, och de varnar för att det inte är genomförbart.

Fru talman! Alla berörda, till och med boende i närområdet i Bromma, är emot en nedläggning. Ändå väljer den rödgröna regeringen att gå vidare med sina planer på att stänga Bromma flygplats – en citynära flygplats som fyller många samhällsfunktioner och är viktig för hela Sveriges utveckling.

Kristdemokraterna kommer att motverka alla försök att stänga Bromma flygplats och kommer att verka för att säkra jobb och tillväxt i hela Sverige.

Fru talman! Min fråga till ministern är: Varför vill regeringen stänga Bromma flygplats och struntar i majoritetens beslut i riksdagen och i trafikutskottet, som har beslutat att inte utse en förhandlingsperson och inte stänga Bromma flygplats?

Anf. 5 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S):

Fru talman! Detta är spännande interpellationer i sak men framför allt i form.

Efter tolv år som ledamot i konstitutionsutskottet tycker jag att just formfrågorna är väldigt spännande. Eftersom en del av frågan är uppe i konstitutionsutskottet för granskning nu hade jag inte kunnat gå upp i talarstolen om jag fortfarande hade suttit i konstitutionsutskottet. Men nu gör jag inte det, och jag kan därför plocka upp den delen.

Just ett tillkännagivande är en ganska spännande företeelse. Jag läste i interpellationerna att man har avvikit från riksdagens beslut. Men ett tillkännagivande är ju inget beslut. Det är en viljeyttring – riksdagen meddelar sin åsikt.

En av interpellanterna använder ord som upprörande och provocerande. Jag har själv varit med om att få en av mina motioner godkänd med ett tillkännagivande här i riksdagen, men sedan resulterade den i princip

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

inte i någonting. Den handlade om mediekoncentration, och kulturministern lade in tio tolv rader i budgetpropositionen och avfärdade hela tillkännagivandet. Det blev ingenting med det.

Regeringen har rätt att utreda – den har ett utredningsinstrument. Vi kräver många gånger och regeringsformen kräver också att regeringen ska bereda ärenden väl. En del i detta är en utredning. Man har rätt att tillsätta utredningar, och man har rätt att avsluta dem.

När det gäller tillkännagivanden ska regeringen tillgodose riksdagens tillkännagivanden på något sätt. Men om regeringen inte delar riksdagens mening i en fråga och inte har för avsikt att tillgodose riksdagens önskemål måste den underrätta riksdagen om detta och redovisa varför den inte tillgodoser tillkännagivandet.

Vi har därför skrivelse 75, som kommer en gång om året. Men regeringen kan också, som i mitt fall, lägga in några rader i budgeten och förklara varför den inte har tillgodosett tillkännagivandet.

Jag läste en intressant artikel av en filosofie doktor i statsvetenskap. Han påpekade att tillkännagivanden inte regleras i vare sig regeringsformen eller riksdagsordningen utan är en konstitutionell praxis.

Man hade detta uppe i 2008 års grundlagsutredning och aktade sig då noga för att föreslå att tillkännagivanden skulle regleras, därför att det är en praxis som har fungerat bra. Riksdagen har möjlighet att säga sin mening, och regeringen måste svara på något sätt. Men de är alltså inte rättsligt bindande.

Artikeln avslutas med: ”Men sluta låtsas att vi har en annan konstitution än den vi har.” Jag tycker att det är ganska viktigt att vi har den reglering vi har. Det andra är praxis.

Anf. 6 FREDRIK MALM (FP):

Fru talman! Detta är en fråga som rör såväl form och process som innehåll. Jag tänkte fokusera mest på det innehållsliga.

Det är inte så att vi i Sverige och Europa är bortskämda med en särskilt hög tillväxt i dag och att det skapas alldeles för många nya jobb. Det är precis tvärtom.

Vi lever i en tillvaro där vi måste vässa vår konkurrenskraft, där vi behöver öka vår tillväxt, där vi behöver skapa nya jobb, där vi behöver nya innovationer. Då är det inte särskilt klokt att börja lägga ned flygplatser.

Jag har inom politiken träffat en rad olika företag genom åren. Men jag har aldrig mött ett företag som säger: Det viktigaste för oss är att man lägger ned flygplatser i Sverige och att vi har mindre flygtrafik.

Vad de som skapar jobb, innovationer och annat efterfrågar är precis det motsatta. De vill ha bättre kommunikationer, en mer utvecklad infrastruktur, större möjligheter att snabbt kunna kalla till möten, ta sig från olika platser, kunna skicka sina produkter och så vidare.

Bromma flygplats, fru talman, är en ganska fiffig lösning, så till vida att det är en relativt liten flygplats. Den ligger mycket nära Stockholm, närmare än Arlanda. I och med att det är en liten flygplats går det ganska snabbt. Det är inte så långa väntetider. Det går snabbt vid incheckning, säkerhetskontroller och annat.

Det gör att Bromma flygplats är perfekt för affärsresenären. Det är ingen slump att ungefär 90 procent av alla resor till och från Bromma flygplats är arbetsrelaterade. Därmed blir en nedläggning av Bromma flygplats

– som Miljöpartiet anser är en särskilt angelägen fråga och med oerhörd entusiasm har gett sig in i som avvecklingsprojekt – ett fullständigt dråpslag mot tillväxt och jobb inte bara i Stockholmsregionen utan, precis som vi har hört, för hela Sverige.

Vi har andra flygplatser i det nationella basutbud av flygplatser vi har i Sverige: Malmö, Göteborg, Visby, Umeå, Åre, Östersund, Ronneby, Kalmar och så vidare. Alla de flygplatserna drabbas också om man lägger ned Bromma flygplats, i och med att en stor del av deras resor går till Bromma.

Det kan man ersätta genom att ha lite mer landningar på Arlanda, påstås det då. Men det kan man inte. Problemet är att Arlanda är mycket nära sitt kapacitetstak, i alla fall under de tider på dygnet när affärsresenärerna reser, vilket är tidigt på morgonen och lite senare på kvällen. Det gör att det kommer att vara omöjligt för Arlanda att absorbera den trafik som skulle behöva flytta om Bromma flygplats läggs ned.

Detta är ett mindre klokt beslut eller rättare sagt ett mycket dumt beslut.

Dock är det förstås samtidigt så, fru talman, att flygbranschens utsläpp är ett reellt dilemma. Det får man inte heller bortse från. Det är viktigt att forskningen ökar kring fossilfritt flygbränsle, och det är viktigt att flygtrafiken inkluderas i de olika systemen för handel med utsläppsrätter och annat runt om i världen. I Europeiska unionens system ETS är det med.

De miljöaspekterna är oerhört viktiga. Men de står inte i motsättning till att vi kan ha en bra flygtrafik till Stockholm, i det land i Europeiska unionen som har de allra längsta avstånden mellan de sydligaste och de nordligaste delarna.

Anf. 7 LARS TYSKLIND (FP):

Fru talman! Det har sagts mycket om Bromma flygplats nu. Vi kan konstatera att Bromma flygplats naturligtvis handlar om flyget till Sverige men kanske framför allt handlar om jobb och tillväxt i hela landet, vilket har nämnts av många här. Det gäller många perifera orter som Trollhättan och Ängelholm med omgivande regioner. Deras flygtrafik är naturligtvis oerhört viktig för utvecklingen av de bygderna.

Men för att hålla oss till riksdagsbeslutet från den 18 december: Där hade vi ett solklart tillkännagivande till regeringen om att *inte* tillsätta en förhandlingsperson för avveckling av citynära flygplatser, som det hette. Men det var också solklart att det i grunden handlade om Bromma flygplats. Det är därför debatten handlar om Bromma.

Det beslutet togs naturligtvis utifrån en värdering av de argument som fanns för och emot en nedläggning av Bromma flygplats. Det var inte bara ett ad hoc-beslut. När riksdagen tar ett sådant tydligt ställningstagande känns det ganska märkligt att regeringen tycker att det är ekonomiskt försvarbart att starta ett utredningsarbete med ett syfte.

Jag vet inte om uppfattningen delas av hela regeringen. Jag känner ju att det finns en klar motsättning mellan Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Men icke förty är det tydliga syftet att lägga ned Bromma flygplats.

Det handlar inte bara om ekonomin kring utredningsarbetet. Det kan vi kanske leva med. Men det är en mycket tydlig politisk signal, inte minst till näringslivet ute i landet. Då handlar det återigen inte bara om Stockholmsregionen. När man gör opinionsundersökningar brukar man fråga stockholmarna. Men de kanske har lättare att leva utan Bromma flygplats än vi andra.

Helene Petersson gav en bra resumé om ramarna kring tillkännagivanden. Men när regeringen samma dag som riksdagen fattade sitt beslut ändå beslutade att tillsätta en samordnare, utredningsperson eller hur det uttrycktes kan vi uppleva det som en ren provokation.

I grunden handlar det om en principfråga, hur regeringen värderar tillkännagivanden från riksdagen.

Just detta tillkännagivande är mycket tydligt – det finns inte så stort utrymme för att sitta och tolka det någon längre tid. Då återstår egentligen den tydliga fråga som har ställts av några tidigare: Kan ministern tydligt säga att man inte kommer att återkalla beslutet och att riksdagen här i dag kan få beskedet att regeringen tänker strunta i riksdagens beslut? Det vore oerhört olyckligt och lite häpnadsväckande. Den enda rimliga slutsatsen av både riksdagsbeslutet i december och debatten i riksdagen är att återkalla beslutet.

Jag önskar lite mer besked och lite mer fördjupning i frågan. Det svar som vi har fått var väl formellt riktigt. Men i sak var det närmast ett icke-svar.

Anf. 8 FINN BENGTTSSON (M):

Fru talman! Jag tänkte ägna mig lite grann åt formfrågan, för jag tycker att mycket klokt har sagts i sakfrågan.

Socialdemokraterna tillsammans med Miljöpartiet gör anspråk på att kalla sig en samarbetsregering. Det framstår nu alltmer – vilket inte minst exemplet med Bromma flygplats innebär – som att man snarast är en konfliktregering.

Det må så vara att elefanten i rummet visar att man har en konflikt inne i sig själv. Det må man ha. Men jag tvivlar på att Socialdemokraterna har ett väldigt starkt majoritetsstöd för att lägga ned Bromma flygplats. Icke desto mindre gör man anspråk på detta i någon form av samarbetsregeringsklimat, att vilja föra fram en sådan åsikt.

Men det viktiga är när man blir en konfliktregering mot den här riksdagen, denna kammare, som uppenbarligen har gjort ett tydligt ställningstagande, inte minst i trafikutskottet men även på andra sätt, som i interpellationsdebatter, som har gett uttryck för att svenska folket inte har något intresse av att se en välfärdsutveckling som hämmas, en tillväxtfientlig politik med bland annat nedläggning av ett av flygnaven i Sverige, nämligen Bromma flygplats – det flaggas ju för att man vill försöka lägga ned den, trots att det inte finns något egentligt sådant majoritetsstöd i denna riksdag.

Den här typen av konflikt i formfrågan syns väldigt tydligt. Vi har även haft uttalanden som tankeförbud mot kärnkraft från socialdemokratiska ministrar och vinststopp i välfärdens kärna av socialdemokrater. Jag vill knappast tro att detta är annat än sådant som är föranlett av påtryckningar på Miljöpartiet och även till regeringens samarbetande vänsterparti.

Detta, fru talman, blir väldigt allvarligt om det fortsätter. Helene Petersson i Stockaryd nämner att tillkännagivande inte är ett beslut. Jo, visst är det ett beslut. Det är ett majoritetsbeslut taget i utskottet. Det är en tydlig viljeyttring, och regeringen måste komma tillbaka när man inte har för avsikt att följa den eller har en annan åsikt än vad en majoritet i riksdagen har.

Om detta fortsätter, med en väldigt svag vänsterregering, föreställer jag mig att skrivelse 75, som Helene Petersson hänvisar till, blir väldigt omfångsrik – kanske så omfångsrik att det noteras av konstitutionsutskottet att allt fler ärenden från denna svaga regering behöver granskas, när man så uppenbart både obstruerar och trotsar en riksdagsmajoritet på många olika politikområden.

Jag noterar i svaret från ministern att det kommer att bli en granskning i konstitutionsutskottet. Vi läser i dagens Svenska Dagbladet att man från statsvetenskapligt håll funderar över om inte konstitutionsutskottet har blivit väldigt politiserat under den svaga vänsterregeringen.

Det är kanske precis det som måste till när regeringen på område efter område så uppenbart visar ett trots mot en riksdagsmajoritet, en riksdagsmajoritet som strävar efter välfärdsutveckling och inte minst tillväxtutveckling.

Det blir då naturligtvis en enorm paradox om Socialdemokraterna gör anspråk på att vara tillväxtvänliga men samarbetar i en regering med ett parti som på många områden visar sig inte värna tillväxten utan snarare har en tillväxtfientlig politik.

När det gäller sakfrågan är vi i mitt hemlän Östergötland bekymrade över att Åsa Romson har utpekat även en annan flygplats, som inte är beroende av Bromma, för en potentiell nedläggning men som på samma sätt kommer att hämma tillväxten i vår region, nämligen Linköping City Airport. Detta är någonting som skulle drabba inte bara vårt universitet och vårt näringsliv utan faktiskt också vårt försvar i och med att det är där som man tillverkar JAS Gripen. Jag hoppas att regeringen tar sitt förnuft till fånga.

Anf. 9 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Regeringen har tagit ett beslut, och en del av diskussionen här handlar om just detta regeringsbeslut. En del av det som framför allt de som inte är interpellanter tar upp kanske inte direkt berör regeringsbeslutet utan bara indirekt.

Beslutet är att en samordnare ska tillsättas. Mitt uppdrag och mitt ansvar som statsråd är att verkställa regeringens beslut.

För närvarande finns det en anmälan till KU mot regeringen i denna fråga, vilket jag också sade i mitt svar. Vi fick även höra Helene Petersson redovisa hur KU jobbar för er som kanske inte har suttit i detta utskott.

När det gäller KU:s uppgift att kontrollera regeringens och statsrådets arbete är det en uppgift som KU alltid, oavsett politisk majoritet i riksdagen, tar mycket allvarligt på. Det händer att en majoritet i riksdagen faktiskt kan bli prickad i KU. Detta är någonting som är mycket allvarligt. Jag tycker att interpellanten Björklund tog upp det på ett mycket bra sätt.

Utöver att det är en viktig uppgift är det också någonting som vi som statsråd måste vänta in. Det är en eventuell granskning på gång. Jag vet inte hur långt den har kommit eftersom vi inte har fått någon fråga till departementet.

Det är också viktigt att notera att regeringen kommer att följa de regler och den praxis som finns för hantering av tillkännagivanden från riksdagen. Regeringens hantering av tillkännagivanden kommer att redovisas till riksdagen varje år. Det är helt enligt sedvanlig praxis.

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 10 JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Frågan sönderfaller i den formella hanteringen och i fråga om Bromma flygplats som är det som den ytterst handlar om.

Jag är förvånad över att de rödgröna företrädarna inte med ett ord nämner frågan om flygplatsens existens och vikt för Sverige. När Helene Petersson från Småland gick upp i debatten tänkte jag att hon skulle argumentera kraftfullt för varför Växjö flygplats behöver Bromma flygplats och varför det skulle vara en katastrof för Växjö om Bromma läggs ned. Men det gjorde hon inte, utan hon gick upp och hade en konstitutionell föreläsning. Det får hon gärna göra. Men det handlar ju om Växjös tillväxt och om andra städer i Sverige och deras tillväxt och jobb. Det är detta som det ytterst handlar om.

Mehmet Kaplan sade inte ett ord om detta. I valrörelsen drev han tillsammans med sitt parti frågan om att lägga ned Bromma flygplats. Det skulle skapas 200 000 nya jobb, sade Mehmet Kaplan, om Bromma flygplats läggs ned. Det är en otrolig matematik. Lägg ned Arlanda så blir det 400 000 jobb, antar jag.

Nu talas det om samordnare, och man vägrar tala om sakfrågan. Men det är klart att detta hänger ihop. Den upprördhet som finns över processen har att göra med att det handlar om att lägga ned en av Sveriges viktigaste flygplatser. Då kan ni inte gå runt den frågan. Visa gärna den oro som också regeringen känner över detta. Eller visa att ni inte är ett dugg oroade och att det bara är att lägga ned flygplatsen. Det har inga negativa effekter utan bara positiva effekter. Berätta det då. Men delge er syn om varför det är så viktigt att få fram en samordnare som ska lägga ned Bromma flygplats. Varför är det viktigt?

Stefan Löfven lovade i valrörelsen att Bromma flygplats inte ska laggas ned, men nu är en samordnare tillsatt.

Stefan Löfven sa i valrörelsen att jobben kommer att ha företrädare framför varje annan fråga i en rödgrön regering. Han sa: Jag ska fråga varje statsråd inför varje regeringsbeslut hur just detta beslut påverkar jobben.

När Mehmet Kaplan fick frågan hur detta beslut om att lägga ned Bromma påverkar jobben, vad svarade han då? Stockholms Handelskammare säger att det blir minus 36 000 jobb. Det går förmodligen inte att räkna ut exakt. Men var och en förstår att om flygplatser stängs ned runt omkring på orter i Sverige har det mycket negativa konsekvenser för sysselsättning och tillväxt på dessa orter. Det är negativt för Stockholm också. Stockholm klarar sig sannolikt ändå, men för dessa andra orter kan det ofta vara en fråga om framgång eller nedgång.

När det gäller själva processen och besluten har Helene Petersson rätt i att ett tillkännagivande inte är rättsligt bindande, vad nu det innebär i sammanhanget. Det är inte en lagstiftning. Men om en majoritet i riksdagen tycker så här bör en klok regering ta hänsyn till det. Man kan välja att strunta i det, men då får regeringen i nästa steg naturligtvis bära konsekvenserna av det och det ansvarsutkrävande som riksdagen kan använda sig av enligt samma konstitution som Helene Petersson nu hänvisar till.

Granskning i konstitutionsutskottet kommer nu att ske. Min bedömning är att det finns en stor gruppering i KU, kanske en majoritet, som kommer att se mycket strängt på detta. Vi begär inte att Mehmet Kaplan ska säga att de drar tillbaka beslutet den 3 mars eller någonting annat, men jag uppmanar Mehmet Kaplan att han innan detta kommer upp i KU tar

chansen att backa från dessa beslut och drar tillbaka dem. Jag tror nämligen att det är uppenbart för honom hur majoriteten i denna kammare ser på dessa beslut och hur de är fattade.

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 11 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Fru talman! Vi är här i dag för att diskutera en mycket viktig fråga om Bromma flygplats och om jobb och tillväxt i hela Sverige.

Svaret från statsrådet reduceras till KU, KU och KU. Det är en diskussion om form och process, där man i ett rum i denna riksdag just nu granskar en formfråga när det gäller denna process. Men jag menar att Bromma flygplats är betydligt viktigare än att det ska lämnas ett ickesvar om att det pågår en process i konstitutionsutskottet.

Fru talman! Politik är ju att vilja, och jag har många gånger ställt mig frågan under de gångna månaderna vad denna regering egentligen vill. Jag ställde frågan när det gäller Förbifart Stockholm, och jag ställde frågan när det gäller Bromma. Det är det som vi vill veta i den här kammaren i dag. Vad är det egentligen regeringen vill? Vill man behålla Bromma eller inte? Kan man förstå den oro som finns på så många orter runt om i landet just nu och som riskerar att stå utan fungerande flygförbindelser? Tar man denna oro på allvar? Förstår man vad denna utredning väcker för frågor hos företag, regioner och människor runt om i vårt land?

Om man talar om utredningar och om att hitta fakta i målet kan vi konstatera att Swedavia som äger dessa två flygplatser är extremt tydligt med att det inte går att flytta trafiken från Bromma. Trafikverket är väldigt tydligt med att det inte går att lägga ned Bromma flygplats. Trafikverket är också mycket tydligt med att om man från regeringens sida avser att gå vidare och faktiskt lägga ned Bromma kommer Trafikverket att markera att denna mark är en viktig flygplatsmark som ska värnas. De kommer alltså, med hänvisning till att Bromma är ett riksintresse, att motsätta sig att det byggs bostäder där.

Jag för min del, som moderat företrädare och alliansföreträdare, kan konstatera att Stockholmsregionen och hela landet inte behöver antingen bostäder eller flyg. Vi behöver både och. Utan att citera en massa olika utredningar kan jag säga att det är många experter som har konstaterat att det faktiskt går att bygga på andra ställen i Stockholmsområdet än just på den flygplatsmark där vi har en mycket viktig citynära flygplats i dag som Sveriges näringsliv och många andra är beroende av.

Som någon konstaterade för ett tag sedan är Arlanda fullt. Ska man börja flytta trafik från Bromma till Arlanda kommer människor inte längre att komma i tid. Någon socialdemokratisk företrädare i någon debatt här tidigare menade att man väl bara kan flytta på lite avgångar, så löser det sig. Men problemet är att det inte räcker att komma till Stockholm kl. 11 om mötet börjar kl. 9. Det är det detta handlar om, nämligen att Bromma är en extremt viktig flygplats för alla de företag – och för hela svenska näringslivet – som är beroende av att ta sig runt till olika möten i vårt land.

När det gäller tillkännagivanden, fru talman, är ju ett tillkännagivande ett beslut i riksdagen om att begära åtgärder av regeringen eller meddela regeringen sin uppfattning i olika frågor. Regeringen kan påstå att man inte rättsligt behöver följa beslutet, men vi kan ju ställa oss frågan hur vi vill att vår demokrati ska fungera. Om en majoritet i Sveriges riksdag inte

tycker att vi ska ha en utredning för att avveckla Bromma är det kanske korrekt av regeringen att lyssna på den majoritetsuppfattningen.

Konstitutionsutskottets före ordförande Peter Eriksson sa 2012: ”Riksdagen kan inte bara acceptera att regeringen struntar i de beslut som fattas. Någonstans längs vägen måste man visa det.” Så är det ju. Riksdagen kan inte bara acceptera att regeringen struntar i riksdagens beslut. Därför vill jag återigen säga till regeringen och statsrådet, fru talman: Gör om och gör rätt! Ni har nu en chans att ta politiskt ansvar och inte skylla på KU utan göra rätt både i form och, framför allt, i sak. Bromma flygplats behövs nämligen.

Anf. 12 ROBERT HALEF (KD):

Fru talman! Inom regeringen har man kohandlat. Man har mellan Socialdemokraterna och Miljöpartiet förhandlat om två mycket viktiga och betydelsefulla infrastrukturfrågor för Sveriges utveckling, konkurrenskraft och tillväxt. Förbifarten är räddad och bygget igång, men hotet mot Bromma flygplats kvarstår. Regeringen bör vara klokare än att låta sig påverkas av lokala politiker i denna fråga och i stället agera för rikets bästa och inte försämra villkoren för regionen, Sveriges konkurrenskraft och tillväxtmöjligheter.

Fru talman! Bromma är en viktig inrikesflygplats som kompletterar Arlanda. Båda flygplatserna stärker landet och regionernas tillväxtmöjligheter och bidrar till att Sverige hävdar sig i den internationella konkurrensen. Det finns möjligheter att bygga bostäder på andra områden. Regeringen bör inse kopplingen mellan bättre kommunikationer och transporter, vilka är viktiga för landets tillväxt och jobbskapande samt har stor påverkan på samhällsutvecklingen och välbefindandet i riket.

Det statliga flygbolaget Swedavia har sagt att det inte är möjligt att flytta flygtrafiken till Arlanda. Kommuner runt om i landet som påverkas av stängningen av Bromma flygplats har kraftigt protesterat mot de negativa effekterna, och näringslivet har kraftfullt fördömt förslaget om nedläggning. En majoritet i trafikutskottet och i riksdagen är också emot en stängning av Bromma flygplats. Regeringen bör återkalla beslutet om samordnare och ge det stöd Swedavia behöver för att utveckla Bromma flygplats.

Min fråga, fru talman, är varför regeringen vill dra igång processen med samordnare och skapa osäkerhet för investerare, trafikanter och alla andra som berörs.

Anf. 13 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S):

Fru talman! Jag fortsätter på det konstitutionella spåret, eftersom interpellation 206 inriktade sig på formen.

Jag tycker att det är jättebra att statsrådet i sitt svar tog upp att det för närvarande bereds inom Regeringskansliet hur regeringen ska behandla riksdagens tillkännagivande. Det är många av talarna som har talat om just den biten, alltså att det inte går att strunta i ett tillkännagivande. Det är ju inte samma sak som att genomföra det till punkt och pricka. Jag tycker att det är jätteviktigt att hålla isär det här. Man får inte strunta i det, och jag tycker att det är bra att statsrådet talar om att det kommer att redovisas på något sätt.

En av de andra talarna nämnde ansvarsutkrävandet. Det är jätteviktigt att riksdagen håller sig till sin roll och regeringen till sin roll just när det gäller ansvarsutkrävandet. Håller vi på och blandar ihop det här kan man undra vem det är som styr – är det riksdagen som styr regeringen? Jag tror inte att vi egentligen vill ha en sådan ordning. Regeringen styr riket. Riksdagen har sin roll när det gäller lagstiftning och budgetfördelning – samt kontrollmakten, vilket vi håller på med nu. Interpellationsdebatterna är en del av kontrollmakten.

Det är faktiskt jätteviktigt att hålla isär det här. Det är bra med livliga debatter och bra med en argumentering. Det är därför vi som politiker gillar det här – och det är det vi ska hålla på med – men vi måste hålla isär vilka roller vi har och skilja på sak och form.

Anf. 14 FREDRIK MALM (FP):

Fru talman! Jag instämmer med föregående talare i bemärkelsen att regeringen ska styra riket. Det är bara det att det är lite rörigt på den fronten i dag. I den fråga vi nu diskuterar kommer det olika bud från olika statsråd och ministrar, och det kommer också olika bud från olika rödgröna majoriteter i olika politiska församlingar.

Detta gör att vi förstås kan diskutera formfrågan här, och det är givetvis mycket viktigt att vi gör det. Vi måste dock även diskutera sakfrågan. Vår huvudstadsregion, som är den viktigaste tillväxtregionen i Sverige, står nämligen inför stora utmaningar och tyvärr betydande politiska låsningar som kommer att drabba tillväxt, jobb och annat. Det gäller tyvärr inte bara Bromma flygplats, som påverkar hela Sverige men särskilt Stockholm, utan vi har också bekymret med nya Slussen där det finns en rad frågetecken. Vi har även frågan om Förbifart Stockholm, där det har funnits en rad frågetecken.

Det gör att det, om Mehmet Kaplan och hans parti får fritt spelrum i infrastrukturfrågor i Sverige, blir lite som den där Mora Träsk-sången jag var med och sjöng när jag gick på dagis. Den handlar om att man kommer till ett träsk och att man inte kan gå runt det, inte gå genom det och inte gå under det. Det blir så i Stockholm också: Man kommer till en stad, men man kan inte åka runt den, inte åka genom den och inte landa i den. Då blir det till slut väldigt svårt att utveckla tillväxten i Stockholmsregionen.

Därför är de här frågorna viktiga. De bidrar till att skärpa den ideologiska konflikt som finns mellan i huvudsak Miljöpartiet, men även delvis Socialdemokraterna, och allianspartierna om synen på tillväxt, jobb, modernitet, urbanisering och utveckling av våra regioner i Sverige. Den debatten är viktig att ta, och vi kommer att fortsätta att ta den debatten – förhoppningsvis med ett statsråd som inte är lika fåordig nästa gång.

Anf. 15 LARS TYSKLIND (FP):

Fru talman! Vi kan diskutera form hur länge som helst, men vad handlade egentligen beslutet den 18 december om? Det handlade om att riksdagen sa nej till nedläggningen av Bromma flygplats. Att tillkännagivandet sedan formulerades som ett förslag om att tillsätta en samordnare var första steget. Det är naturligtvis därför själva sakfrågan diskuteras mycket, så det är inget bispår på något sätt.

Precis som jag sa tidigare bygger beslutet i riksdagen givetvis på de argument som fanns och finns för och emot en nedläggning av Bromma

flygplats. Att som Jessica Rosencrantz ställa bostäder mot flygplatser är alldeles fel tänkt i sammanhanget.

Vi kan konstatera att det är uppenbart att det finns en konflikt mellan Socialdemokraterna och Miljöpartiet i den här frågan, inte minst med tanke på de uttalanden Stefan Löfven gjorde före valet. De får nästan ses som ett vallöfte om att det inte var aktuellt att lägga ned Bromma flygplats, och då kan man se det som lite konstigt att frågan några månader efter valet skulle utredas *med syfte* att lägga ned Bromma flygplats.

Det är naturligtvis bekvämt och ett känt politiskt handgrepp att begrava motsättningar i en utredning, och den här är alltså begravd till den 20 oktober 2016. Priset för detta, med osäkerheten och den uppenbara risken för att tillväxt och jobb i hela landet hindras från att utvecklas så positivt som möjligt, är dock alldeles för högt. Därför förutsätter jag och Folkpartiet att det här beslutet återkallas. Man kan alltid diskutera vem som styr vem, men i själva sakfrågan tycker jag att det är helt uppenbart att riksdagen har sagt nej till en nedläggning av Bromma flygplats. Det är solklart att riksdagen tycker det.

Anf. 16 FINN BENGTSSON (M):

Fru talman! Att formfrågan lämnar mer att önska är väldigt uppenbart av den här debatten. Sakfrågan är ändå den allra viktigaste, det vill säga synen på vad flygtrafiken egentligen behöver, jobbtillväxten och den, som jag tycker, väldigt enkelspåriga synen på bostadsbyggandet.

Det finns nämligen en dimension till. De som nu flyger från Bromma flygplats har uppenbarligen ett syfte med detta. Att försvåra för dem innebär att man säkert kommer att bromsa både inrikes- och utrikeshandelns möjligheter och kontakter med forskningen både nationellt och internationellt.

Nu är inte Miljöpartiet särskilt känt för att vara väldigt positivt till att öka den internationella handeln, så det kan väl vara ett naturligt steg i att begränsa detta. Men även den inhemska marknaden kommer kraftigt att beskäras, och då undrar man hur statsbudgeten ska klara av detta när man så småningom inte kan trygga svensk ekonomi enbart genom inhemsk konsumtion. Vi behöver komma ut, via detta nav som Bromma är, både nationellt och internationellt.

Men det finns också en fråga kring det här med att bygga bostäder. När den förra regeringen tog det kloka beslutet att planera för Ostlänken sa Miljöpartiet att det var väl bra, men det var för långsamt och det var för lite. Det skulle gå snabbare. När man då inventerade möjligheten att bygga ut Ostlänken snabbare visade det sig att den möjligheten inte finns, bland annat på grund av brist på kompetent byggarbetskraft.

Då undrar man lite grann. Om man samtidigt ska argumentera för att bygga en massa bostäder på Bromma flygplats, vem ska då bygga Ostlänken? Hur många människor ska vi sysselsätta? Inte lär det bli svenskar som sysselsätts, utan vi måste importera arbetskraft från utlandet, som i sin tur kanske behöver bygga upp infrastruktur och bostäder i sina länder.

Har man tänkt igenom detta? Det är lätt att säga att vi behöver mer byggnation. Vem ska göra jobbet? Det är lite svårt om man ställer detta emot de jobb som hindras, nämligen de inom handel och forskning som ofta utnyttjar flyg för att komma till andra platser för att idka denna viktiga verksamhet.

Anf. 17 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Jag vill lyfta upp ett antal frågor och börja med att klargöra det jag tidigare har sagt: Regeringen har tagit ett kollektivt beslut. Ni som har suttit i en regering vet hur det går till. Jan Björklund, interpellanten, är en av dem. Mitt ansvar som statsråd är att effektuera det beslut som regeringen har tagit kollektivt.

Jag försöker vara så tydlig som det går, men uppenbarligen finns det riksdagsledamöter som här och nu inte tycker om att diskutera formfrågan. Både Lars Tysklind och Finn Bengtsson uppfattade jag vill diskutera sakfrågan.

Problemet är att interpellationerna riktar in sig på formfrågan, och det är därför jag som statsråd står här. I sakfrågan har, mig veterligen, infrastrukturministern stått i den här kammaren ett flertal gånger. Det är möjligt att riksdagsledamöterna som deltar i den här interpellationsdebatten har missat det, men det går naturligtvis att debattera och diskutera sakfrågan.

Interpellanten Jessica Rosencrantz frågade om man vill behålla Bromma eller ej. Det är på gränsen till en sakfråga. Då är det inte längre en formfråga. Vill vi behålla eller inte behålla? Det är inte det som den här frågan handlar om.

Stockholm och Sverige behöver både fler bostäder och bra kommunikationer, däribland flygtrafik. Där håller jag med Jessica Rosencrantz, men den här interpellationsdebatten behandlar fortfarande formfrågan.

Interpellanten Jan Björklund frågar om beslutet om att lägga ned Bromma flygplats kvarstår. Det är en väldigt märklig fråga, eftersom regeringen inte har fattat ett sådant beslut. Det vet förvisso interpellanten om, men återigen upprepar han, fru talman, frågan om vi ska ta tillbaka beslutet om att lägga ned eller om det blir ett beslut om att lägga ned.

Jag vill återigen upprepa, om jag inte var tydlig nog tidigare: Det här är inte första gången en regering tar ett beslut om att utse en samordnare. Detta hänger samman med det som uttrycks i grundlagen och som Helene Petersson tog upp, att regeringen styr riket. Detta ligger självfallet inom regeringens ramar för att hantera frågan.

Återigen: Det är jätteviktigt att stryka under att regeringen kommer att följa de regler och den praxis som finns för hantering av tillkännagivanden från riksdagen. Det hör ihop på det sättet. Regeringens hantering av tillkännagivanden kommer att redovisas till riksdagen varje år, detta helt enligt sedvanlig praxis.

Anf. 18 JAN BJÖRKLUND (FP):

Fru talman! Statsrådets redogörelse för sin roll i regeringen i den här frågan är något ofullständig. Statsrådet Kaplan beskriver det som om han är ett offer för ett beslut som han är skyldig att verkställa.

Sanningen är dock att det var statsrådet Kaplan som föreslog detta beslut för regeringen. Det här beslutet fattades därför att statsrådet Kaplan är föredragande statsråd på dessa områden, och det var på hans aktiva förslag som regeringen tog detta beslut. När beslutet är taget är det hans uppgift att genomföra det, men det var han som lade fram förslaget.

Statsrådet Kaplan kan därför inte beskriva sig som ett offer för de 23 andra i regeringen i det här fallet.

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

Jag hade väntat mig att Mehmet Kaplan skulle gå upp och säga något om att det är oerhört viktigt av miljöskäl att vi lägger ned Bromma eller att vi ska bygga bostäder där. Det är ju det som det handlar om – visa då att det är det ni vill! Om man tillsätter en samordnare med syfte att bygga bostäder på Bromma tror jag inte att någon vettig människa tror att det går att förena det med att ha kvar flygtrafiken.

Det är klart att det inte går. Ska man bygga bostäder på Bromma gör man det parallellt med att man avvecklar flygtrafiken. Det går inte att bygga bostäder, för det blir för bullrigt om flygplanen ska landa mellan husen – jag lovar.

Därför går det inte att säga att vi tillsätter en samordnare för att bygga bostäder på Bromma men att det inte skulle påverka flygtrafiken. Det är rappakalja. Det är klart att det är samma fråga. Ni får stå för det ni har gjort.

Då säger ni att det ju bara är en utredning. Problemet är att när man tillsätter denna utredning för att kunna bygga bostäder så får det den effekten för flygtrafiken att det skapar en osäkerhet i två år framåt. Investeringar i de här orterna – Ängelholm, Växjö, Ronneby, Åre, Östersund, Umeå – blir svårare att få till, därför att man inte vill ta risker.

Min uppmaning till regeringen och till statsrådet Mehmet Kaplan är att dra tillbaka det här beslutet. Läs av var majoriteten finns i denna kammare! Inse att det i stort sett bara är Miljöpartiet som tycker så här och dra tillbaka beslutet, upphäv osäkerheten och rädda jobben på många orter i Sverige!

Anf. 19 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Fru talman! Det blir alltmer uppenbart att en rödgrönrosa majoritet i Stockholms innerstad sätter agendan för alla flygförbindelser runt om i vårt avlånga land. En lokal överenskommelse i Stockholm om att stänga Bromma, med en handlingsplan om precis hur det ska gå till, finns redan på plats. Regeringen spär på oron ytterligare genom att tillsätta en utredning som ska undersöka precis hur man ska kunna göra detta.

Fru talman! Det finns en oro, och den är befogad.

Regeringen styr riket, sägs det. Det är korrekt, men det kräver också en viss respekt för den här kammaren och en lyhördhet från just denna regering om de beslut som tas här. En regering som bara representerar 38 procent har en skyldighet att lyssna till majoriteten i denna kammare som i det här fallet varit väldigt tydlig med att man vill behålla Bromma och inte ha någon utredning för att utreda hur Bromma ska kunna avvecklas.

Jag har varit i den här kammaren många gånger med infrastrukturministern och debatterat Brommafrågan i sak. Jag kan säga att jag inte blev klokare av de debatterna, utan även då fick vi svaret att ni vill ha en utredning och man får se och det finns inga beslut om att avveckla Bromma. Men en utredning ska vi ha.

Min kommentar är att det inte går att separera de här två frågorna. Politik handlar om att ta ansvar och visa på en viljeinriktning. Om man tillsätter en samordnare finns det väl ändå ett syfte med detta? Det är ganska klart formulerat i direktiven exempelvis.

Fru talman! Jag oroar mig väldigt mycket just nu, men inte bara när det gäller Bromma. Det är en mängd olika frågor där regeringen inte tar ansvar, särskilt på infrastrukturuområdet. Jag har respekt för att man kan tycka olika inom regeringen, men man måste faktiskt landa någon gång. Man

kan inte lägga 170 miljoner kronor på skattebetalarna för att stoppa Förbifarten. Man kan inte skapa osäkerhet kring Bromma på det sätt som nu sker.

Nej, fru talman, regeringen behöver ta sitt ansvar, behöver göra om och göra rätt. Samordnaren måste dras tillbaka.

Anf. 20 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Jag tackar så mycket för interpellationerna om formfrågan. Helt i enlighet med de interpellationer som ställts är det inte sakfrågan vi diskuterar. De hör indirekt ihop, ja. Men om sakfrågan ska diskuteras är det inte jag som kommer att stå här, utan infrastrukturministern. Det delas upp på det sättet i regeringen, vilket Jan Björklund vet om.

När vi diskuterar formfrågan är det oerhört viktigt att veta var gränserna går för denna. Annars kan man mycket lätt glida över i en allmän diskussion om hållbar eller icke hållbar tillväxt eller i en diskussion om respekt och bristande respekt.

Fru talman! Jag har sagt det tidigare, och jag måste få återkomma till det: Det är inte första gången en regering tar beslut om att utse en samordnare. Det har skett ett antal gånger tidigare och kommer att ske ett antal gånger framöver också. Jag vill vara tydlig med det.

Det Jan Björklund tog upp om att koppla ihop detta med sakfrågan låter sig inte göras så enkelt. Det är inte sakfrågan vi diskuterar, utan formfrågan. I formfrågan finns det en anmälan till KU från en partiföreträdare. Det är ingenting som vi kan ändra på. Det är KU:s uppgift att kontrollera regeringens och statsrådets arbete. Det är en viktig uppgift, och vi får se vad KU:s granskning leder till. Det här tycker jag att Helene Petersson redogjorde för på ett föredömligt sätt. Hon är antagligen för tillfället den ledamot i den här kammaren som suttit längst i KU.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 5 Svar på interpellation 2014/15:234 om nedmontering av ADSL-bredband

Anf. 21 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Anders Ahlgren har frågat mig om jag tycker att det är acceptabelt att Telia Sonera lägger ned ADSL-stationer utan att erbjuda likvärdig tjänst. Anders Ahlgren har även frågat hur jag avser att agera för att säkerställa god tillgänglighet till bredband som kan leverera 100 megabit per sekund i hela vårt land 2020.

En väl utbyggd och välfungerande it-infrastruktur med både fasta och mobila nät är en förutsättning för att möta den ökade it-användningen i samhället. Det är därför en viktig och prioriterad fråga för regeringen.

Den nedläggning av ADSL-bredband som interpellanten hänvisar till påbörjades redan under 2013 av Quadacom efter att avtal som funnits med berörda kommuner löpt ut. Telia Sonera lade bud på Quadacom under hösten 2013, och förvärvet fullbordades i och med att Konkurrensverket godkände affären i maj 2014. Därefter har Telia Sonera fortsatt den av Quadacom planerade nedläggningen.

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

Jag förstår att situationen ger upphov till oro och spekulationer. Post- och telestyrelsen har begärt in skriftliga uppgifter från Telia Sonera för att bland annat få närmare upplysningar om antalet berörda abonnenter som drabbas. Enligt uppgifter från Telia Sonera är bedömningen att samtliga drabbade abonnenter kommer att kunna erbjudas minst en ersättningslösning av Telia Sonera eller andra operatörer som har täckning i de områden som drabbas.

Målet enligt bredbandsstrategin för Sverige är att 90 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 megabit per sekund år 2020.

Tillgången till bredband i Sverige fortsätter att öka. Enligt den senaste bredbandskartläggningen som genomfördes av Post- och telestyrelsen har 57 procent av alla fasta hushåll och arbetsställen tillgång till höghastighetsbredband om 100 megabit per sekund. Kartläggningen visar också att det är ett fåtal hushåll och arbetsställen som helt saknar tillgång till bredband.

För att förbättra tillgången till bredband med hög överföringshastighet i gles- och landsbygd kommer regeringen att fortsätta att göra satsningar på stöd till bredbandsutbyggnad i områden där allmänna intressen inte enbart kan tillgodoses av marknaden. Inom ramen för landsbygdsprogrammet avser regeringen att avsätta 3,25 miljarder kronor för bredbandsutbyggnad inom innevarande programperiod fram till och med år 2020. Vidare kommer regionalfondsprogrammen i norra Sverige att tillföra ytterligare 1,2 miljarder kronor till bredbandsinfrastruktur under samma period.

Tillgång till mobil kommunikation är i dag en förutsättning för att kunna bo, verka och driva företag i hela landet. Det är därför positivt att utvecklingen går snabbt vad gäller både utbud av och efterfrågan på mobila bredbandstjänster. Mobilnäten byggs nu ut i snabb takt i hela Sverige med den allra senaste tekniken, LTE eller 4G. Enligt PTS senaste bredbandskartläggning har 99 procent av befolkningen möjlighet att få tillgång till bredband via 4G. Flera av operatörerna har också meddelat att deras yttäckning såväl som kapacitet kommer att förbättras avsevärt.

Från och med den 1 april 2017 kommer det så kallade 700-megahertzbandet, som nu används för tv, att bli tillgängligt för mobila bredbandstjänster. Tack vare 700-megahertzbandets goda täckningsegenskaper skapas ännu bättre förutsättningar för fortsatt utbyggnad av mobilnäten, så att hela landet, både städerna och landsbygden, ska kunna få ännu snabbare mobilt bredband och bättre mobiltelefoni.

Anf. 22 ANDERS AHLGREN (C):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka ministern för svaret på interpellationen. Det känns angeläget att uppmärksamma konsekvenserna av det tekniskifte som nu sker i vårt land. Tillgång till bredband med tillräcklig kapacitet och ett väl fungerande mobilnät är i dag en förutsättning för att kunna bo, verka och driva företag i hela vårt land. Därför är det positivt med det tekniskifte som nu sker. Men det måste genomföras med stor respekt för de människor som bor och verkar i de områden vilkas behov inte enbart tillgodoses av marknaden.

I början av 2000-talet finansierade samhället utbyggnaden av ADSL-bredbandet. ADSL-nätet ägs i dag av Telia, samma Telia som delvis ägs

av staten och som nu stänger ADSL-stationer. Precis som it-ministern säger i sitt svar på interpellationen skapar detta oro och spekulationer. Människor blir upprörda och tycker att staten och statens företag sviker. Som vanligt är det landsbygdens folk som drabbas hårdast. Många av dem som påverkas kommer att stå helt utan acceptabel möjlighet att kommunicera via internet. Jag menar att bredbandstillgången ska vara likvärdig var man än bor i landet. Det är en ödes- och rättvisefråga för utvecklingen utanför storstäderna.

Tyvärr gör it-ministern inte något annat än att redogöra för vad som håller på att hända. Det vet vi redan. I mitt eget hemlän Dalarna kommer enligt Post- och telestyrelsen ca 2 000 abonnenter – hushåll och företag – i ett sjuttioal byar och områden att beröras när ADSL-stationer enligt plan börjar stängas från halvårsskiftet.

Fru talman! Svaret från it-ministern saknar ambitionen att försöka hitta en likvärdig lösning för dessa människor tills fiber hinner byggas ut.

Enligt uppgift har PTS begärt en förklaring av Telia. Men eftersom den inte finns tillgänglig ännu träffade jag och Centerpartiet Telia i förra veckan. Jag ska be att få citera valda delar från det brev som Telia skickade efter vårt möte: ”Talias bedömning är att samtliga berörda kunder kommer att ha tillgång till bredband även i fortsättningen och att de flesta kommer att ha fler än ett alternativ att välja på. Såväl operatören Netl (Net one) som satellitalternativet Tooway har skapat specialerbjudanden för dessa kunder. Även Telia kommer, för de berörda kunderna, erbjuda en möjlighet att teckna ett specialanpassat abonnemang – – – Abonnemanget kommer att utformas så att det i så stor utsträckning som möjligt fungerar som en ersättning till dagens ADSL-abonnemang. Kunderna kommer betala utifrån vald hastighet och prisnivå kommer att vara på en liknande nivå som fast bredband (ADSL). – – – Kunder som inte har mobiltäckning från Telia kommer dock i praktiken inte kunna nyttja erbjudandet utan får vända sig till någon av de andra alternativ som erbjuds. Talias bedömning är dock att 3G/4G täckningen är god för de flesta berörda.” Det vill säga: för de flesta berörda. ”Samtliga dessa alternativ innebär en mer stabil lösning med högre kvalitet än den ADSL-lösning de idag har – – – För att underlätta för de kunder som berörs kommer det att sättas upp en operatörsneutral kundtjänst dit berörda kunder kan vända sig för att få guidning om vilken lösning som passar just dem bäst.”

Detta är ett tydligt försök att erbjuda lösningar till de människor som nu lämnas utan ADSL. Vad som saknas är uppgifter om täckning och kapacitet. Som information ber jag att få överlämna ett komplett brev till it-ministern så att han ser hur det är utformat.

I detta anförande instämde Helena Lindahl (C).

Anf. 23 LENA EK (C):

Fru talman! Jag ska be att få tacka interpellanten Anders Ahlgren och ministern för svaret. Jag vill särskilt tacka Anders Ahlgren för att han tar upp frågorna och bryr sig om de människor som finns på landsbygden. Man hade kunnat förvänta sig att en ansvarig it-minister i ett sådant stort tekniskifte skulle ha kunnat ha kontakt med både Telia Sonera och också de konsumenter som finns på landsbygden.

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

Fru talman! Det är i dagens samhälle omöjligt att klara sig utan tillgång till internet. Det är information från Skatteverket, barnens skoluppgifter och samhällsinformation över huvud taget som förmedlas via nätet. Staten använder sig väldigt ofta av internet för att både förmedla information och ta in information som många gånger är obligatorisk att lämna för medborgaren eller för företaget.

I ett sådant teknikskifte bryr man sig inte om att begära in uppgifter om konsekvenserna, täckningsgrader, hastigheter och tekniker som drabbar människor i alla våra län. Det är dessutom särskilt bekymmersamt eftersom det hänger ihop med avskaffandet av den fasta telefonin och svårigheterna att i ett akut läge larma polis, brandkår eller andra myndigheter som man behöver hjälp av.

Det blev väldigt tydligt vid den olycksaliga stora branden i Västmanland i somras. Det är också väldigt tydligt för människor som bor i den svenska skärgården där täckningen är väldigt dålig och där bredbandsfrågan är akut. I många delar av vårt land försöker man skaffa sig bärgning, bygga på de resurser som finns, utveckla sina företag och kanske utveckla företagen inom turismen. Det är omöjligt att utan internet klara bokningar, kundkontakter och annat som hör ihop med ett levande turistföretag.

Det gör sammantaget att jag är oerhört kritisk mot hur ministern har hanterat frågan. Det hade väl varit lämpligt att Sveriges it-minister hade varit den som kallat in Telia Sonera för att få dessa uppgifter. Det hade väl varit lämpligt att ministern hade kunnat ge ett besked i dag hur det förhåller sig till Telias telefonlicenser där det finns täckningsvillkor, det vill säga villkor för hur stor täckning man ska ha i olika delar av landet.

Det hade varit lämpligt att kunna ge besked till de människor som är berörda om hur situationen ska lösas. Sådana besked saknas, fru talman. Det är beklagligt.

Anf. 24 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Tack för interpellationen! Frågan om hur vi kan jobba för att bygga ut täckning i hela vårt avlånga land handlar i grunden om på vilket sätt regeringen kan avsätta medel. Regeringen avser att avsätta 3,25 miljarder kronor till stöd för bredbandsutbyggnad inom ramen för landsbygdsprogrammet.

Det är en oerhört viktig del av frågan som interpellanten tar upp. Utbyggnaden kommer att ske i områden där marknaden inte är intresserad av att bygga ut, vilket främst är i landsbygd och glesbygd. Landsbygdsprogrammet har ännu inte godkänts av Europeiska kommissionen, men så kommer förhoppningsvis att ske inom en snar framtid.

Den andra delen är Regionalfonden, som är en del av strukturfonderna. Det är svårt att förstå frågan bara från ett håll. Inom den ramen har de tre nordliga programområdena valt att satsa på utbyggnad av bredbandsinfrastruktur. Satsningarna kommer totalt att uppgå till 1,2 miljarder kronor och går utöver de 3,25 miljarder som avsätts inom ramen för det jag nämnde tidigare, nämligen landsbygdsprogrammet.

Programmen godkändes av kommissionen före jul. Arbetet med att realisera programmen pågår nu regionalt. Satsningarna inom de två fonderna kompletterar varandra. Utbyggnaden inom ramen för regionalfonden kommer att fokusera på större ortsammanbindande nät medan landsbygdsprogrammet kommer att fokusera på nät som är nära slutkunderna.

Att inte ta detta i beaktande när vi diskuterar interpellationsfrågan är att blunda med ena ögat och försöka att famla sig fram. Detta är inte någonting som den här regeringen har hittat på själv. Det är en produkt som har funnits sedan tidigare, och vi fortsätter oavbrutet att jobba med frågan.

När det gäller Lena Eks påstående att jag inte skulle bry mig om frågorna ska jag påminna om att Lena Eks parti var det parti som abonnerade på it-ministerposten under ett antal år. Om hon här hävdar att det plötsligt skulle ha skett någon stor förskjutning i sidled när det gäller intresse för frågorna måste Lena Ek ha väldigt mycket på fötterna. Hon har tidigare haft den grunden för arbetet i en regering. Jag vill verkligen lyfta frågan till en principiell nivå.

När det gäller 700-megahertzbandet är det också viktigt. Det är väldigt kraftfullt när det gäller hur vi ska få god yttäckning. Det fattades ett beslut för snart ett år sedan av den förra regeringen att frekvensbandet 694–790 megahertz, det så kallade 700-megahertzbandet, som i dag används för marksänd tv, från och med 2017 kommer att stängas ned och ska användas för annat ändamål än tv-sändning.

Det har gått två uppdrag till Post- och telestyrelsen. Det ena handlar om hur man ska använda detta utifrån gällande it-politiska mål. Lena Ek vet att vi delar det med tidigare regering. Det andra handlar om att ta fram en ny planeringslösning för marksänd digital tv som ska möjliggöra fortsätta tv-sändningar när 700-megahertzbandet görs tillgängligt. När man tar med ena handen måste man veta vad man ger med den andra.

Anf. 25 ANDERS AHLGREN (C):

Fru talman! Det som jag tycker är intressant i statsrådets inlägg är att han inte alls berör att de människor som blir av med sina ADSL-stationer har det här problemet *nu*. De har problemet i sommar, innan fibern hinner komma dit. Då är det väl också intressant att diskutera hur lösningen ser ut. Men det finns inte tillstymmelse till att bry sig om de människor som hamnar i dessa situationer.

Det som Telia och andra redovisar nu när det gäller mobilt bredband handlar både om kostnadsläge och kapacitet. Hur ser det ut när det ringer mycket eller när man surfar mycket? Vad har man för kapacitet kvar? Och hur stor är täckningen från många av leverantörerna?

Jag ska ägna merparten av detta inlägg åt 2020 och hur man når fiberutbyggnad dit. Jag ska koncentrera mig på det, och jag ska även ställa fyra frågor som jag hoppas att det finns möjlighet att få svar på.

Inledningsvis gläder det mig att se att it-ministerns svar att regeringens åtgärder för att nå 90 procents bredbandstäckning för hushåll och företag till 2020 helt sammanfaller med det som drevs igenom av Centerpartiet och alliansregeringen: bredbandsstrategin, pengar i landsbygdsprogrammet, 700-megahertzbandet och PTS kartläggning. Det är bra.

Samtidigt ställer jag mig frågande till om it-ministern och regeringen inte har utvecklat någon ny tanke om bredbandsutbyggnaden sedan de tog över ansvaret.

PTS anger att 75 procent av alla fasta hushåll och arbetsställen har tillgång till höghastighetsbredband på 100 megahertz per sekund. Jag vill be it-ministern kommentera denna uppgift.

Är utbyggnadshastigheten tillräcklig för att nå målet 90 procent till 2020? Hur ser det ut om man jämför områden som är kommersiellt intressanta att bygga ut med områden som ligger utanför de områden där allmänintressen inte enbart kan tillgodoses av marknaden?

När det gäller budgeten för 2015 finns i ramslaget 2:5, Driftssäker och tillgänglig elektronisk kommunikation, medel avsatta för att finansiera införandet av så kallade regionala bredbandskoordinatorer och nationella riktlinjer för informationshantering hos myndigheter för att effektivisera utbyggnad av bredband. Min fråga till it-ministern är: Hur ser det ut med verkställigheten av dessa två områden?

En utredning tillsattes i augusti 2014 med uppdraget att se över möjligheterna att effektivisera användningen av de statligt ägda bredbandsnäten genom förbättrad samordning. Det gäller främst bredbandsverksamheterna hos Trafikverket, Svenska kraftnät, Vattenfall och Teracom.

Min fråga till it-ministern är om det finns några tankar om vad som kommer att komma ur denna samordning och hur den kan snabba på utbyggnaden av bredband i hela landet.

Anf. 26 LENA EK (C):

Fru talman! De satsningar som it-ministern räknar upp som handlar om medel ur landsbygdsprogrammet, om bredbandsstrategi, om uppgradering av tekniken och om täckning är alla beslut från alliansregeringen. Pengarna finns i den budget som riksdagens majoritet antog före jul.

Det som har hänt under hösten är att Telia Sonera har bestämt sig för att plocka ned bredbandsstationer i olika bygder utan att kunna garantera vad som kommer därefter. Man tar ingen hänsyn till särskilt sårbara bygder eller särskilt sårbara människor. Detta har hänt på Mehmet Kaplans vakt. Det är därför det är hans ansvar hur han hanterar frågorna.

Vad säger it-ministern till en gammal människa som har trygghetslarm och som helt plötsligt ska ringa till en telefonservice och knappa sig fram för att få detta att fungera? Vad säger it-ministern till ett litet företag som försöker överleva och som nu kanske ska lägga ut sina stugor eller övernattningsplatser på internet för att få kunder i sommar, vilket gör att man kan stanna kvar i sin bygd ett år till? Ministern säger ingenting.

En aktiv minister hade talat med företagen i fråga, kontrollerat täckningsgraden och sett till att informationen ges till konsumenter och abonnenter innan detta sker. En aktiv minister hade sett till att det hade tagits särskild hänsyn till gamla och sjuka och till människor i särskilt sårbara situationer. Vårt samhälle är uppbyggt på bredband och fungerar inte utan det. Då ska också alla ha rättighet till det. Detta sätt att hantera människor och bygder är respektlöst.

Anf. 27 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Jag tackar interpellanten och Lena Ek för en viktig och angelägen fråga. Det stämmer inte, Lena Ek, att jag inte har nämnt de här frågorna. Det finns i svaret, som dessutom fanns att läsa före debatten. Det kan alltså inte komma som någon överraskning att den nedläggning av ADSL-bredband som interpellanten hänvisar till påbörjades redan under 2013. Detta är ingen ny fråga, så jag tycker att det finns viss problematik i att låtsas som att det vore det.

Däremot kan inte jag som ansvarigt statsråd heller säga att detta är en gammal fråga och att det därför inte är mitt ansvar. Självklart är detta mitt ansvar. Jag förstår att situationen ger upphov till oro och spekulationer. Post- och telestyrelsen, som är den myndighet som har tillsynsansvaret och som sorterar under det departement som jag är statsråd i, har begärt in uppgifter från Telia Sonera för att bland annat få närmare upplysningar om antalet berörda abonnenter som drabbas.

Som före detta minister torde det vara väl känt för Lena Ek att det inte är så enkelt att gå in i en myndighetsstruktur. Det är väl bra att tillsynsmyndigheten, i det här fallet PTS, gör sitt jobb?

Den produkt som Quadracom har erbjudit på marknaden är en renodlad grossistprodukt. Det är den som tjänsteleverantörerna har erbjudit de slutkunder som finns. Om vi tittar på vad som har hänt, för att kunna diskutera ungefär samma fråga som den som interpellanten har ställt, ser vi att på cirka två tredjedelar av de stationer där Quadracom avvecklade sin DSL-utrustning är Telia etablerat med en motsvarande slutkundstjänst. På dessa stationer har Quadracoms operatörskunder erbjudits en överföring till Telia. Därmed får även slutkunderna alternativet att fortsätta med ADSL, bland annat. På många av dessa stationer finns dessutom andra operatörer som erbjuder fast bredband genom att producera en egen ADSL-tjänst.

På de övriga stationerna finns inte längre möjligheten för slutkunderna att få internettjänst via ADSL. Men detta är inte det enda sättet att få internettjänst. Det finns alternativ i vissa fall, men inte i alla. Där jobbar vi med de medel som står till buds för regeringen oavsett vad det är för budget som vi har att jobba med. Den budget som antogs av Alliansen och Sverigedemokraterna i denna kammare innehåller fortfarande den typ av satsningar som vi tyckte var kloka även med vår egen budget.

De alternativ som finns är fiber, mobilt bredband och satellit. Det handlar om samtliga dessa infrastrukturmodeller, för vi får inte hänga upp oss just på formen ADSL. Visst är det så att om man som kund har vant sig vid en uppkopplingsform vill man gärna ha den även i framtiden. Men vårt mål – som är högt satt – ska vi försöka uppnå och överträffa. Det var en del av den fråga som kom upp. Målet är att 90 procent av befolkningen ska ha tillgång till 100 megabit per sekund. Det är alltså en relativt snabb hastighet.

Utbyggnaden av fiber på de aktuella platserna drivs normalt enligt byalagsmodellen. Telia Soneras uppskattning, så som jag har fått det rapporterat, är att det har påbörjats byalagsprojekt som kommer att täcka drygt en tredjedel av alla de konsumenter och företag som är kopplade till en station.

Jag avser att följa frågan fortsatt mycket noga.

Anf. 28 ANDERS AHLGREN (C):

Fru talman! Vi kan bara konstatera att avtalen om ADSL-utbyggnaden som på den tiden gjordes med Teracom sedan togs över av Quadracom och gick ut 2013. Inga ADSL-stationer har lagts ned, fram till sommaren 2015 då Telia tar över det här som ett bolag som de förvärvar. Det är anmärkningsvärt att det är på det sättet.

Jag vet också att många kommuner har pressats till att ta över befintlig struktur för att det ska finnas någon form av bredbandserbjudande kvar på de här orterna. Vi pratar om ungefär 70 byar i Dalarna, ungefär 2 000 hushåll och företag som kommer att stå helt utanför.

Telias löfte, som jag lämnade till ministern, innebär ändå att man nu kan snacka om samma pris, vilket är viktigt eftersom 4G har ett betydligt högre pris än ADSL. Vi pratar också om att samma volym ska erbjudas. Däremot är det inte säkert att de alternativa leverantörerna, som Telia och de andra, är tillgängliga. Tillgängligheten till och kapaciteten för mobilt bredband är väldigt olika. Det tycker jag ändå ska noteras.

Det är också intressant att veta att landsbygdsprogrammet sitter fast i Bryssel och har gjort det under ganska lång tid. Där ligger mycket pengar för utbyggnaden av bredband på landsbygden. Det vore intressant om ministern i sin slutreplik kan komma med ett datum för när ministern tror att det här kan verkställas.

I fråga om de regionala utvecklingsmedlen har det gått fram och tillbaka när det gäller om man som privat aktör får medfinansiera utbyggnaden av ortssammanhängande nät eller nät till företag. Jag vet att diskussioner har pågått med Tillväxtverket. Det vore intressant att höra ministrerns uppfattning även i den frågan. Är det möjligt för privata intressenter att medfinansiera?

Anf. 29 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Jag vill tacka Anders Ahlgren för interpellationen.

I slutrepliken tog Anders Ahlgren upp frågan om landsbygdsprogrammet får användas för bredbandsutbyggnad när det går igenom. Vi hoppas att det kommer att ske väldigt snart. Det är nämligen de signalerna vi får. Förhoppningsvis sker det inom de närmaste månaderna.

Problemet ligger i att det för tillfället inte finns lösningar för en del av hushållen och en del av företagen. För de allra flesta finns det möjlighet att få bredband på annat sätt. 4G-nätet täcker allt större områden, och satellit kan ge bredband på upp till 20 megabit per sekund, vilket är en medelhög hastighet, i princip i hela landet.

Det stämmer att Quadracoms stationer för ADSL-bredband avvecklas på andra håll i landet. Den frågan har också varit uppe i medierna. I vissa fall har kommuner gått in och finansierat fortsatt drift. Det vet Anders Ahlgren också. Alternativt har abonnenterna gått över till någon av de andra teknikerna.

Det här är en fråga som måste bevakas väldigt noga. Det var ingen nyhet att det skulle bli på det här sättet, vilket Lena Ek antydde. Redan den tidigare ministern visste det här. Men för min del handlar det inte om att titta bakåt utan om att titta framåt och försöka hjälpa till på det sätt som går. Den långsiktiga utbyggnaden handlar om att hela Sverige ska leva, och landsbygd och glesbygd ska ha god tillgång till snabbt bredband. Men vi ska också, med statliga medel, kunna täcka upp hela Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 30 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Fru talman! Ewa Thalén Finné har frågat mig dels vilka konkreta åtgärder jag har vidtagit för att öka nyproduktionen av bostäder främst i våra stora städer där bostadsbristen är som allra störst, dels vilka konkreta åtgärder jag och regeringen avser att vidta framöver för att öka bostadsbyggandet i Sverige.

Bostadsbristen är ett stort samhällsproblem som berör oss alla. Bostadsbristen skapar också problem på arbetsmarknaden, när företag inte kan rekrytera och människor inte kan flytta dit jobben finns. Extra utsatta är unga, studenter, nyanlända och andra som inte lyckas etablera sig på bostadsmarknaden. För att lösa denna utmaning krävs en aktiv bostadspolitik med fokus på ett ökat bostadsbyggande. Därför har regeringen pekat ut bostadspolitiken som en nationell angelägenhet. Bostadsbristen ska mötas med ökat bostadsbyggande, inte minst av hyresrätter. Målet är minst 250 000 nya bostäder till år 2020.

En viktig förutsättning för bostadsbyggandet är infrastruktur – människornas möjligheter att snabbt och enkelt resa mellan bostad och arbetsplats. En annan är att när man bygger nytt också beakta behovet av att redan från början bygga hållbara bostäder och ett hållbart samhälle. Bostadsbyggandet är en del av stadsutvecklingen.

För att öka bostadsbyggandet avser regeringen att vidta konkreta åtgärder för att skapa incitament både för byggandet av små energieffektiva hyresrätter och studentlägenheter och för de kommuner som står för ett ökat bostadsbyggande. Därutöver behöver planprocessen kortas ytterligare genom tydligare förutsättningar och färre hinder, bland annat genom snabbare överprövning.

Bra kollektivtrafik öppnar för nya, attraktiva lägen för bostadsbyggande. Regeringen har påbörjat arbetet med att utveckla ett ramverk för så kallade stadsmiljöavtal. Stadsmiljöavtalen är en konkret åtgärd som kommer att öka nyproduktionen av bostäder. Täta städer med goda möjligheter till cykel-, gång- och kollektivtrafik samt god samhällsservice behövs dessutom för att fler ska kunna leva hållbart och för att bidra till att nå de nationella miljö kvalitetsmålen.

Det finns varken enkla eller snabba lösningar på bostadsmarknadens problem. För att möta behoven och öka bostadsbyggandet krävs det att alla parter samarbetar. Därför har jag också en kontinuerlig dialog med berörda parter för att diskutera lämpliga initiativ. Det pågår ett intensivt arbete inom Regeringskansliet för att lösa bostadsutmaningen.

Anf. 31 EWA THALÉN FINNÉ (M):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka bostadsministern för svaret. Men jag kan konstatera att förslagen för ökat bostadsbyggande i stort lyser med sin frånvaro. Jag har nu vid flera tillfällen hört bostadsministern tala om en aktiv bostadspolitik, men jag har ännu inte hört vad det aktiva är för något. Att säga att man är aktiv är ju inte samma sak som att vara det.

Jag kan konstatera att det finns två förslag i svaret. Det ena är snabbare överprövningar av planprocessen, vilket är bra om det innebär färre instanser. Det andra förslaget är stadsmiljöavtalen. De är ingenting som vi motsätter oss i sak. De ligger i linje med Stockholmsförhandlingen och Sverigeförhandlingen som vi har varit initiativtagare till.

Vad jag efterlyser när det gäller stadsmiljöavtalen är dock den tydliga kopplingen till bostadsbyggande. Jag har inte i några underlag kunnat se att man säger till kommunerna att om de ska få tillgång till pengarna måste de också bygga bostäder. Jag hoppas att det kommer. Men så länge det inte kommer är det en from förhoppning att kommunerna kommer att säga ja till byggnation.

Sedan finns det inga fler förslag. Vad mer vill ministern göra för att få fram fler bostäder?

Jag kan konstatera att bullerförordningen inte har kommit på plats. Den skulle möjliggöra mindre lägenheter som blir billigare. Förordningen hade behövt vara på plats till årsskiftet, men den har fortfarande inte kommit. Min fråga, som vi har ställt tidigare, blir: När kommer förordningen? Ni måste ju ha en tidsplan.

Till detta behöver planprocessen fortsatt förenklas, och där får jag ett lite svepande svar, men det innehåller ingenting i sak.

Det finns färdiga lagförslag från alliansregeringen om en ytterligare förenkling av plan- och bygglagen, något som vi från allianspartierna har motionerat om här i riksdagen. Våra förslag innebär i korthet en möjlighet för kommuner att avstå från detaljplan, så att man direkt kan bevilja bygglov, en möjlighet att anta detaljplaner i kommunstyrelsen eller i byggnadsnämnden. Därutöver har vi föreslagit minskade utformningskrav i detaljplanen. Tyvärr röstade riksdagens samlade vänsterpartier – som även Miljöpartiet är en del av – nej till dessa förslag så sent som i juni.

Exakt vad är det som ministern vill genomföra? Att säga att man för en aktiv bostadspolitik bygger inga bostäder. Vad är det aktiva i den politiken? Vilka konkreta förslag och tidsplaner är det som bostadsministern och regeringen avser att komma med?

Anf. 32 MATS GREEN (M):

Fru talman! En rödgrön bostadspolitik sökes. Inför valet 2014 hörde vi samtliga tre rödgröna partier efterfråga en ny bostadspolitik. De valdes också för att kunna genomföra en ny bostadspolitik. Efter det har ingenting avhört. Om fru talman ursäktar så här i semeltider: Om man tar bort locket finns ingenting där. Jag instämmer helt och hållet i det som Ewa Thalén Finné slog fast. Vad är det för nya, radikala åtgärder som den rödgröna regeringen nu anser måste till?

Jag kan konstatera att vi nu tack vare de åtgärder som alliansregeringen har genomfört har det högsta bostadsbyggandet i Sverige på mycket länge. Jag kan också konstatera att vi tack vare detta också med råge kommer att överträffa regeringens ganska lågt ställda mål om 250 000 nya bostäder fram till 2020. Nu kommer det att bli minst 300 000 bostäder. För det har vi inte alls den nuvarande rödgröna regeringen att tacka, utan för det kan vi tacka alla de reformer som alliansregeringen sjösatte under åtta år och som också fortsatte i den budget som riksdagen beslutade sig för att ställa sig bakom i december.

Ewa Thalén Finné resonerar en del kring bostadsboomen i storstäderna, men det finns också en bostadsboom i hela övriga delen av landet. När det gäller bostadspolitik kan vi alltför ofta fastna i diskussioner om avstånd och bullernivåer. Det är givetvis viktigt, men vad det egentligen ytterst handlar om är att bygga ett land och att bygga ett samhälle, fru talman. Det är också därför som Alliansen genomförde Sverigepaketet där vi bygger ut kollektivtrafik och bygger fler bostäder samtidigt som vi genom detta satsar på infrastruktur.

Allt det här, vartenda litet steg, har under alliansregeringens tid motarbetats av samtliga rödgröna partier. Nu har man accepterat den större delen, men jag skulle återigen vilja få konkretiserat av bostadsministern, med tanke på de höga ambitioner som fanns före valet och som det sedan har varit märkligt tyst om: Vad är det för konkreta åtgärder som man vill genomföra?

Det finns tyvärr inget konkret i interpellationssvaret över huvud taget. Det finns ingen substans. Med tanke på att detta trissades upp så våldsamt under valrörelsen tycker jag att det är egendomligt att man inte förberedde sig. Fram till nu har man egentligen inte kommit med ett enda förslag över huvud taget.

Det är ett antal som har varit med i jag vet inte hur många debatter i detta land, nu senast på Västerbottendagarna när vi diskuterade vikten av att öka trähusbyggandet. Jag kan konstatera att Alliansen hade det ena förslaget efter det andra. Ministern och även socialdemokratiska bostadspolitiska talespersoner var där. Ingen kom med något eget konkret förslag, utan man hänvisade bara till pågående utredningar – utredningar som jag vill påpeka att alliansregeringen sjösatte.

Men återigen: Jag efterlyser en konkret bostadspolitik från den rödgröna regeringen. Det hade varit en sak om man hade haft förslag som hade röstats ned här i riksdagen, men vi har ju inte haft några sådana att ta ställning till. Då hade vi också kunnat ta den debatten i sak. Om man menar vad man sa före valet måste man nu faktiskt börja leverera. Sverige behöver en bostadspolitik, och då tycker jag att vi ska fortsätta på den framgångsrika väg som Alliansen valde. Men om man nu inte anser detta, när ska ni konkretisera en egen bostadspolitik? Det vill jag veta, fru talman.

Anf. 33 HILLEVI LARSSON (S):

Fru talman! Under de senaste åtta åren har det varit ett rekordlångt bostadsbyggande. Även om det har blivit lite bättre har den förbättringen skett från väldigt låga nivåer. När stödet för bostadsbyggande avskaffades för åtta år sedan när den borgerliga regeringen tillträdde störtök byggandet. Det finns en tydlig skillnad här. När man stöder byggande leder det till nya bostäder. När man inte stöder bostadsbyggande är det marknaden som ska sköta detta. Men det har ju inte lett till något positivt resultat.

Det lilla som har byggts har framför allt byggts för dem som har mycket pengar. Det är det som är problemet. Bostadsmarknaden är ju inte som vilken marknad som helst, utan det handlar också om att en bostad är en social rättighet. Alla måste ha någonstans att bo. Kan inte marknaden tillgodose det behovet måste vi politiker se till att det händer någonting. Annars bygger man sådant som är lönsamt. När det är bostadsbrist bygger man det som man kan tjäna mest pengar på, och det har ju fått katastrofala konsekvenser. Det är en hel generation som nu står utan bostad. Det gäller

ungdomar som inte kan flytta hemifrån eller studenter som inte kan flytta till studieorten därför att det inte finns några studentlägenheter.

Det är klart att det behövs en annan politik, men det kommer att ta tid att skapa en sådan politik. Vi måste också förhålla oss till det parlamentariska läget och till det som vi kan få igenom i den här församlingen. Hittills har regeringen suttit ett par månader, och den förra regeringen satt i åtta år. Jag tycker att man ställer ganska höga krav på en ny regering som har suttit ett par månader efter ett totalt misslyckande under åtta år.

En av de nyckelfrågor som vi bör titta på i framtiden – det här är definitivt ingen enkel fråga att lösa – är skillnaden mellan ägd bostad och hyresrätt. Den skattemässiga diskrimineringen uppgår till mellan 11 000 kronor och 40 000 kronor per år. Det finns också en utredning som stöder att det finns en sådan skattemässig diskriminering. Man har räknat på en nybyggd hyresrätt och jämfört med en nybyggd ägd bostad.

Det är ju inte alltid som den som hyr sin bostad har mer pengar än den som äger sin bostad. Detta kan slå hårt mot den som redan har en ganska dålig ekonomi. Det är också väldigt många som i dag inte har fast jobb, och många som inte har jobb över huvud taget. Massarbetslösheten spelar också in, för den gör att det blir svårare att ta sig in på bostadsmarknaden. De kan inte få lån för att köpa en lägenhet, utan de hänvisas till hyresmarknaden där det är ett väldigt stort efterfrågetryck och inte finns lika många lägenheter som behövs, framför allt inte i den prisklass som efterfrågas.

I framtiden måste vi titta på den skattemässiga diskrimineringen. När man stoppade stödet till byggande av hyresrätter störtade ju det byggandet. Sedan har man också gjort det lättare att ombilda från hyresrätt till bostadsrätt. Då blir det lönsamt att äga sin bostad, men risken är att det blir färre hyresrätter och fler bostadsrätter.

Sedan har vi ROT-avdrag och skattemässiga fördelar om man hyr ut delar av sin bostad eller hela bostaden. Allt detta sammantaget leder till en skev balans mellan hyrda lägenheter och ägda lägenheter. Hyresrätten är väldigt viktig för ungdomar och studenter.

Det är också viktigt för rörligheten på bostadsmarknaden att det finns hyresrätter. Om man ska kunna flytta dit där jobben finns måste det finnas hyreslägenheter. Man kanske inte vill äga sin bostad; man vet kanske inte hur länge man ska stanna. Det är alltså en viktig framtidsfråga.

Anf. 34 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Fru talman! Vi har genomlidit en alliansperiod på åtta år som kännetecknats av passivitet och ideologiska utförsäljningar på bostadsområdet. Det har skapat stora problem i form av brister på bostadsmarknaden. Både jag och regeringspartierna har varit överens om att problemet är avsaknaden av bostadspolitik med ambitionen att politiskt och gemensamt lösa människors problem med att hitta ett hem att bo i.

Det är en välfärdsfråga, men vi kan också konstatera att bostadsbristen leder till produktionsbortfall i ekonomin. Vi för ut alltför lite av våra tillgångar. Vi skjuter oss själva i foten när vi inte sätter spaden i jorden och får igång ett storskaligt byggande för breda löntagargrupper.

Det är bra att regeringen nu sätter upp ett mål. Frågan är bara hur regeringen ska uppnå målet. Låt oss titta på förutsättningarna. Det är i dag i princip gratis för staten att låna pengar för investeringar. Vi talar närmast

om negativ ränta. Samtidigt väddar EU-kommissionen om att medlemsstaterna ska investera i ekonomin och använda det kapital som finns för att öka efterfrågan i ekonomin. Det bästa sättet att göra det är till exempel genom att bygga bostäder och infrastruktur. Vi kan konstatera att de EU-länder som Sverige brukar jämföra sig med satsar betydligt mer än Sverige på bostadsbyggande, exempelvis genom förmånliga statliga lån och andra former av statliga stöd.

Det är framför allt hyresrätter som människor efterfrågar. Det finns kapital för att bygga, men bankerna har i dag en mycket stram bedömning av risker och kräver omfattande tillgångar hos byggherren. Sådana krav stänger ute mindre byggherrar som saknar egna ekonomiska tillgångar i tillräcklig omfattning.

För att ge fler byggherrar möjlighet att bygga och förbättra konkurrensen på byggmarknaden kan staten bidra genom att till exempel förbättra kreditvillkoren för bostadsbyggande. Staten kan låna kapital på förmånliga villkor och låna ut till bostadsinvestorer genom att erbjuda bättre villkor än vad banker och kreditinstitut erbjuder. Det skulle förbättra konkurrensen i branschen och eventuellt sätta press på de orimliga avkastningskrav som jättarna i branschen har. Tänker regeringen titta på detta? Kan man använda sig av exempelvis SBAB?

De kraftiga subventioner som i dag ges till det ägda boendet håller uppe priserna på villor och bostadsrätter, vilket i sin tur driver upp priserna på byggandet av hyresrätter. I kompensations syfte behövs därför investeringsstimulanser för byggande av bostadsrätter. Det är delvis det som gör att byggandet på kajkanter i storstäderna och hyror på 14 000 i månaden för nybyggda hyresrätter fortfarande dominerar bilden. Vad vill regeringen göra för att förändra det byggandet? I regeringsdeklarationen talas det om en bostadsmiljard. När kommer den?

Investeringsstöd är en beprövad metod. Vi vet att den fungerar, och dessutom håller det nere produktionskostnaderna. I början av 2000-talet var produktionskostnaderna för hyresrätter ungefär likvärdiga med dem för bostadsrätter. Investeringsbidragen, som infördes 2001 och som förenades med hyresnivåer, gjorde att produktionskostnaderna för hyresrätter minskade kraftigt. När vi fasade ut investeringsstödet ökade produktionskostnaderna igen.

Investeringsstödet är det enskilt effektivaste sättet att styra produktionen mot byggande av bostäder för breda inkomstgrupper. Är regeringen beredd att titta på den typen av stimulanser och stöd som kan göra att vi kan bygga billiga hyresrätter till vår befolkning?

Anf. 35 LARS ERIKSSON (S):

Fru talman! Den här debatten påminner lite om den som vi hade för någon vecka sedan och som också handlade om bostadspolitik. Även kritiken från de borgerliga partierna påminner om den som framfördes då. Nu ser vi, med facit i hand, hur den tidigare regeringen valde att hantera de här frågorna, och jag tycker att det finns en avsaknad av självkritik och väldigt lite av balanserade bedömningar i frågan. Här slås i stället hårt mot den sittande regeringen för att den efter fyra månader inte har löst problemet, när den tidigare borgerliga regeringen under åtta år inte fick fram mer än ett rätt magert resultat.

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

Efter de åtta åren kan man i huvudsak peka på tre punkter där regeringen Reinfeldt valde att lägga fram förslag för att hjälpa ungdomar och studenter att komma in på bostadsmarknaden.

Det första var att man i princip införde marknadshyror på andrahandsbeståndet. Det som har inträffat är att man nu kan få betala 9 000–10 000 kronor för en etta. Det tror jag inte att ungdomar och studenter egentligen har råd med.

Det andra var det stora anslaget med propositionen *Fler bostäder åt unga och studenter*. Propositionen lades fram efter sju år – inte efter fyra månader med regeringen Reinfeldt utan efter sju år. Det handlade om undantag för hiss upp till vindsvåningar. Jag tror inte att det har medfört att speciellt många ungdomar bor i vindsvåningarna som undantas från hiss.

Det tredje tror jag var ministerns stoltaste stund i riksdagen, nämligen när man lade fram propositionen *Nya åtgärder som kan genomföras utan krav på bygglov*, det vill säga propositionen om Attefallshusen. Det beskrevs i kammaren som något som skulle hjälpa landets ungdomar genom att de kunde flytta in i ett Attefallshus på föräldrarnas tomt eller på grannens tomt. Det fanns ingen hejd på allt vad det skulle lösa.

Dessa tre förslag tog det i princip sju år att komma fram med, inte fyra månader. Jag tycker därför att kritiken är lite väl häftig, och det tycker nog även de borgerliga ledamöterna. De flesta som ser debatten tror jag håller med om att bostadspolitiken är ett centralt politikområde som förtjänar att lyftas fram mycket mer. Jag ska i mitt nästa inlägg återkomma till hur jag tycker att det har synliggjorts.

Men som sagt, resultatet av den förda bostadspolitiken under de borgerliga regeringsåren är inte något att skryta med. Efter de åtta åren ser man att det går bättre än vad det gjorde under de tidigare åtta åren. Man kan förvänta sig att förr eller senare ska åtminstone bostadsstatistiken visa på en bättre utveckling än under hela den borgerliga regeringstiden.

Anf. 36 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Ewa Thalén Finné och jag har debatterat den här frågan ett antal gånger. Jag tycker att det i grunden finns en idé om vart vi måste vara på väg.

Det finns ett grundläggande problem, och det är att det saknas bostäder i Sverige. Det har saknats bostäder i Sverige under ett antal år, men inte i hela Sverige. Ungefär hälften av landets 290 kommuner uppger att de har bostadsbrist.

Nästan alla studieorter, med undantag av tre, har brist på studentbostäder. Av siffror som Sveriges förenade studentkårer redovisar framgår att de har problem att inom en månad från det att studenten påbörjat sina studier få fram en bostad på studieorten. Det finns till och med studieorter som inte kan erbjuda studentbostad alls under studietiden. Man har hunnit gå färdigt sitt program innan man blir erbjuden en bostad. Det är ett prekärt läge.

Men att under den här processen då vi jobbar fram ett antal frågor förminska saker som stadsmiljöavtal tycker jag är problematiskt.

Stadsmiljöavtalen är – för att det ska vara klart vad det handlar om – en lösning där kommuner som har mark som byggbolagen inte anser är tillräckligt attraktiv att bygga på, så kallade B- och C-lägen, kan göra de

lägena mer attraktiva genom att se till att planera för kollektivtrafikutbyggnad. Ett gott exempel på det är Malmö, som har planer på spårvagn ut till områden som annars inte hade varit tillräckligt attraktiva att bygga på.

Kommunen klarar naturligtvis inte av en så stor satsning på kollektivtrafik, särskilt om den innefattar spår, och då ska staten kunna gå in med upp till 50 procent av kostnaden för kollektivtrafiksatsningen.

Detta är ett beslut som har tagits. Det finns pengar avsatta i vår budget. Jag vill påstå att detta, på den relativt korta tid som vi har haft på oss, är ett viktigt steg mot att se till att kommuner klarar av att bygga ut och förtäta sina områden.

Detta bereds nu inom myndigheten Trafikverket, som ska komma tillbaka, och då kan vi börja med denna satsning. Det är en mycket viktig del.

En annan del handlar om en förkortad planprocess. Jag tog upp det i mitt svar. Det är en oerhört viktig fråga, för det handlar i grunden om hur tiden från ax till limpa kan reduceras. Vi har alltså haft en situation i Sverige där det även under de senaste åtta åren har tagit lång tid från beslut om att bygga till att sätta spaden i jorden.

Den långa tiden på åtta tio månader ska gå att förkorta. Vi jobbar nu med detta inom departementet, och min förhoppning är att vi inom en snar framtid kan komma med förslag som förkortar tiden.

Jag skyller inte på den gamla regeringen och säger att ni hade åtta år på er att göra detta och inte gjorde någonting. Jag menar att vi måste se framåt och se om vi klarar av att producera ett sådant här förslag som kan nå majoritet i denna riksdag. Då kommer vi att göra det.

Anf. 37 EWA THALÉN FINNÉ (M):

Herr talman! Jag skulle vilja komma tillbaka till vad ett par olika debattörer har sagt om byggande och vad som är gjort och inte gjort, där man raljerar lite över tre förslag.

Alliansregeringen lade under sina år fram över hundra ändringsförslag för att förbättra processen för byggande. Sedan hamnade vi i en mycket svår ekonomisk kris. Det är intressant att lyssna på framför allt socialdemokrater, för det låter som att den krisen över huvud taget inte har existerat. När stora kommunala bostadsbolag inte ens kunde omsätta sina lån fanns det inga pengar i processen.

Men jag tänker göra som ministern och titta framåt i stället.

Visst är det ett grundläggande problem att det i stora delar av landet saknas bostäder. Det är därför jag så gärna vill ha konkreta förslag.

Ministern lyfter fram studentbostäder. Då skulle jag återigen vilja få konkreta förslag: Vad är det ministern skulle kunna tänka sig att göra?

Vi har till exempel möjliggjort att sätta ned tillgänglighet – det är på dispens på några håll. Skulle man kunna fundera över att i en fastighet ha någon lägenhet som är tillgänglig, men att inte alla behöver vara det? Det är ett sätt att få ned yta, och får man ned yta får man ned pris. Vad man som student är beredd att betala och har möjlighet att betala är viktigt.

Även här kommer vi tillbaka till frågan om bullerförordningen som vi fortfarande inte har fått något svar på. Jag tycker att det är synd att man inte tydligare kan komma med en tidsplan, men jag vet att det eventuellt finns någon liten oenighet här. Det vore skönt att få en tidsplan.

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

Sedan skulle jag bara vilja säga till ministern: Nej, jag förringade inte stadsmiljöavtalen. Att infrastruktur är viktig för att man ska kunna bygga är vi alla överens om. Men vad jag saknar är den tydliga kopplingen: Ska man kunna få statliga pengar ska det också någonstans i andra änden utlovas bostäder. Det är det som var Stockholmsförhandlingen och som också är Sverigebygget, som nu är omdöpt till Sverigeförhandlingen. Det är det som det bygger på. Det är inte bara infrastrukturpengar, utan i andra änden ska kommunen garantera att det finns bostäder.

Sedan var det detta med förkortad planprocess. I dag vet vi att det tar i genomsnitt åtta år från idé tills nyckel kan lämnas över. Där finns det bitar att jobba vidare med. Vi hade förslag, och ett som jag tror skulle kunna förkorta processen med kanske två till fyra år är att tillåta kommuner att avgöra när det behövs detaljplan. Kan vi hoppa över detaljplaneskedet sparar vi tid, om vi räknar in allt med överklagande och det som vi vet att vi har.

Jag vill ha konkreta förslag, inte bara en förkortad planprocess. Det är lätt att säga, men vad innebär det för bostadsministern?

Anf. 38 MATS GREEN (M):

Herr talman! Vi fortsätter debatten på temat Rödgrön bostadspolitik sökes.

Statsrådet Kaplan sa här: Det finns en i grunden bra idé till en rödgrön bostadspolitik. Det är väl lite det som är poängen. Ja, då skulle vi också vilja se den idén och få möjlighet att debattera och ta ställning till just den.

Det är naturligtvis lätt för socialdemokrater och vänsterpartister att stå här och problematisera rent allmänt kring bostadsutmaningar i vårt land. Vi kan nog alla vara överens om att det finns enorma utmaningar och att oändligt mycket återstår att göra i hela Sverige.

Jag noterade att Vänsterpartiets debattör talade om avsaknaden av bostadspolitik från den tidigare regeringen. Då vill jag säga att det nog är vår replik. Säger man någonting sådant har man också skyldighet att leverera ett alternativ till allt detta. Jag vet att det enda av substans som Vänsterpartiet har levererat – Vänsterpartiet är också en del av det rödgröna regeringsunderlaget – är förslag om att införa obligatoriska kommunala bostadsförmedlingar. En bostadsförmedling förutsätter, herr talman, att det finns någonting att förmedla.

Man kan sluta att stå och problematisera och nu börja leverera skarpa rödgröna förslag om vad man tycker ska göras åt det som är huvudfrågan. Vad är det för konkret politik för ett ökat bostadsbyggande i hela landet som statsrådet Mehmet Kaplan kommer att leverera? När kan riksdagen förväntas få den politiken presenterad för sig så att vi kan ta ställning och sedan debattera och slutligen votera om detta?

Om man nu har gått till val på att det finns en bostadsbrist i detta land kanske man också borde ha gått till val på att klargöra för väljarna hur den i så fall skulle lösas. Återigen: svar önskas!

Anf. 39 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Jag tror att man förenklar verkligheten väldigt mycket om man hänvisar till den ekonomiska krisen som skäl till att det inte har byggts någonting. Vi kunde ju se ett direkt resultat när stödet till byggande av hyresrätter avvecklades: Då störtök genast produktionen. Vi kan också se

tillbaka på 90-talet när vi hade 500 procents ränta att det inte innebar ett totalstopp för byggandet.

Det är inte så enkelt att man kan hänvisa till en kris, utan det är väldigt avgörande vilken politik man faktiskt för.

Visst, man kan se att det under de här åren har tillsatts en massa utredningar om det ena och det andra. Men man måste också se de direkt skadliga saker som har införts och som har rubbat balansen på bostadsmarknaden. Förutom det som har funnits sedan tidigare i form av ränteavdrag som gäller ägd bostad men inte hyresrätt har man infört ROT-avdrag som gäller ägd bostad men inte hyresrätt, gjort det förmånligt att hyra ut sin bostad och möjligt att ta ut marknadshyra på detta sätt samt infört de stora Attefallshusen. Man har genomfört det ena förslaget efter det andra som gynnar ägd bostad, men man har tagit bort det som fanns för att gynna hyresrätt. Det är den obalansen, som har byggts upp under många år under den förra regeringen, som vi nu ser resultatet av.

Detta drabbar självklart den enskilde på bostadsmarknaden, men det drabbar också oss alla. I Stockholm räknar man med att den samhällsekonomiska förlusten är 21 miljarder per år. Även i Göteborgsregionen och Malmöregionen är det miljardbelopp vi förlorar. Byggnad av hyresrätter till rimliga hyror gynnar alltså inte bara människor som behöver bostad utan oss alla. Det är det jag tycker vi måste ta tag i. Hur gynnar vi detta?

Jag vill också säga att jag tycker att ministerns förslag är bra, bland annat när det gäller infrastruktur.

Anf. 40 NOOSHI DADGOSTAR (V):

Herr talman! Det är säkert en trivsamt diskussion för allianspartierna att ha med regeringen, den angående bullerförordningen – som de själva aldrig fick på plats – och andra delar i PBL. Men den stora elefanten i rummet är finansieringen av byggandet, hur vi får till det och hur vi ser till att produktionen riktas till stora löntagargrupper som kan ta bostäderna.

Det är klart att det byggs på många platser i Sverige i dag, men det byggs alldeles för dyrt och för människor som redan har mycket pengar. Hur förändrar vi det? Det finns inget parti här i dag som kan leverera ett bra förslag på det.

Det som vi har sett att det fungerar, det som också Hillevi Larsson tog upp här tidigare, är investeringsstödet. Vi kan se till att stödja den produktion som vi vill premiera och sätta ett hyrestak som gör att produktionskostnaderna sjunker. Vi kan också komma åt det strukturella problem som finns i byggbranschen i dag, nämligen den bristande konkurrensen. Vi kan se till att premiera små byggföretag och hjälpa dem med krediter. Därmed sätter vi fart på byggandet.

Det finns tyvärr alldeles för få kreativa förslag på det här området i dag. Vi rör oss alltid i samma fålla. Alliansen vill i princip inte lägga en krona i dag. Man röstade ju mot det förslag som vi lade fram i riksdagen förra året där vi ville satsa mer på bostadsområdet. Man satsar i princip ingenting.

Jag kan konstatera att vi behöver premiera byggandet av billiga hyresrätter för att de över huvud taget ska byggas.

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 41 LARS ERIKSSON (S):

Herr talman! Om man vill försöka hitta vad som präglade den tidigare regeringens syn på bostadspolitiken kontra den här regeringens finns det en hel del att finna i de regeringsförklaringar som har lagts fram under de här åren.

Det som glädde mig och många andra i höstas var att det nu för första gången på väldigt länge står att läsa i en regeringsförklaring att bostadspolitiken är en nationell angelägenhet. Den har ju inte beskrivits på det viset tidigare, under de borgerliga åren. I de regeringsförklaringarna har man haft ett klart marknadsperspektiv på hur bostadspolitiken ska utformas.

Låt oss titta på vad den tidigare regeringen hade som utgångspunkt när den var i motsvarande situation tidsmässigt som den här regeringen är i nu, det vill säga vad det står i regeringsförklaringen från 2006. Vad står det i den?

Jag ska säga att jag letade – man får faktiskt leta efter bostadspolitik i den regeringsförklaringen. Men jag hittade några saker. Det första som står är att man ska underlätta för bostadsrättsombildningar i storstädernas förorter. Det andra är att man presenterar ett stort energieffektiviseringsprogram. Sedan står det att ”allt denna regering kommer att genomföra kommer att präglas av några centrala värderingsmässiga utgångspunkter. Detta värderingsmässiga kitt bildar en stabil grund för regeringens arbete under mandatperioden.”

Det måste väl vara det den regeringen tänkte på när man lade fram förslagen Attefallshus, marknadshyror i andrahandsbeståndet och undantag från kravet på hiss till vindsvåningar.

Anf. 42 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Vi har nu lyssnat på två omgångar av ganska innehållslösa svar som har givits av vår ansvarige minister. Vi har också hört ett antal frejdiga anföranden av den tidigare oppositionen. Jag får en känsla av déjà vu. Det är samma sätt att argumentera som återkommer. Det är som om vi inte hade bytt regering.

Vi har lyssnat på ett utmärkt anförande av Hillevi Larsson där hon antydde att det kanske är dags att titta lite på investeringsstöd och lån till SBAB, något som frejdigt bifölls av Vänsterpartiet.

Vi har lyssnat på en föreläsning av Lars Eriksson om de gångna åtta åren. Jag tänker återkomma till de gångna åtta åren i mitt anförande. Jag kan bara konstatera att inte heller när det gäller investeringsstöd och lån via statliga SBAB har ministern haft någonting att meddela.

Jag önskar att vi i stället sätter fokus på vad som kan göras här och nu för att öka nyproduktionen, framför allt i våra största städer där bristen är som störst men också i resten av Sverige.

Bostadsministern avslutade sitt svar till Ewa Thalén Finné med att säga att det inte finns några enkla eller snabba lösningar på bostadsmarknadens problem. Jag erinrar mig hur det lät för inte så länge sedan när hans företrädare Stefan Attefall sa att det inte finns någon quick fix på bostadsmarknaden. Det rönt stark kritik från den tidigare oppositionen. Även detta känns som déjà vu.

Just nu pekas det inte åt något håll. Innan vi börjar peka finger åt regeringen för att den gör fel vill vi se en antydan om vad för slags fel den har

för avsikt att göra. Det är just detta som den här debatten handlar om: bristen på avsikter från regeringens sida.

För att gå tillbaka till de senaste åtta åren minns jag att när jag tillträdde hade det just trätt i kraft en ny plan- och bygglag. Att sätta en ny plan- och bygglag i kraft kräver mycket jobb. Det krävs mycket jobb för att få lagen att tillämpas på ett bra sätt, och det krävs efterarbete.

Det var också därför som regeringen under Stefan Attefalls period som bostadsminister ganska omgående tillsatte ett antal utredningar som skulle förkorta och snabba på planprocessen och även förenkla genomförandet av detaljplaner. Det är ett arbete som har resulterat i 112 konkreta förslag. En del av de 55 utredningar som det tidigare raljerades över är också ett resultat av detta ganska massiva arbete, som har pågått under åtta år och som har skapat förutsättningar.

Nu arbetar ytterligare utredningar. Vi har en riksintresseutredning som ska klargöra i vilka sammanhang som motstående riksintressen hindrar bostadsbyggande. Vi har en bostadsplaneringskommitté där en del här i kammaren sitter med som ska komma fram till förslag på hur regionerna kan ta ett samlat grepp om hur vi åstadkommer bostadsbyggande i tillväxtområdena. Men inte heller detta nämner bostadsministern i speciellt starka ordalag.

De 112 förslagen fick inte till fullo stöd i kammaren. Det var tre förslag som inte vann kammarens gehör, och det var de tre förslag som Ewa Thälén Finné nämnde angående kommuners möjlighet att göra undantag från kravet att ta fram detaljplaner.

Nu är det upp till er som här kritiserar de gångna åtta åren att se till att de förslag ni kritiserar oss för att inte ha presenterat nu vinner riksdagens gillande och att vi får förenklingarna i bostadsbyggandet i hamn.

Anf. 43 NINA LUNDSTRÖM (FP):

Herr talman! Ja, bostadsmarknaden behöver ytterligare reformer. Det är många, både unga och äldre, som vill byta boende och som efterlyser åtgärder. Jag noterar att förslagen från regeringen lyser med sin frånvaro. Jag har lyssnat på statsrådet, på Lars Eriksson och på Hillevi Larsson, och den diskussion de för handlar mest om vad som har gjorts och inte. Egentligen borde ju debatten handla om vad vi ska göra framöver för att se till att marknaden börjar fungera bättre.

Jag vill räkna upp några åtgärder som jag tycker är viktiga att lyfta fram. Reformerad hyressättning kom 2011. Det var en enig kammare som fattade beslut om det. Regeringen föreslog ägarlägenheter i nyproduktion, vilket det i dag finns möjlighet att inrätta. Det har kommit en ny PBL. Vidare handlar det om åtgärder för mindre studentbostäder liksom regel-förenklingsåtgärder, förändrade strandskyddsregler, regler för att styra upp markanvisningar och exploateringsavtal, regelverket för schablonavdrag för uthyrning av del av bostad. Man har avskaffat fastighetsskatten på hyresrätter och gjort en förändring när det gäller villor, vilket var en viktig åtgärd.

Det är mängder av åtgärder, men alla av dem har inte vunnit riksdagens gillande. Därför skulle jag vilja övergå till att ställa frågor om de hinder som statsrådet nämner i sitt svar. Vi verkar vara överens om att det finns hinder för att bygga nya bostäder.

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

Förra året, i juni, sade riksdagen nej till att göra vissa förändringar i exempelvis detaljplaneprocessen. Vi i Alliansen ville ge kommunerna makt att korta ned processen om de så ville. Man skulle kunna flytta beslut från fullmäktige till facknämnd. Avser statsrådet att återkomma med ett sådant förslag? Det vore intressant att höra.

Det finns också regelverk om markanvisning som riksdagen har fattat beslut om. Avser statsrådet att följa upp hur dessa nya riktlinjer används av kommunerna, så att det blir transparens och tydlighet när det gäller hur man får tag i mark att bebygga?

Den långa processen att bygga bostäder kostar pengar. Det innebär också att vissa projekt inte kan genomföras. Avser statsrådet att följa upp regelverket om exploateringsavtalen? Vi vet i dag att det kostar ganska mycket för dem som ska bygga att vidta olika åtgärder. Det kan handla om bussgator, rondeller, lekplatser, offentliga inrättningar etcetera. Det kan vara uppemot 50 kronor per kvadratmeter i en hyresrätt som detta kostar. Avser statsrådet att återkomma med förslag om detta?

Vad innebär det att statsrådet i sitt svar säger: "Därutöver behöver planprocessen kortas ytterligare genom tydligare förutsättningar och färre hinder." Vad betyder det? Riksdagen har i juni 2014 sagt nej. Vi välkomnar om regeringen återkommer igen med de förslag som då inte vann riksdagens gillande. Det handlade om att korta ned processen från ax till limpa – en kortare process så att det inte kostar så mycket att bara planera bygandet.

Detta är viktiga åtgärder. Det är många ungdomar som söker bostad. Vi måste göra mer. Vi måste vända på varje sten. Det viktiga arbetet, som påbörjades av alliansregeringen, borde få fortsätta.

Om vi kommer åt regelverken kan vi pressa kostnaderna för att bygga och i slutändan kostnaden för att bo. Krångliga regler påverkar boende-kostnaden. Det är alltid den som ska bo som får betala.

Därför måste vi göra det enklare, smidigare och snabbare att bygga bostäder. Blicka in i framtiden med nya förslag i stället för att diskutera vad vi borde ha gjort tidigare.

Anf. 44 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Tack till interpellanten och de övriga ledamöter som deltar i denna viktiga debatt. Jag vill börja med delar som jag inte hann med i mitt tidigare anförande, nämligen det som Nooshi Dadgostar tog upp. Det var väldigt många och viktiga delar av en helhet för att få till en bostadspolitik som är aktiv och inte bara litar på att marknaden ska fixa det.

Vi har under de åtta år som passerat sett att marknaden inte var särskilt bra på att fixa bostäder. Dagligen sitter kommunpolitiker och försöker hitta en lösning på bostadsbristen i vårt land. I nästan hälften av landets 290 kommuner råder det bostadsbrist. Detta sitter vi med i våra olika partier och styr och har ansvar för. Vi sitter i olika konstellationer. Att här slå sig för bröstet och tycka att man gjorde en fantastisk insats de senaste åtta åren tycker jag är lite förmätet.

Ola Johansson tar upp 112 förslag. Det låter bra, och det är dessutom en siffra som är enkel att komma ihåg. Men kvalitet är viktigare än kvantitet. Handlade inte många av dessa 112 förslag i själva verket om att åtgärda rena felaktigheter? I ren brådska hanterade man plan- och byggla-

gen, som över huvud taget aldrig skulle ha nått riksdagen om inte den borgerliga regeringen hade stressat igenom detta dåliga förslag. Man skulle ha tagit det piano och sett till att det bereddes på rätt sätt.

Nu kommer vi in på bullerfrågan, som flera ledamöter här har tagit upp. Det är en fråga som handlar om folkhälsan och om det viktigaste vi har – våra barn. De ska kunna lita på att vi vuxna faktiskt tar remissinstanserna på allvar. När vi tillträdde som regering hamnade remissvaren på vårt bord. Där finns det flera olika invändningar. Alla de invändningar som finns riktar in sig på att detta handlar om människors hälsa. Buller är inte att leka med. Det handlar i grunden om vad vi vill ska gälla i fråga om hus som byggs och de hus som nu finns. Tidsperspektivet är 50–100 år framåt i tiden, om inte mer.

Detta är en fråga som jag inte kommer att medverka till att man hastar igenom. Vi ska inte bara lägga ett antal kvantitativa förslag för att täppa till och rätta till. Det ska få ta den tid det tar så att vi har en förordning som funkar. Det får inte blir något som vi hastar igenom bara för att oppositionen nu har fått för sig att det hela tagit för lång tid.

Jag skyller inte på den förra regeringen och säger att de inte fick detta på plats under åtta år. Men det låter lite märkligt när man vill få det till att det inte får ta oss mer än några månader att få det hela på plats så att det blir rätt.

Jag vill också ta upp frågan om investeringsstöd eller inte. Det är ett lite farligt ord som jag vet att den förra regeringen hade vissa problem med. Det är i grunden en på-och-av-fråga. Den stund vi nämner att det ska vara investeringsstöd finns det problem med olika typer av dödvikter i systemet. Det ska vi akta oss för.

Däremot går vissa kommuner före och visar, till exempel Göteborg, där det i och för sig inte har byggts nöjaktigt under lång tid men där man har visat att man kan använda presumtionshyra på ett mer konstruktivt sätt och sätta lägre hyror på en del av beståndet.

Anf. 45 EWA THALÉN FINNÉ (M):

Herr talman! Jag skulle vilja börja med att gå till bullerförordningen. Vi fattade i juni ett beslut i riksdagen om ny lagstiftning när det gäller buller, men om den ska kunna verka fullt ut behövs det också en förordning, som skulle ha funnits på plats den 2 januari. Ett skäl till att alliansregeringen inte hann med det är naturligtvis att vi förlorade valet. Annars hade den varit på plats.

Ministern pekar på remissinstansernas svar. Jag har också läst remissvaren. Det finns de som är kritiska, men det finns också en hel del som är väldigt positiva.

Framför allt är väl frågan om att kunna bygga mindre och yteffektiva lägenheter väldigt angelägen för att få ned priserna. I min värld kommer trafikbuller att minska i framtiden. Bilarna kommer nämligen att gå på el, och de bilarna är mycket tystare. Jag tror att det är en fråga som kommer att lösa sig.

Det gläder mig att ministern pratar om presumtionshyror. Ni var emot när vi ville förlänga det. Jag kan också konstatera att ni, framför allt från Miljöpartiet, i väldigt många frågor konstant röstade emot regelförenk-

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

lingar och regelförbättringar. Miljöpartiet var negativt. Successivt konstaterar jag, när det gäller många av de åtgärder som är genomförda, att ministern i dag inte tänker backa, och det är bra.

Ja, vi har bråttom. Vi hade nämligen en plan på massor av förenklingar för att göra det lättare från ax till limpa och från idé till överlämning av nyckeln. Vi vill höra er plan. Vi hör nämligen ingen.

Anf. 46 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Jag vill använda mitt slutanförande till att lyfta ytterligare en viktig fråga. Det handlar om hur vi kan få en bättre fungerande migration. Alla inser att trycket på anläggningarna är hårt. Mängden flyktingar i världen är större nu än vad den har varit tidigare sedan andra världskriget, och mängden asylsökande ser ut att överträffa situationen under Balkan-kriget för snart 25 år sedan.

Trycket uppstår också på vägen ut från boendet, när det blir dags att komma till sin blivande hemkommun, där etablering, utbildning och kanske ett arbete och en framtid väntar.

Herr talman! Vi ser en situation där många kommuner inte lever upp ens till de avtal som de har träffat via sin länsstyrelse med Migrationsverket om mottagande, just med hänvisning till att det saknas bostäder. Då behövs det mer än drömmar om Bromma och drömmar om en utbyggd kollektivtrafik. Det behövs enkla bostäder att hyra, att köpa eller kanske till och med att låna. Det löser sig inte självt, utan den situation som vi i dag är i kräver initiativ från statsmakterna.

Vi har nu hört att bullerförordningen kommer att dröja ytterligare ett antal månader. Frågan är vilka mer besked om regelförenklingar som kommer att dröja.

Vi står här nu och – kanske rättmätigt i vissa fall – slår oss för bröstet över att det nu byggs 42 500 nya bostäder om året, vilket är långt över det långsiktiga mål som vi har satt. Men vi ondgör oss ändå över bristen på initiativ från minister Kaplan. Samtidigt jobbar fastighetsägare, hustillverkare, allmännyttiga bostadsföretag och byggföretag tillsammans med progressiva kommuner, som vi har nämnt tidigare, med att bygga för kunder som kanske ännu inte kan ta lån och som inte kan ta sig under bolånetaket eftersom det som byggs i dag byggs till en alltför hög kostnad.

Samtidigt växer bostadsköerna i landet. Det handlar om trångboddhet. Det handlar om människor som inte kan ta en anställning, tacka ja till en utbildning, flytta ihop eller flytta isär. Det är inte för min och Ewa Thalén Finnés skull som vi kräver svar på de här frågorna. De här frågorna kräver ett svar.

Vart är vi på väg? Regeringen är tydligen inte på spåret i varje fall.

Anf. 47 NINA LUNDSTRÖM (FP):

Herr talman! 42 500 påbörjade bostäder är en mycket god insats. Det är naturligtvis många olika faktorer som har påverkat det. Men det är ändå viktigt att i debatten framhålla att läget är så.

Men statsrådet valde att inte svara på mina frågor om regelkrångel och om planprocessen. Det sas i svaret att planprocessen ska kortas. Min fråga kvarstår: Hur?

Jag noterar än en gång att det förra sommaren, här i riksdagen, fanns möjlighet att korta ned planprocessen. Regeringspartierna, Socialdemokraterna och Miljöpartiet, röstade nej. Det handlade om att ge möjlighet för kommuner att styra processen, att kunna flytta ned beslut från fullmäktige till facknämnd när det var detaljplaner som inte var kontroversiella. Det handlade om en möjlighet att slippa dra fram en ny detaljplan när det inte fanns anledning för att processen är så strikt. Det var också ett sätt att ge mer makt till kommunerna. Och det handlade om att vissa bestämmelser skulle kunna sluta att gälla efter genomförandetidens slut.

Det fanns mängder av förslag för att korta ned processen. Men statsrådet väljer att inte svara på frågan om hur. Jag tycker att det vore vällovligt att göra det, med tanke på att just detta kostar väldigt mycket pengar för kommunerna.

Sedan handlar det naturligtvis om processen med att få bygglov. Det är fortfarande väldigt långa tider i kommunerna, och det kostar pengar.

Men det vore intressant att få ett svar i det sista inlägget från statsrådet: Hur ska planprocessen kortas ned? Det är det som kostar pengar. Det är det som försvårar. Och har man inte myndighetsbeslutet färdigt kan man inte bygga. Det här drabbar bostadsrätter. Det drabbar hyresrätter, och det drabbar studentbostäderna. Hur ska planprocessen bli kortare?

Anf. 48 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP):

Herr talman! Tack för interpellationsdebatten! Tack, alla ledamöter som deltog i densamma!

Det är några frågor som jag behöver vara extra tydlig med. En handlar om att detta är ett område där det är särskilt olämpligt att med små majoriteter i riksdagen driva igenom beslut. Det beror på att riksdagen ser ut som den gör. Vi skulle med mycket liten sannolikhet komma hit med ett berett förslag som vi inte hade något stöd för att genomdriva. Samtidigt är det glädjande att Nina Lundström öppnar för att det skulle kunna finnas områden där vi skulle kunna samverka. Det gäller till exempel planprocessen.

Det bereds för närvarande förslag inom Regeringskansliet, som ser över detta med siktet inställt på att kapa ett antal månader i den tid som det tar från att det finns ett beslut om att bygga till att spaden sätts i marken. Det är någonting som jag är övertygad om kommer att leda oss ett steg på den väg som innebär att fler bostäder byggs.

När det gäller det som interpellanten tog upp handlar det i grunden om hur vi ska se till att få fler projekt igång. Stadsmiljöavtalen har jag redan nämnt. Ola Johansson nämnde frågan om drömmar om kollektivtrafik. Jag kan inte låta bli att säga att det i grunden handlar om att kollektivtrafik skapar nya områden som det blir lönsamt att bygga på. Det efterfrågas av många kommuner.

För min del finns det varken enkla eller snabba lösningar för att nå fram till ett bättre byggande som är långsiktigt hållbart, som är klimatsäkert och som i grunden ser på de förutsättningar som vi har i vårt land.

Det pågår ett intensivt arbete inom Regeringskansliet, och jag har antagit den här utmaningen och ser fram emot att fortsätta jobba med frågan.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellationerna 2014/15:210 och 223 om anställningsformen allmän visstid

Anf. 49 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Ali Esbati har frågat mig om jag avser att ta initiativ till att anställningsformen allmän visstid monstras ut från lagen om anställningsskydd. Christian Holm har frågat mig hur jag ser på anställningsformen allmän visstidsanställning och om jag och regeringen kommer att ge efter för Vänsterpartiets krav på att avskaffa den.

Den möjlighet till flexibilitet som visstidsanställningar ger behövs, men jag håller med Ali Esbati om att det är ett stort problem att många fastnar i otrygga anställningar.

Regeringen vill stärka skyddet för tidsbegränsat anställda. Arbetstagar i Sverige ska ha trygga villkor, och missbruk av visstidsanställningar ska inte vara möjligt.

Regeringen arbetar nu med att lösa problemet med att det i dag går att ha på varandra följande visstidsanställningar under lång tid. Det har vi också fått kritik för från Europeiska kommissionen, som anser att Sverige bryter mot EU:s visstidsdirektiv.

Ett arbete har redan påbörjats inom Regeringskansliet med att utreda olika alternativ för hur skyddet för tidsbegränsat anställda kan stärkas. Min målsättning är att så snart som möjligt komma med ett förslag till riksdagen om nya regler som uppfyller Europeiska kommissionens krav på Sverige.

Det är viktigt för mig att så långt det är möjligt ha stöd från arbetsmarknadens parter när utformningen av nya regler på arbetsmarknaden diskuteras.

Det är bland annat mot den bakgrunden ännu för tidigt för mig att nu säga något exakt om hur reglerna bör se ut, men vi avser att återkomma till riksdagen med konkreta förslag.

Anf. 50 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Jag tackar Ylva Johansson för svaret. Jag är tyvärr ganska besviken över det, möjligen mer än vad Moderaternas Christian Holm kommer att vara.

Otryggheten på den svenska arbetsmarknaden är ett allvarligt problem för stora grupper. Det är det för de individer som går långa tider med ständig stress utan att få fast mark under fötterna och för samhällsekonomin och den sociala sammanhållningen i stort. Den som går långa perioder utan fast anställning får också svagare anknytning till socialförsäkringssystemet, längre steg till facklig organisering och får det generellt sett svårare att räkna in sig själv i det som vi med rätta med viss stolthet har kallat den svenska modellen.

Dessutom är de otrygga anställningarna inte slumpmässigt utspridda på arbetsmarknaden. Det är vanligare med sådana anställningar i LO-grupperna än bland tjänstemän och akademiker. Det är vanligare bland kvinnor än bland män. Det är vanligare bland unga än bland gamla. Och det är vanligare med otrygga anställningar i sektorer som i övrigt präglas av låga löner och lösliga förhållanden, till exempel hotell och restaurang, lokalvården och detaljhandeln.

Sett över tid har de tidsbegränsade anställningarna ökat, och det är just anställningsformen allmän visstid som står för ökningen. Vikariat har till exempel minskat, och provanställningar är ungefär lika vanliga som tidigare.

Den samlade bilden är att otryggheten i anställningsförhållandet har vuxit, men framför allt har den fördjupats, särskilt inom de sektorer som jag nyss nämnde, det vill säga att de icke-fasta anställningarna har i regel blivit mer otrygga. Vi har behovs- och timanställningar, sms-anställningar, olika typer av utstuderade arrangemang som designas för att arbetsgivaren ska betala exakt för den tid som den anställda jobbar, men i praktiken får man stå till arbetsgivarens förfogande mycket längre. Problemet här är att allmän visstid som anställningsform gör att en del arbetsgivare kan sätta sådant i system och göra det fullt lagligt.

Jag noterar att Ylva Johansson i sitt svar tar upp detta med staplingen av visstidsanställningar, och det är jättebra att det äntligen finns ett arbete för att fixa detta. Det är ju pinsamt att Sverige riskerar att dras inför domstol av EU-kommissionen, som inte direkt har stått högst på barrikaderna för att försvara arbetstagares villkor. Det säger väl framför allt en del om den tidigare regeringens aktiva handfallenhet. Men det kan väl inte vara där en socialdemokratiskt ledd regering sätter ribban?

Jag ska vara tydlig här. Precis som Ylva Johansson menar också jag och Vänsterpartiet att den flexibilitet som visstidsanställningar ger kan behövas. Därför är det viktigt att det finns möjligheter till vikariat, provanställningar och andra typer av tidsbegränsade anställningar som parterna kan reglera i kollektivavtal. Men allmän visstid som anställningsform är ju en ensidig gåva till arbetsgivarsidan. Det är denna obalans som jag hade hoppats att regeringen var intresserad av att rätta upp.

Man kan säga att det finns en parallell till andra delar av lagen om anställningsskydd. Arbetsgivare har rätt att säga upp personal, men det ska finnas saklig grund. Om tillsvidareanställning ska vara grundprincip, norm och betyda något borde det på samma sätt vara så att anställning på visstid kan förekomma men ska motiveras på något sätt. Det är detta som jag menar att frågan handlar om.

Dagens regelverk sanktionerar godtycke, och det går ut över dem som har det slitigt på arbetsmarknaden till att börja med. Min fråga blir: Är detta någonting som bekymrar regeringen och Ylva Johansson?

Anf. 51 CHRISTIAN HOLM (M):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka arbetsmarknadsministern för svaret på min interpellation om allmän visstidsanställning, om än jag tycker att det inte var så mycket svar och inte ett så tydligt svar.

Det finns flera skäl till att jag ställt den här interpellationen. Huvudledningens är självklart att jag fortsätter att värna arbetslinjen och reformer som sänker trösklar in på arbetsmarknaden, som gör att Sverige fortsätter att ha en ökad sysselsättningsgrad och att fler kommer in på arbetsmarknaden. Att företag vill, kan och vågar anställa är grundläggande för att jobben ska bli fler.

Det har kommit lite olika besked från regeringen i den här frågan. Dels är beskeden olika från olika representanter för regeringens olika partier, dels är beskeden ganska otydliga. Det är skillnad mellan den linje man hade före valet och den linje man har nu efter valet.

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

Lägger man dessutom till detta att Vänsterpartiet, som ju arbetsmarknadsministern och regeringen med den situation vi nu har mer eller mindre sitter i knät på, har en mycket tydlig uppfattning, vilket vi hörde från Ali Esbati, blir situationen än mer talande. Vi såg alldeles nyligen en intervju med Vänsterpartiets partiordförande Jonas Sjöstedt, som dessutom ser frågan om allmän visstidsanställningar som en av Vänsterpartiets tre viktigaste frågor. Då handlar det alltså om att skrota dem.

Jag befärar därför att regeringens något otydliga besked i kombination med Vänsterpartiets hårdföra linje riskerar att bli ytterligare ett slag mot jobb och företagande. Lägger man därtill alla de jobbreformsvallöften som gavs före valet, som redan nu har svikits, och alla brister på jobbskapande förslag är min oro för kraftiga försämringar på arbetsmarknaden befogad.

Jag beklagar att arbetsmarknadsministern inte kan ge tydligare svar på min ganska enkla fråga: Hur ser ministern på anställningsformen allmän visstidsanställning, och kommer hon och regeringen att ge efter för Vänsterpartiets påtryckningar?

Anf. 52 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Låt mig först svara på Ali Esbatis fråga. Ja, regeringen är bekymrad över att det förekommer missbruk av visstidsanställningar. Och det är mitt intryck, även om jag inte kan belägga det, att en del otrygga anställningar blivit ännu otryggare. Men det är också regeringens uppfattning att det behövs visstidsanställningar. Det är viktigt att vi har en flexibilitet på arbetsmarknaden.

Visstidsanställningar kan vara en bra väg in på arbetsmarknaden och ett första steg till en fast anställning. Men visstidsanställningar kan också, om de missbrukas och varar under lång tid, leda till en närmast permanent oerhört svag och otrygg ställning på arbetsmarknaden. I en europeisk kontext talas det ibland om att man skapar ett prekariat.

Det här är en balansgång vi måste gå där det behövs en flexibilitet men där vi ska sätta stopp för missbruket. Det är den vägen som regeringen vill gå.

Jag noterar att Ali Esbati säger att det stora problemet är att människor fastnar i en lång tid av visstidsanställningar. Det är därför som det är regeringens prioritet att nu ta itu med att uppfylla EU-kommissionens krav på att sätta stopp för att man ska kunna missbruka visstidsanställningar genom att stapla dem på varandra under en orimligt lång tid eller nästan utan tidsgräns.

Lagen om allmän visstidsanställning är inte den enda del som påverkar tryggheten på arbetsmarknaden. Jag noterar att LO-förbunden har olika uppfattning om ifall lagen borde ändras eller inte, och jag vet att det beror på att man också ser problem med bemanningsanställningar i en oerhört stor omfattning i andra branscher eller att det finns andra sätt att skapa en otrygghet på arbetsmarknaden.

Det här är en balansgång där det är viktigt att det finns en flexibilitet, att det är ordning och reda i de flexibla anställningsformer som måste finnas för att vi ska kunna svara mot den snabbt föränderliga arbetsmarknaden, men också att individen har en trygghet.

För regeringens del är vi inte nöjda med situationen. Därför arbetar vi med lagförslag för att kunna förhindra att man missbrukar visstidsanställningar med oändliga staplingar.

Herr talman! Nu är interpellationsdebatten inte riktad mot Christian Holm, men jag måste ändå konstatera att man från Moderaternas sida fortfarande tycks sitta kvar i idén om att sysselsättningsgraden kan bli hög genom att de som är sysselsatta har det så dåligt som möjligt. Om det hade varit så hade vi till exempel haft en rad u-länder med full sysselsättning, och de nordiska länderna, som har byggt upp ett system med utgångspunkt från en stark men flexibel arbetsrätt, hade haft en mycket låg sysselsättning. Nu är det ju tvärtom. Det är väl möjligt att Christian Holm i likhet med andra alliansföreträdare har hittat någon forskningsrapport från 1935 som stöder motsatt uppfattning, men verkligheten i dag ser annorlunda ut.

Låt mig gå till huvudfrågan om allmän visstid som anställningsform. Det är inte något som Vänsterpartiet har hittat på att vara bekymrat över, utan detta är ett särskilt stort problem inom vissa områden på arbetsmarknaden. Det kan förklara varför det finns en del olika synpunkter bland LO-förbunden, men det är inte få LO-förbund som har uttryckt bekymmer över detta.

I grund och botten handlar det om principer för hur den svenska arbetsrätten ska se ut. Vi är eniga om att arbetsrätten ska vara flexibel. Det som lagarna bestämmer ska vara ett ramverk. Sedan ska det vara möjligt att inom ramverket, och ibland utanför ramverket, komma överens om flexibla lösningar. Det är den svenska modellens styrka.

Vad jag och Vänsterpartiet menar är problemet med allmän visstid är att det är något som staten ger ensidigt till arbetsgivarna. Ska det vara möjligt att anställa i någon annan form än en fast anställning? Ja. Det svaret ger också Vänsterpartiet. Men ska man kunna anställa på visstid, det vill säga gå ifrån normen att anställningen ska vara tills vidare, utan att ge något som helst skäl till det? Där svarar vi nej. Vi gör det med den principiella utgångspunkten att den anställningsformen skapar otrygghet och därför att vi ser vilka effekterna blir.

Det är bra om man med hjälp av andra typer av skärpningar av regelverket inte kan stapla anställningar i oändlighet. Vi understryker att det är ett stort problem i dag. Handelsanställdas förbund visade nyligen att mer än var tredje Handelsmedlem har eller har haft en tidsbegränsad anställning i detaljhandeln i mer än fyra år. Det är en permanentad otrygghet. Bara det faktum att det finns en lag om anställningsskydd som ska ge en viss typ av trygghet, komma bort från godtycke, och att man sedan inför en allmän regel som gör att man kan komma runt anställningsskyddet är ett problem i svensk arbetsrätt i dag. Jag skulle önska att regeringen tydligare visar att den är intresserad av att fixa problemet.

Det går alltid att stöta på hinder i riksdagen, men det borde vara möjligt att få ett tydligare besked om problemet från regeringens sida. Det finns många anställda i branscher där anställningsformen allmän visstid används aktivt för att komma runt arbetsrätten som skulle vilja höra vad regeringen har att säga.

(forts.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.53 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

*Svar på
interpellationer*

§ 7 (forts.) Svar på interpellationerna 2014/15:210 och 223 om anställningsformen allmän visstid

Anf. 54 CHRISTIAN HOLM (M):

Herr talman! Jag tog upp en del frågor i mitt förra inlägg, men arbetsmarknadsministern berörde väl egentligen bara Ali Esbatis frågor i sitt efterföljande inlägg. Hur som helst blev det ändå en del klargöranden.

De allmänna visstidsanställningarna, som vi pratade om, är ett av de verktyg som har införts för att sänka trösklarna på arbetsmarknaden. Givetvis löser de inte alla utmaningar som finns på arbetsmarknaden, men en del. Det viktiga är att de är jobbskapande.

Löftena från regeringen om jobbskapande förslag har varit få. De förslag vi har sett är ännu färre. Många av de löften som gavs före valet den 14 september har man inte bara låtit bli att genomföra; de har också övergivits av regeringen rent åsiktsmässigt. Man har dragit tillbaka dem eller sagt att man inte kommer att genomföra dem.

Problemet är också att det saknas nya förslag för fler jobb och företagande från regeringens sida. Att Vänsterpartiet sedan måste med på den rödgröna båten för att det ska bli någonting gör inte heller att jobbförslagen blir fler. Då finns det i stället fog för än mer oro, för då är inte inställningen bara att de jobbskapande förslagen är fel, utan de förslag som kommer är dessutom direkt företags- och jobbhämmande.

Det är viktigt att vi får besked om vilka regelverk som ska gälla och att de regelverk som ska gälla är kloka och jobbskapande. Därför är det olyckligt att arbetsmarknadsministern under sin första tid inte lyckats leverera de förslagen, men också att jag inte fick något egentligt svar på frågan vare sig i interpellationssvaret eller i ministerns förra inlägg.

Före valet hade Ylva Johansson ett högt tonläge. Det hölls presskonferenser där hon presenterade vilka reformer som hon ansåg skulle genomföras genom propositioner som hon tyckte att den dåvarande arbetsmarknadsministern Elisabeth Svantesson skulle lägga fram. Jag vet att moderata arbetsmarknadsministrar har hög arbetskapacitet. De har levererat mycket och lagt fram många propositioner. Men här gällde det tio hyggligt omfattande frågor, såsom reformerad arbetsmarknadsutbildning och inrättande av olika institutioner. Listan är ganska lång. Det var i det närmaste en total reformering av svensk arbetsmarknadspolitik. Då verkade det vara enkelt och kunna gå snabbt.

Nu har arbetsmarknadsministern suttit i nästan ett halvår på sin post. Den fråga jag har ställt rör enbart inställningen i frågan om allmän visstidsanställning. Jag har en undran, möjligtvis kombinerad med viss oro över Vänsterpartiets inflytande i frågan. Det jag har frågat är hur ministern ser på allmän visstidsanställning. Jag har inte efterfrågat att något ska vara genomfört här och nu, utan vill bara ha ett tydligt svar.

Det framkom att facken har delade meningar och att LO-förbunden delvis är emot. Det är inte så ovanligt. Vi har haft diskussioner tidigare där vi fått lite bannor för att ha sagt att linjen mellan LO och Socialdemokraterna är i det närmaste obefintlig. Men om det nu är på det sättet kan man inta olika ställningar.

Det pratas om att det är så stora samhällsproblem. Jag har försökt få fram statistik till stöd för uppfattningen att det är ett stort samhällsproblem att anställningar staplas ovanpå varandra, men jag har inte hittat någon sådan. Jag har inte heller kunnat få sådan statistik från någon från regerings-sidan. Jag skulle i så fall vilja veta var den statistiken finns.

Men återigen undrar jag: Vilken är arbetsmarknadsministerns inställning i frågan? Vilket kommer beskedet att bli?

Anf. 55 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Den som har besökt vårt kära grannland Norge en söndag vet att norsk handel inte är öppen då. Man kan i princip inte gå ut och handla ett klädesplagg eller ens gå på en större livsmedelsbutik. De har en väldigt rigid arbetsmarknad med mycket strikta regler för när under veckan man får arbeta, vilka tider man får arbeta och så vidare.

Herr talman! Det var inte jättelänge sedan vi hade en sådan situation i Sverige. Den som är intresserad av att ta del av vår samtida politiska historia och gå tillbaka till hur det såg ut på 80-talet i Sverige kan erfara att vi då hade en ganska tuff debatt om 7-Elevens etablering i Sverige. Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och stora delar av fackföreningsrörelsen stre-tade emot. Det här var en etablering av nya typer av jobb som inte passade ihop med vänsterrörelsens syn på hur arbetsmarknaden skulle fungera i Sverige. Man vill att alla ska ha heltidsanställningar. Helst ska alla jobba 35 timmar, och man ska absolut inte vara visstidsanställd.

Den här synen på arbetsmarknaden får två väldigt tydliga effekter. Den första effekten är att det blir färre jobb. Kan man inte anställa människor på deltid med den flexibilitet som vi i dag har kommer många av de här jobben inte att finnas kvar. Det påstås mycket i den här debatten om att visstidsanställningarna skulle öka radikalt och att vi har en arbetsmarknad som håller på att falla sönder. Men för den som är intresserad av faktisk statistik kan jag säga att andelen visstidsanställningar har ökat med ungefär 2,4 promille sedan 2006. Nu rör det sig om ungefär 750 000 personer som i dag är visstidsanställda. Skulle man förbjuda visstidsanställningar, som Vänsterpartiet är ute efter, skulle vi inte omvandla de här 750 000 arbetstillfällena till 750 000 heltidsanställningar, utan det är en massa jobb som skulle försvinna.

En annan väldigt negativ effekt av den typen av inriktning på politiken skulle vara att en massa människor som vill ha flexibla anställningar inte skulle ha den möjligheten. Fackföreningsrörelsen, Socialdemokraterna och Vänstern var som sagt väldigt kritiska när 7-Eleven etablerades i Sve-rige. Då tyckte man att det var illa med arbete sena kvällar fram till klockan

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

tio – vem i hela fridens namn vill arbeta då? Jo, det finns gott om människor som vill ta den typen av arbeten. Inte minst ungdomar som arbetar vid sidan av studierna, kanske har en annan dygnsrytm än en småbarnsförälder och hellre vill vara uppe sena kvällar upplever det inte som ett problem utan snarare som någonting positivt att det finns möjlighet att ta anställningar även under sådana omständigheter.

Får vi den inriktning på politiken som Vänsterpartiet är inne på och som Socialdemokraterna fiskar lite efter, som vi kan höra här från statsrådet, kommer vi att få färre jobb och en mindre flexibel arbetsmarknad, där en mängd människor, särskilt ungdomar, inte kommer att få plats. Det här kommer såklart att leda till att vi får mindre pengar till välfärden. Detta perspektiv vill inte Vänstern se, utan man är fast i ett rigitt synsätt.

Anf. 56 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det finns drygt en halv miljon människor som arbetar under visstidsanställning i dag i Sverige, vilket utgör drygt 12 procent av dem som arbetar. Omfattningen av visstidsanställningarna är alltså ganska stor.

Vi behöver visstidsanställningar. Det är ett viktigt sätt att skapa flexibilitet på arbetsmarknaden, och det fungerar många gånger som ett insteg på vägen till en fast anställning.

Vi behöver inte missbruk av visstidsanställningar. Regeringen har låtit Statistiska centralbyrån göra en undersökning av hur det ser ut med användning av visstider under mycket lång tid. Det visade sig i den undersökningen att 39 000 personer har varit visstidsanställda hos samma arbetsgivare sammanhängande eller med mycket korta uppehåll under fem års tid.

Jag tycker att det är bekymmersamt. Nu ska vi ha klart för oss att det finns avtal som tillåter detta. Allt detta behöver inte vara ett missbruk. Men det säger också att det förekommer att människor fastnar på ett orimligt sätt i långa visstider, precis som Ali Esbati tog upp.

Det är regeringens bedömning att det är ett problem att många människor fastnar i orimligt långa visstidsanställningar när man staplar dem på varandra. Det är också regeringens bedömning att det förekommer missbruk av visstidsanställningar. Därför vill regeringen göra ändringar i lagstiftningen.

Vår prioritet är att göra de ändringar som krävs för att vi ska leva upp till EU:s visstidsdirektiv och att vi därmed ska leva upp till vad EU-kommissionen kräver av oss. Det är vad vi nu arbetar med. Jag hoppas och räknar med att kunna komma till riksdagen med sådana förslag till lagändring.

Det är också regeringens ambition att vi ska kunna genomföra de förändringarna i dialog med och i samförstånd med arbetsmarknadens parter. Det betyder att regeringen för en sådan dialog. Innan vi är klara med det är jag inte beredd att svara på frågor om den exakta utformningen av lagstiftningen. Men syftet med lagstiftningen är att vi ska komma till rätta med stapling och missbruk.

Herr talman! Låt mig också vända mig till Christian Holm, som kanske inte riktigt har följt vad vi gör inom Arbetsmarknadsdepartementet och

regeringen. Regeringen håller nu på och genomför den mycket stor omläggning, reformering och förändring av arbetsmarknadspolitiken som är grundläggande.

Vi avreglerar arbetsmarknadspolitiken. Vi har tagit bort två tredjedelar av regleringarna i regleringsbrevet. Vi kommer att ta bort flera av de tidsgränser som i dag styr insatserna. Vi tar bort mycket av den byråkrati som i dag belastar dem som arbetar inom Arbetsförmedlingen. Vi öppnar för helt andra samarbetsformer mellan Arbetsförmedlingen och arbetsgivarna och mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna, till exempel.

Det är en stor reformering som pågår. Men som Christian Holm säkert är medveten om är arbetsmarknadspolitiken inte lagstyrd.

Anf. 57 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Det är alltid uppfriskande med unga moderater som liksom luftlandsätts från sina trygga förorter in i arbetsmarknadsdebatten. Det var kanske det största självmålet som jag har sett på länge när man tar upp Norge som exempel på varför rigiditet på arbetsmarknaden skulle leda till problem med sysselsättningen. Det är ett land som jag inte bara besökt utan i sju år har bott i. Där har man så nära full sysselsättning som man kan komma.

Just förslaget att rubba på förbudet mot söndagsöppet som regeringen som består av Moderaternas systerparti och det främlingsfientliga Fremskrittspartiet har fört fram har precis lett till en generalstrejk, och det kanske inte kommer att lyckas gå igenom i det norska Stortinget. Så kan det bli om man kommer med exempel utan att ha så mycket koll på vad de egentligen ska leda till utan fastnar i sin egen floskelvärld.

Det är formen allmän visstid som vi diskuterar här och inte om visstid ska finnas eller inte. Självklart ska det finnas möjlighet för företag att anställa på visstid. Men då ska man kunna motivera det. Det är den poäng som vi har här.

Jag vill till sist lägga till en sak som jag inte hann komma in på förutom alla de problem som har kommit upp. Visstider drabbar också dem som är fastanställda på de arbetsplatser där man har många med osäkra anställningar. Detta är också någonting som bland annat Handelsanställdas förbund har pekat på.

När företag sätter i system att ta in människor på osäkra anställningar blir det också ökat tryck och ökad stress för dem som är fastanställda som måste jobba hårdare och lära upp dem som hela tiden byts ut. Det är inte rimligt, menar vi i Vänsterpartiet, att man har en möjlighet att lagligt sätta detta i system. Vi kommer att återkomma till den frågan. Jag är övertygad om att många inom fackföreningsrörelsen också kommer att göra det.

Anf. 58 CHRISTIAN HOLM (M):

Herr talman! Tack för svaren på mina frågor, arbetsmarknadsministern! Regelverket när det gäller tillsvidareanställningar kom upp. Det finns de som har gått på sådana i upp till fem år. Det var ett antal tusen personer. Regelverket är sådant att vi får ha allmän visstidsanställning i upp till två år under en femårsperiod. Då kan man mäta personer i upp till fem år. Men om någon har varit anställd i fem år övergår det till tillsvida-

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

reanställning. Sedan går det säkert att hitta enskilda fall där det har förekommit felaktigheter, oegentligheter eller någonting annat. Det ska jag inte säga att det inte finns.

Ali Esbati talar om att visstider drabbar personer. Om man tar alla dem som har gått från utanförskap, arbetslöshet eller vad det nu kan vara och har fått en visstidsanställning och ser på det sätt som jag gör att arbete är någonting som är bra, någonting som man är stolt över och någonting vi bör sträva efter drabbas de inte av arbete och anställningar, utan de drabbas av arbetslöshet.

Det låter bra här i talarstolen. Även Ali Esbati säger att man är för flexibla lösningar. Arbetsmarknadsministern säger att man vill ha flexibilitet. Vi kommer under kvällen att kunna följa debatten. Vi kommer att diskutera bemanningsföretag, provanställningar och många delar som innebär en flexibel arbetsmarknad.

Det finns en röd tråd i detta. Ali Esbati kommer att vara emot vart och ett av alla flexibla förslag. Det finns flera förslag, och alla kommer inte upp i kväll. Det man kan lita på är att Ali Esbati kommer att vara emot.

Jag noterar att arbetsmarknadsministern gör många besök runt om i landet. Det är bra. Hon lyssnar in vad det finns för synpunkter, bland annat om traineejobben, som jag tror har gått i graven på något sätt. Hon lyssnar hur man skulle kunna införa dem. Jag uppmanar: Gör inte det.

I morgon kommer ministern att ha glädjen att besöka min hemstad Karlstad. Tala gärna med dem i det borgerligt styrda Karlstad. Se vad det finns för förslag. Lyssna in och se vad ni kan få för förslag för att jobben ska bli fler. Vi saknar det från Socialdemokraterna.

Anf. 59 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Ali Esbati höll här någon form av hyllningsanförande till Norge som det mest välfungerande ekonomiska systemet, om man får tolka honom. Norge har någonting som inte Sverige har. Norge har olja som gör att Norge har råd att på ett helt annat sätt göra samhällsinvesteringar som Sverige helt enkelt inte har pengar till.

Skulle Sverige ha olja på samma sätt som Norge skulle vi ha råd att tillskapa många fler jobb inom det offentliga genom olika typer av infrastruktursatsningar på ett sätt som vi inte kan göra i dag eftersom man måste få plus och minus att gå ihop.

Jag vet att det är någonting som Ali Esbati tycker är jobbigt. Det finns alltid en pengapress i källaren som Vänsterpartiet kan använda sig av och ständigt ha mer pengar än alla andra, förutom då möjligen Sverigedemokraterna. Så är det med populistiska partier.

Norge har ganska allvarliga strukturella ekonomiska problem. När nu oljepriset sjunker drabbar det norsk ekonomi på ett väldigt direkt sätt. Den dagen som oljan blir obsolet kommer Norge att stå inför tuffa utmaningar.

Avslutningsvis vill jag lite förstärka det som Christian Holm var inne på angående det vi ändå debatterar, nämligen visstidsanställningar. Det är ett lite tråkigt perspektiv som statsrådet Ylva Johansson har. Man utgår från att de 39 000 personer som skulle ha visstidsanställning under längre än fem år per automatik skulle vara utnyttjade.

Det finns flera exempel på studenter som kanske flyttar utomlands men som ändå vill behålla kontakten med sin tidigare arbetsgivare, kommer tillbaka och börjar andra studier och så vidare.

Prot. 2014/15:57
10 februari

*Svar på
interpellationer*

Anf. 60 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag noterar att debatten har utvecklats till en debatt mellan Moderaterna och Vänsterpartiet. Jag har svarat på frågorna, så jag har inte så mycket mer att tillägga i debatten mellan de två partierna.

Låt mig bara avslutningsvis säga något om den statistik som Statistiska centralbyrån har tagit fram på uppdrag av regeringen och som visar att 39 000 personer har varit visstidsanställda utan eller med mycket korta uppehåll under fem år hos samma arbetsgivare. Jag drar inte slutsatsen att allt detta skulle vara ett missbruk, för det finns en möjlighet att vara anställd länge. Det kan finnas avtalade skillnader i detta. Men det är mycket. En tredjedel av dessa har haft en enda visstidsanställning i fem år hos samma arbetsgivare. Jag utgår inte heller ifrån att allt är missbruk, men det är klart att det är höga siffror. Det tycker jag.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2014/15:212 om Medlingsinstitutets nya uppdrag

Anf. 61 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Ali Esbati har frågat om jag avser att ta ytterligare initiativ till att Medlingsinstitutets instruktioner förtydligas så att de blir förenliga med aktiva insatser för att bryta de strukturella löneskillnaderna mellan mans- och kvinnodominerade yrken.

Låt mig inledningsvis försäkra Ali Esbati om att jämställdhet är en mycket viktig och prioriterad fråga för regeringen. De strukturella löneskillnaderna mellan kvinnodominerade och mansdominerade yrken som präglar arbetsmarknaden måste på sikt minska.

Min uppfattning är att det råder en politisk samsyn om att lönebildningen inte är en fråga för riksdag och regering. I stället är det arbetsmarknadens parter som ansvarar för lönebildningen på den svenska arbetsmarknaden. Denna lönebildningsmodell har tjänat Sverige väl i många år, och den har vi inte för avsikt att ändra på.

Regeringen har precis gett Medlingsinstitutet ett nytt uppdrag att analysera de centrala kollektivavtalens konstruktion utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Medlingsinstitutet ska även redovisa vilka relativlöneförändringar som har skett för olika yrken under senare år och initiera en diskussion i syfte att främja parternas arbete med att minska könsrelaterade löneskillnader. Regeringen ser fram emot att ta del av resultatet av uppdraget och följer noga den fortsatta utvecklingen.

Låt mig i sammanhanget även erinra om att vi emotser det slutbetänkande som Delegationen för jämställdhet i arbetslivet kommer att lämna i maj i år. Delegationen har i uppdrag att se över kvinnors och mäns olika villkor och möjligheter i arbetslivet. Arbetsmarknadens parter är representerade i delegationen.

Jag vill också tillägga att regeringens ambition är att lägga fram en proposition om årliga lönekartläggningar till riksdagen senare i vår.

Anf. 62 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Jag tackar Ylva Johansson för svaret. Det finns saker här som vi uppenbarligen är helt eniga om. Det viktigaste är att de strukturella löneskillnaderna mellan kvinnodominerade och mansdominerade yrken måste minska. På sikt måste detta ske, säger ministern. Jag väljer att tolka det positivt i dag, alltså inte i betydelsen bortom den för vanliga dödliga synliga horisonten utan så att steg måste tas i rätt riktning, även om det kan ta en stund.

Jag hoppas att många är medvetna om att det finns ett närmast kusligt starkt samband mellan andelen kvinnor inom en bransch och lönenivån inom denna bransch, både inom arbetaryrken och inom tjänstemannayrken. Om det jobbar många kvinnor inom ett yrke är det lägre lönenivåer i genomsnitt inom detta yrke. Det handlar såklart inte om att kvinnor går ut i arbetslivet och entusiastiskt gör det individuella valet att få lägre lön, utan det är ett strukturellt samhällsproblem som kräver samhälleliga lösningar. Jag utgår ifrån att vi är överens om det.

Vi är också överens om det som ministern säger i sitt svar om att lönebildningen inte är en fråga för riksdag och regering. Det är arbetsmarknadens parter som ansvarar för lönebildningen i Sverige. Så är det, och så ska det vara. Men det betyder inte – och det har aldrig betytt – att det som riksdag och regering gör saknar betydelse för lönebildningsprocessen. Denna interpellation, exempelvis, handlar specifikt om Medlingsinstitutet, som är en statlig myndighet och som uttryckligen har en roll i processen. Det har inte alls samma roll som fack och arbetsgivare, men det har en roll.

Ministern nämner i sitt svar att regeringen har gett Medlingsinstitutet ett nytt uppdrag: att analysera kollektivavtalen utifrån ett jämställdhetsperspektiv och att redovisa relativlöneförändringar. Det är ett välkommet steg framåt.

En kärnfråga som är kvar är dock relationen mellan det så kallade märket, alltså industrins roll som normerande för lönebildningen, och jämställdhetssträvandena i lönebildningen. Vi vet att Medlingsinstitutets funktion definieras med att det har ”i uppgift att verka för en väl fungerande lönebildning”. Då blir förstås frågan: Vad är det? Vad betyder det? I instruktionerna preciseras det bland annat att man ska ”tillvarata och upprätthålla den samsyn som finns på arbetsmarknaden om den konkurrensutsatta sektorns lönenormerande roll”. Det är mer långtgående än att säga att det finns en samsyn om att parterna, och inte staten, sätter lönen. Det är samtidigt ett uttryck för statens syn på lönebildningen eftersom det står i instruktionen till Medlingsinstitutet.

Jag tycker inte att det är mer än rätt att den som vill se en utveckling i riktning mot jämställda löner också bör kunna intressera sig för Medlingsinstitutets uppdrag. Det måste kunna vara en del av ett verklighetsförankrat samtal om svensk lönebildning, särskilt i ett läge när lönegapet mellan lågavlönade kvinnor och högavlönade män växer.

Man ska alltså kunna ställa frågor som: Hur är det tänkt att de relativa löneskillnaderna ska minska om det alltid anses uteslutet för mer kvinnodominerade sektorer än industrin att få högre löneökningar än industrin?

Och om Medlingsinstitutet aktivt verkar för att den typen av avtal inte ska komma till stånd – hur blir det då?

Detta är frågor som flera fackförbund har rest vid olika tillfällen. Vi vet att Kommunal och Vårdförbundet med flera i alla fall tidigare har framfört krav på regeringen om att man ska se över Medlingsinstitutets uppdrag så att industrins norm för lönebildningen, som de kallar det, blir förenlig med aktiva insatser för att bryta den strukturella lönediskrimineringen mot kvinnodominerade yrken.

Min uppföljningsfråga blir: Ser ministern och regeringen det behovet?

Anf. 63 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är en viktig fråga som Ali Esbati tar upp. Låt mig först säga att detta att vi har ökade löneskillnader mellan högavlönade män och lågavlönade kvinnor inte enbart är en könsfråga. Det är också en klassfråga. Detta speglar alltså också andra löneskillnader än dem som är relaterade till kön.

När det gäller de löneskillnader som är relaterade till kön skulle jag vilja säga att det finns fem olika förklaringsmodeller. Om man på allvar vill nå en förändring måste man attackera alla dessa delar.

Den första frågan handlar om den andel som arbetar heltid och i fast tjänst, alltså förankringen på arbetsmarknaden och hur den är fördelad på kön.

Den andra handlar om lönediskriminering, som man till exempel kan komma åt med hjälp av lönekartläggning.

Den tredje handlar om könssegregerad arbetsmarknad – hur vi påverkar vilka yrken som kvinnor respektive män väljer. Där kommer Arbetsförmedlingen att återfå det uppdrag att verka för att motverka den könssegregerade arbetsmarknaden som den gamla regeringen tog bort från Arbetsförmedlingen.

Den fjärde handlar om sannolik närvaro på jobbet. Alla kvinnor drabbas lönemässigt och karriärmässigt av att vi har ett ojämnt uttag av föräldraförsäkringen. Regeringen vill gå fram i ett första steg med ytterligare en kvoterad månad per förälder.

Den femte frågan gäller relativlönerna.

Om man vill nå framgång måste man jobba på alla dessa fem områden. På de första fyra områdena är det både parterna och politiken som kan påverka. På den sista delen, som gäller relativlönerna, är det parterna som gäller.

Jag ska ge ett rakt svar på Ali Esbatis fråga: Nej, regeringen är inte beredd att ändra Medlingsinstitutets uppdrag.

Anf. 64 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Det var bra att få ett klart svar. Jag är helt enig med Ylva Johansson om flera av de saker som hon säger här. Man behöver jobba på flera områden. Vänsterpartiet har också under lång tid lagt fram förslag på flera av dessa områden.

På några områden hoppas jag att man kommer framåt med denna regering. När det gäller föräldraförsäkringen, till exempel, är det egentligen rimligt att man delar rakt av och individualiserar den.

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

Också när det gäller heltid kan man naturligtvis diskutera om det behövs en förbättrad lagstiftning på området. Det handlar inte heller här om att man ska lagstifta om att alla ska ha heltid, men det ska vara svårare för arbetsgivare att slentrianmässigt komma undan när det helt klart finns möjligheter att erbjuda heltid. Vi vet ju att det inte verkar vara så stora problem att fixa detta inom mansdominerade yrken, men så fort det handlar om kvinnodominerade yrken är det många arbetsgivare som säger: Nej, det här går inte alls. Så säger de även om man har samma öppettider som i mansdominerade butiker, till exempel.

Ylva Johansson och regeringen säger fortfarande klart och tydligt att de inte vill ändra Medlingsinstitutets direktiv eller instruktioner i det avseendet att man ska omtolka märket. Det är ganska anmärkningsvärt. Det leder nämligen inte bara till att relativlönerna lämnas över till parterna; det blir de facto svårare, omöjligt om man ska tolka det hårt, att ändra relativlönerna mellan mansdominerade yrkesgrupper och kvinnodominerade – åtminstone så länge det finns breda yrkeskategorier som är kvinnodominerade och mer kvinnodominerade än industrin. Det blir matematiskt väldigt svårt att se det framför sig.

Nu har som tur är svensk fackföreningsrörelse, bland annat LO, tagit ett ansvar för att försöka fixa de här sakerna lite grann, genom olika typer av jämställdhetspotter och så vidare. Det är bra, men sist man gjorde det hamnade man på flera områden i viss konflikt med Medlingsinstitutet och om hur Medlingsinstitutet uppfattar sin roll. Då är det svårt att säga att staten inte har någon roll i detta.

Medlingsinstitutet är en del av statens roll i lönebildningen. Det är, återigen, en helt annan och mycket mer tillbakadragen roll än parterna har. Men det är svårt att säga att staten inte har någon som helst roll. Statens roll blir i det fallet faktiskt tillbakahållande när och om parterna genom sina förhandlingar skulle vilja försöka nå fram till lösningar som gör att de strukturella löneskillnaderna minskar. Det är precis detta som ett flertal fackförbund, alltså en del av parterna, också har lyft fram som en del av sina krav på regeringen, åtminstone tidigare, och jag utgår från att det gäller fortfarande.

De som organiserar kvinnor inom yrkesgrupper där många kvinnor arbetar ser och märker att när det väl kommer till kritan, när avtal ska slutas, blir statens hand, det vill säga Medlingsinstitutet, en del av alla de hinder som finns. Det kan väl ändå inte vara en särskilt bra lösning om man tror på jämställdhet i lönebildningen?

Anf. 65 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag tror att Ali Esbati är ganska ensam om tolkningen att det är omöjligt att åstadkomma ändringar av relativlönerna om man inte ändrar Medlingsinstitutets instruktion. Jag tror att de allra flesta parterna på arbetsmarknaden – jag skulle nog säga alla – har uppfattningen att det går att åstadkomma relativförändringar, även med befintlig instruktion till Medlingsinstitutet.

Vi ska ha klart för oss att hela lönebildningsfrågan är mycket känslig. Det är viktigt att Sverige kan upprätthålla en konkurrenskraft och att vi kan ha en produktivitet. Det är viktigt att vi kan ha en lönebildning som bidrar till att upprätthålla Sveriges konkurrenskraft i jämförelse med andra

länder och därmed kan bidra till välfärd och reallöneökningar. Den nuvarande modellen har bidragit till det. Den har varit en viktig del av detta. Och den har tjänat Sverige och lönebildningen väl.

Jag välkomnar en diskussion om Medlingsinstitutets uppdrag. Jag menar nämligen att syftet är gott. Man vill åstadkomma en rättvisare och mer rimlig värdering av arbetet mellan kvinno- och mansdominerade sektorer. Men jag menar också att en regering måste ta ansvar för helheten på arbetsmarknaden, inklusive konkurrenskraften och reallönerna. I det läget ser jag inte att det är aktuellt att ändra instruktionen för Medlingsinstitutet.

Anf. 66 ALI ESBATI (V):

Herr talman! Det här är en fråga där man kommer att behöva ha en bred debatt i samhället. Det är lite synd att regeringen hamnar på den linje där de hamnat. Alternativet till den tolkning som finns här i dag är varken att staten ska sätta löner eller att man helt ska strunta i att förhålla sig till löneutvecklingen i den konkurrensutsatta sektorn. Vi nämner, vilket många andra också har börjat prata mer om, att den konkurrensutsatta sektorns roll är annorlunda i dag än den var på 70-talet. Saker och ting fungerar annorlunda på arbetsmarknaden. Om det nu dessutom, på ett annat sätt än tidigare, har börjat uppmärksammas att problemen med att kvinnodominerade och mansdominerade yrken värderas olika – kanske beroende på helt andra faktorer än om de är konkurrensutsatta eller inte, utan just på grund av kön – är det också rimligt att man underlättar för att komma åt de problemen.

Jag tror inte heller att det är omöjligt att ändra relativlönerna, att de skulle vara skrivna i sten, så länge Medlingsinstitutets instruktioner ser ut som de gör. Den rollen har inte Medlingsinstitutet. Det är inte en allsmäktig organisation. Men redan vid tidigare avtalsrörelser har det helt klart uppstått situationer där parter har uppfattat det som ett konkret problem att Medlingsinstitutet inte vill bidra till avtal som skulle ändra relativlönerna på ett sätt som är bättre för jämställdheten. Då menar jag fortfarande att det är rimligt att staten ska se över sin roll i den processen.

Anf. 67 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är lätt att säga att man ska se över, men vad är det man ska landa i? Det är ändå viktigt att slå fast att den internationellt konkurrensutsatta sektorn ska vara lönenormerande. Och på lång sikt kan ett land inte höja lönerna mer än det faktiskt har i produktivitetsutveckling och i ökning av världsmarknadspriser. Det är viktigt att slå vakt om det. Jag menar att visst kan vi se över det, men vad är det vi ska landa i?

Jag är inte beredd att lämna den rollen. Den konkurrensutsatta sektorns lönenormerande roll har tjänat Sverige väl. Man bör vara försiktig och inse att det finns betydande risker om man skulle lämna det. Och regeringen är inte beredd att göra det.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

§ 9 Svar på interpellation 2014/15:221 om nyanländas sysselsättning inom två år

Anf. 68 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Katarina Brännström har frågat mig vilka specifika satsningar jag ämnar genomföra för att leva upp till det ambitiösa målet om nyanländas sysselsättning inom två år.

Regeringens övergripande politiska prioritering är full sysselsättning. Arbete är den främsta vägen in i det svenska samhället, och alla människors färdigheter och kompetens ska tas till vara. Regeringen anser därför att alla steg i mottagandet av nyanlända ska syfta till att tillvarata individens drivkrafter och kompetens samt till att rusta individen för arbetsmarknaden.

Grunden i etableringsuppdraget ligger fast, men vi ser brister i insatserna för nyanländas etablering. För att på sikt uppnå ambitionen att fler nyanlända ska komma i arbete eller utbildning under etableringstiden krävs en omläggning och förnyelse av politiken, inte minst eftersom antalet deltagare i etableringsuppdraget har ökat och prognoserna pekar mot en fortsatt ökning de närmaste åren. Etableringsinsatserna behöver därför effektiviseras och utvecklas, både utifrån målgruppens behov och förutsättningar.

Regeringen vill avskaffa systemet med etableringslotsar. I dag används en stor andel av medlen för etableringsinsatser till etableringslotsar, men systemet med lotsar fungerar inte ändamålsenligt och kostnadseffektivt. Regeringen anser att resurserna som för närvarande används för etableringslotsar bör kunna användas på ett mer effektivt sätt för att påskynda nyanländas arbetsmarknadsetablering.

För att korta tiden för etablering på arbetsmarknaden eller i utbildning behöver formerna för samverkan mellan olika aktörer stärkas och förbättras, bland annat när det gäller samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna. För dem som beviljats uppehållstillstånd är bosättningen i en kommun ett viktigt led i processen för etablering på arbetsmarknaden. Även kommunernas möjligheter att erbjuda insatser behöver utvecklas. Också andra aktörer kan spela en större roll för nyanländas etablering, inte minst arbetsmarknadens parter.

Regeringen vill ta till vara den utbildning och den yrkeserfarenhet som de nyanlända har med sig. Vår ambition är inte bara att man ska få *ett* jobb, utan att man ska få *rätt* jobb. Fler individer behöver kunna få sin kompetens validerad. Regeringen avser därför att införa ett sammanhållet, nationellt och permanent system för validering.

Alla dessa satsningar kommer på sikt att öka förutsättningarna för att fler nyanlända ska komma i arbete eller utbildning under etableringstiden.

Anf. 69 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka arbetsmarknadsministern för svaret, även om det inte innehöll några konkreta åtgärder som svar på min fråga hur alla nyanlända ska komma i arbete inom två år, något som ministern själv har uttalat vid flera tillfällen. Det är självklart bra att en regering har höga ambitioner. Men finns det mer än bara vackra ord? Och i så fall: Var är dessa förslag?

Det är glädjande att man avser att fortsätta med etableringsreformens grunder som alliansregeringen införde. Jag delar också Ylva Johanssons syn att arbete är främsta vägen för en bra integration in i det svenska samhället. Alla mår bra av arbete, och alla behövs. Är det något som har präglat Alliansens arbetslinje är det just detta. Trots kris och lågkonjunktur lyckades vi få 300 000 fler i arbete än 2006. Det är ett mycket lyckat resultat.

Det enda konkreta i Ylva Johanssons svar till mig är att regeringen avser att införa ett nationellt och permanent system för validering. Det är bra, men också oerhört svårt att genomföra. Det är ju en droppe i havet när det gäller alla som förväntas komma till Sverige. I år är prognosen ca 100 000. Många har inte gått i skola, och många har inte arbetat.

Särskilt kvinnorna kommer att bli en stor utmaning eftersom många av dem aldrig har varit i arbete. En regering som kallar sig feministisk borde väl åtminstone ha något förslag om hur dessa kvinnor ska komma i utbildning eller arbete, men jag ser ingenting av det i ministerns svar.

Det har visat sig vara mycket svårt att få många av de nyanlända i jobb. År 2014 var det 26 procent som efter 90 dagar var i någon form av sysselsättning eller utbildning. Det vore intressant att höra hur regeringen ska klara av 100 procent inom två år utan att i dag kunna säga hur.

Det är många som kommer hit, och många av dem har traumatiska upplevelser. Det kan vara svårt att komma in på svensk arbetsmarknad med de problem som man har med sig.

Man vill också slopa etableringslotsarna. Vad ska komma i stället? Det vet vi ingenting om.

Insatserna ska effektiviseras, säger Ylva Johansson, men hur? Det får vi inte heller veta.

Jag kan förstå att det inte kan finnas färdiga förslag, men det vore ju klädsamt med ett enda exempel på hur regeringen ska klara sitt mycket höga mål om att alla ska komma i arbete, och inte i vilket arbete som helst. Det ska vara rätt arbete, säger ministern, vad det nu kan vara om man inte har någon utbildning och när regeringen inte vill ha några låglönejobb.

Frågan är: När ska målet om att alla nyanlända ska få jobb vara uppnått? Hinns det ens med under den här mandatperioden?

Det politiska högmod och höga tonläge som har präglat Ylva Johansson under den senaste tiden när det gäller att tala om hur människor ska komma i jobb är naivt och till och med anmärkningsvärt.

Inte ingenting sägs om hur detta ska gå till. Även alla unga ska få sysselsättning, säger ministern. Men vi har ännu inte sett ett enda jobbförslag från regeringen. Med höjd arbetsgivaravgift för unga och med höjda skatter för företagare är det tvärtom svårt att se hur nya jobb ska komma till. Har regeringen inga konkreta svar? Och hur ska integrationen kunna bli bättre eller jobben bli fler när vi i dag, en bit in på den här mandatperioden, ännu inte har hört om någon enda idé om hur det ska gå till?

Anf. 70 HANIF BALI (M):

Herr talman! Det här är en väldigt viktig fråga. Det som gör mig speciellt orolig i arbetsmarknadsministerns svar är – förutom fina ambitioner och luddiga mål – att det ska skapas en nationell, sammanhållen och permanent modell för validering. De utrikesfödda som kommer till Sverige

har i stor utsträckning en svag utbildningsbakgrund. Andelen ligger under utbildningsbakgrunden hos den inrikes födda befolkningen.

Att tro att man på två år ska få 100 procent i arbete baserat på den 30-procentiga andelen som har en utbildning som går att validera är helt enkelt inte realistiskt. Det som behövs för att få fler utrikesfödda och nyanlända i arbete är en växande tjänstesektor. Vi vet att den växande tjänstesektorn är extremt beroende av hur mycket det kostar att anställa. Lönekostnaden är den absolut största kostnaden för dessa företag.

Det går inte ihop med att öka lönekostnaderna och öka skatterna på tjänsteproduktion och samtidigt förvänta sig att det ska skapas fler arbeten. Det är helt enkelt inte realistiskt.

Man kan ha synpunkter på Alliansens arbete och på hur Socialdemokraterna har betett sig, men bara i år kommer ca 50 000 människor att få asyl och skrivas in i mottagningsprogram. Sedan tillkommer även deras anhöriga. Så det är såklart en väldigt akut situation. Det kräver självklart realistiska lösningar här och nu.

Då undrar jag: Vad är regeringens förslag? Vilka är regeringens reformer för att se till att det skapas arbeten i sådan takt att samtliga som kommer till Sverige i år är i arbete om två år? Det är den ambition som arbetsmarknadsministern och regeringen offentligt har deklarerat. Då är det rimligt för förtroendet för det politiska systemet att man formulerar realistiska mål som går att uppfylla och som inte undergräver förtroendet för det politiska systemet.

Jag skulle helt enkelt vilja höra från arbetsmarknadsministern: Vilka är de reformer som kommer att skapa hundratusentals jobb inom sektorer som de nyanlända kan ta?

Anf. 71 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag har inte deltagit i någon interpellationsdebatt sedan före valet 2014. Det som nu är slående är de moderata tappade sugarna. Det är förvånansvärt att man inte tror på människors drivkraft och inte på att människor ska kunna ta sig ut i arbete om de bara får en rimlig förutsättning och inte blir inlåsta i fas 3.

När det gäller systemet med etableringslotsar har ju både Katarina Brännström och Hanif Bali med flera varit med och lyssnat på Riksrevisionen och dess granskning av ett fullständigt horribelt system. Jag tror aldrig att jag har varit med om en så brutal sågning någon gång under mina åtta år i riksdagen som den Riksrevisionen gjorde i sin granskning av etableringslotssystemet. Jag antar att de borgerliga tycker att det var ett väldigt bra system.

Det är viktigt att man tittar på de personer som kommer till Sverige. Men jag har en fråga till både Katarina Brännström och Hanif Bali utifrån personers utbildningsbakgrund: Är det bara låglönejobb som ska lösa arbetslösheten för personer som kommer till Sverige? Är det bara tillbaka-pressade löner och sänkta skatter som skapar jobb?

Tidigare arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson sa: Det är inte politiker som skapar jobb. Politiker skapar förutsättningar för jobb.

En sak som man kan göra är att se till att människor kan ta lediga jobb. Om man satsar på utbildning och investering i människor, då skapar man också förutsättningar för att de ska kunna ta de jobb som redan finns. Att

låsa in människor i fas 3 och bara säga att de ska ha låga löner löser ingenting. Så svara gärna på frågan: Hur blir det fler jobb genom att ni sänker lönerna?

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 72 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Man kan säga att det är kaxigt och det är klart att det är en stor utmaning att se till att alla nyanlända kommer i arbete eller i utbildning inom två år. Jag är medveten om att det är en mycket stor utmaning.

Samtidigt har jag svårt att se att vi ska ha någon annan ambition. Tid är en väldigt viktig faktor. Varje extra månad i arbetslöshet är skadlig. Det är viktigt att så snabbt som möjligt komma ut i arbete eller utbildning.

Det finns naturligtvis människor som kommer till Sverige som är sjuka, som kanske är traumatiserade och som behöver rehabilitering eller vård. Det är klart att det då kanske kommer att ta längre tid än två år.

Under förutsättning att man inte har den typen av hinder att inträda på arbetsmarknaden har jag svårt att se att man kan ha en annan ambition än att det ska klaras på två år. Etableringsreformen är riggad för två år, annars överlämnar vi till kommunerna att stå för försörjningen. Jag tycker inte att det är en rimlig politik.

När man lyssnar på debatten kan det låta som om majoriteten av dem som ska etablera sig i Sverige vore lågutbildade. Så är det inte. Det är en kraftigt sjunkande andel som har låg utbildning. Det finns en stor grupp med låg utbildning, men andelen är kraftigt sjunkande. Majoriteten har en bra utbildning. Andelen som har en högskoleutbildning längre än två år är kraftigt ökande. Vi har alltså en sammansättning av dem som ska etablera sig på arbetsmarknaden som rimligen borde vara ganska gynnsam, eftersom vi också har stora rekryteringsbehov på svensk arbetsmarknad.

Det är inte särskilt förvånande att Katarina Brännström och Hanif Bali tycker att vi ska fortsätta med de skattesänkningar som den tidigare regeringen införde. Det förvånar mig inte. Däremot måste jag säga att det inte fungerade. Den politik som ni var ansvariga för har resulterat i att de som arbetar med etableringsuppdraget på Arbetsförmedlingen i dag är uppe i ett hundratal nyanlända per handläggare; den tidigare regeringen sa att det skulle vara 30 nyanlända per handläggare. Av dem som ingår i etableringsuppdraget får 4 procent del av vuxenutbildning. Med tanke på att det trots allt är en betydande grupp som har låg utbildning är det en mycket låg andel.

De allra flesta har en etableringslots som de träffar i genomsnitt tre och en halv timme – i månaden! Jag besökte etableringskontoret i Göteborg förra veckan och talade med handläggarna som jobbar där. Jag frågade: Hur ofta träffar du som handläggare inom etableringsuppdraget dina klienter, de som är nyanlända och ska etableras? Jag fick svaret: I genomsnitt två gånger, en gång när de skrivs in och en gång två år senare när de skrivs ut. Med de insatserna måste jag säga att det är en bedrift att 29 procent kommer i utbildning och arbete efter två år.

Jag ser alltså att det finns betydande möjligheter att förbättra resultaten, men det krävs en rejäl omläggning av politiken. Det kommer regeringen att återkomma till. Det kommer jag inte att redovisa helheten av här i dag.

Anf. 73 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Det är intressant att lyssna på arbetsmarknadsministern för nu sjönk plötsligt nivån på målet och kraven på vad det ska vara för något. Nu heter det sysselsättning, och där ingår även utbildning. Statsrådet har faktiskt sagt "jobb" två gånger, i Svenska Dagbladet och i *Agenda*, under januari månad. Det finns en tidningsartikel med rubriken "Så ska alla unga komma i arbete". Jag kontrollerade vad som sas i *Studio Ett*. Där sas att det ska ta högst två år för nyanlända att komma in på arbetsmarknaden. Jag förstår väl att man kan ha folk i sysselsättning av olika slag, det är ingen konst, men det ministern har talat om är jobb och arbetsmarknad. Det är därför jag har ställt interpellationen.

Ursäkta mig, statsrådet, men det är inte riktigt seriöst att gå ut och säga så i medierna och sedan stå i kammaren och tala om sysselsättning och hur svårt det kan vara och dessutom inte kunna presentera ett enda förslag, inte en enda idé. Jag har inte efterfrågat ett fullödigt program. Jag förstår mycket väl att man inte kan ha det. Dessutom kvarstår frågan: Varför löste inte den socialdemokratiska regeringen problemet med arbetslösheten förra gången ni hade makten? Ni hade tolv år på er. Då var det högkonjunktur, och likväl var det en hög arbetslöshet.

Förutom det utanförskap som blev av förtidspensioneringar och långtidssjukskrivningar kom inga hållbara jobbförslag. Jag räknar inte in plusjobben, för det var inga hållbara jobb. Det var inga riktiga jobb. Det hjälpte säkert människor under en viss tid, och det ska man inte förakta, absolut inte, men eftersom arbetsmarknadsministern och andra socialdemokrater så ofta i denna kammare talar så illa om fas 3 vill jag säga att det är fullt jämförbart med plusjobben. Frågan hur alla dessa människor ska komma i jobb kvarstår. Det gäller inte bara alla nyanlända utan också alla ungdomar. Simsalabim, plötsligt ska det tydligen bara fixa sig. När ska det målet vara uppnått? Det hade varit trevligt att få veta.

Innan man uttalar sig så kaxigt kanske man borde ha någon idé att presentera. Vi som suttit vid makten i åtta år vet hur otroligt svårt det är, och det lär inte bli lättare när vi vet att antalet nyanlända ökar och många människor är traumatiserade. Jag tycker att man ska ta väldigt seriöst på frågan. Det är människor med många gånger stora svårigheter, inte bara med språket utan också på annat sätt, som ska komma in på arbetsmarknaden.

Ylva Johansson säger att de inte bara ska ha ett jobb, utan de ska ha rätt jobb. Så sägs i svaret till mig i dag. Är inte det att ta i alldeles för mycket? Vad är rätt jobb för dem som inte har någon utbildning eller som aldrig har haft ett arbete och som kommer till Sverige med de problem de har i bagaget och till de utmaningar de möter här? Vad är rätt jobb när ni inte vill ha några låglönejobb? Alla kan ju inte bli akademiker ens i Socialdemokraternas Sverige.

Anf. 74 HANIF BALI (M):

Herr talman! När man får jobbiga frågor bygger man en halmgubbe och attackerar den. Det var precis vad Socialdemokraterna gjorde här. Jag frågar socialdemokraterna vilka deras reformer är och de börjar skälla på våra skattesänkningar.

Låt oss säga att våra skattesänkningar är för jävliga. Okej, gör dem inte! För all del, ta tillbaka dem, varenda en. Vad är er plan, Ylva Johansson? Vad vill ni göra? Det är frågan. Det har ni inte något svar på. Ni talar

om låglönejobb. Vem har talat om låglönejobb här? Jag frågar: Hur ska ni få in folk i tjänstesektorn? Är det identiskt med den växande servicesektorn? Betyder det låglönejobb för en socialdemokrat? Låglönejobb definieras enligt de statistiska modeller som finns till spannet 15 000–20 000 kronor. Det är ett låglönejobb enligt den svenska standarden. En lokalvårdare tjänar i snitt 22 000. En lokalvårdare kommer alltså över låglönejobbsgränslinjen.

Fixa för all del inte fram låglönejobb. Fixa fram sjysta, bra jobb. Hur ska ni göra det? Det är det jag frågar, och det har ni inte svar på. Däremot är ni kaxiga. Det är bra att vara kaxig ibland, men man ska också kunna realisera sin kaxighet på något sätt. Annars framstår det som ganska fartblint. Att lova brett, lova i ett högt tonläge, vara starkt kritisk mot alla andra människor, framställa sig själva som något slags välsignare över svensk arbetsmarknad och svensk politik och sedan ställa sig i kammaren med sin ministerportfölj och inte ha ett enda svar och inte kunna redovisa en enda idé om hur man ska nå målen det är inte seriöst.

Anf. 75 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Till Hanif Bali vill jag säga att det var Katarina Brännström som sa att regeringen inte vill ha låglönejobb, alltså skapa en låglönejobbsmarknad. Som jag uppfattade det handlar det om helt andra löner än de som Hanif Bali nämnde. Vi talar inte om kollektivavtalslöner. Om man hela tiden sätter press och ska sänka lönerna, för det är det som den borgerliga politiken har handlat om, får man en helt annan lönesituation.

Sedan vill jag säga följande till Katarina Brännström: Om Katarina Brännström efter åtta år inte har förstått skillnaden mellan plusjobb och fas 3 – läs på! Plusjobben innebar kollektivavtalsenlig lön. Du hade semester och möjlighet att få ett riktigt jobb. Fas 3 är en passiv förvaring där du kan ha socialbidrag och lägsta a-kassa. Det är inte alls samma sak. Det trodde jag att Katarina Brännström visste, för hon har suttit i arbetsmarknadsutskottet tidigare.

Det som blir tydligt i den här debatten är att man inte tror på människors inneboende kraft. Man tror inte på deras förmåga. Dessutom kritiserar man att vi har en regering som har ambitionen att få människor i jobb inom två år. Vad är Moderaternas ambition? Är det tre år, fyra år, fem år eller kanske åtta år? Jag har ingen aning, men tydligen har de inte ambitionen att människor ska komma i jobb inom två år.

Att tro att människor, som tagit sig till Sverige från svåra situationer, inte har kraft och förmåga, och dessutom tro att alla är lågutbildade, är att göra det väldigt dystert för sig.

Anf. 76 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Eva-Lena Jansson har stått här i riksdagens kammare och gång efter annan påstått att Alliansens politik handlar om att sänka lönerna. Vi har haft den högsta reallöneökningen i hela Europa i Sverige. Vi har till och med stått här uppe med stora planscher med kurvor och försökt illustrera det. Men argumenten upprepar sig gång på gång, så det är nog inte lönt att diskutera med Eva-Lena Jansson.

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

Sverige är ganska dåligt på att få människor med utrikes bakgrund in i sysselsättning jämfört med övriga Europa. Om man jämför olika länder utifrån olika parametrar är det kanske här vi kommer sämst ut. I dag handlar det om att en person som har kommit hit som flykting tar ungefär sju åtta år på sig att komma in på arbetsmarknaden.

När man säger att tiden ska minska från sju åtta år till två år är det ganska kaxigt och ganska offensivt, och då borde man rimligen också ha några vettiga förslag.

Orsaken till att Sverige är så dåligt på denna punkt i jämförelse med omvärlden är att vi har få jobb som är första foten in på arbetsmarknaden. Även om man har en akademisk examen och är högutbildad när man kommer till Sverige men inte kan språket och det tar ett tag att anpassa sig kan det vara värt att få jobbet som är första foten in och ger chans till en vidareutbildning på arbetsmarknaden.

Mitt favoritexempel är min tidigare granne, som på 70-talet flydde från Tjeckoslovakien och kom hit. Han hade en doktorsexamen inom något tekniskt område. Han började som vaktmästare på Linköpings universitet, och han pensionerades som huvudprofessor på maskintekniska sektionen. Det var den resa han gjorde. Han kunde inte räkna med att ta det stora karriärklivet på direkten. Dessa jobb som är första foten in på arbetsmarknaden behövs.

Anledningen till att Sverige har få sådana jobb är att vi har höga skattekilar. Därför var det en målmedveten strategi från Alliansens sida att arbeta på att få ned de trösklarna. Det var RUT och ROT, sänkning av momsen inom restaurangsektorn, jobbskatteavdrag för att öka drivkrafterna till arbete, nystartsjobb och instegsjobb för att på olika sätt ge stimulanser till företag att anställa dem som stod långt ifrån arbetsmarknaden.

Ylva Johansson stod här i talarstolen och talade om att denna politik inte fungerade. Sanningen är den att sedan 1984, för 30 år sedan, har det skapats en halv miljon nya jobb. Av den halva miljonen nya jobb skapades 360 000 under den senaste åttaårsperioden trots att vi hade den största och värsta globala ekonomiska lågkonjunkturen sedan andra världskriget.

Om du inte tycker att det är en framgångsrik politik, Ylva Johansson, får du gärna beskriva vilka visioner du har och på vilket sätt du hoppas att din tid under denna mandatperiod ska vara ännu mer framgångsrik. De svar vi har fått höra än så länge är inte särskilt roligande.

Den politik som Socialdemokraterna däremot går fram med är att nagga allt det vi har gjort, alla våra reformer, i kanten. Man presenterar inte ett enda konkret förslag för hur man ska förbättra politiken. Man pratar om att våra åtgärder är ineffektiva och att man ska ta bort dem, och sedan kommer ingenting i stället. Man höjer skatterna och satsar på massiva bidragsutbyggnader för dem som inte arbetar. Det här går inte ihop, Ylva Johansson.

Anf. 77 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag ska svara på Fredrik Schultes fråga: Tycker jag att politiken de åtta senaste åren med en alliansregering har varit framgångsrik när det gäller arbetslösheten? Svar nej – det tycker jag inte. Det tyckte inte väljarna heller. Det var därför ni fick lämna. Nu är det dags för en ny politik som kan nå bättre resultat.

Jag vill säga till Katarina Brännström att jag tror att det är en farlig inställning att se människor som problem och tro att människor har så oerhört stora svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

Vi ska inte blunda för att det naturligtvis finns individer som har särskilda svårigheter att komma in på arbetsmarknaden. Men grundinställningen från denna regering är att varje människa är en tillgång. Ett av de stora problemen och en av bristerna med den politik som har förts hittills är att man inte tillräckligt har tagit till vara den kompetens, den förmåga och den drivkraft som människor har som kommer till Sverige och som vill och ska etablera sig här.

Jag ska inte skylla allt på den gamla regeringen. Det har också funnits brister hos tidigare regeringar i detta. Det är dags att vi ändrar på det och börjar ta till vara människors kompetens.

När jag säger att folk ska komma till rätt arbete är det för att jag är medveten om att vi har betydande problem med personer, särskilt människor som har kommit från andra länder till Sverige, som arbetar i jobb långt under deras kompetensnivå. Det är ett slöseri att vi inte använder den utbildning och den kompetens som människor har med sig när de kommer hit. Om vi är lite smartare och duktigare på det blir det en vinst för individen, en vinst för samhället och en vinst för arbetsmarknaden.

Det är det som är regeringens inställning: Vi ska ta till vara de kompetenser som man har med sig. Där är det stora brister i dag när det gäller både validering och möjlighet att komma ut på en arbetsplats i ett tidigt skede där man har möjlighet att få använda den kompetens man har med sig, vare sig det är en högskoleutbildning eller en yrkeskompetens som man har förvärvat genom praktiskt arbete. Här kommer regeringen att återkomma med konkreta förslag.

Anf. 78 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Jag lyssnade för en tid sedan på Elisabeth Svantesson i en debatt med arbetsmarknadsministern där Elisabeth var självkritisk.

Trots våra 300 000 plusjobb under år av kris och lågkonjunktur säger vi: Vi kunde ha gjort mer. Vi kunde ha gjort mer inom tjänstesektorn. Det är för stelbent vad gäller arbetsrätten. Vi måste få fler vägar in på arbetsmarknaden. YA-jobben hann vi börja med, men vi hann inte se resultatet. Vi måste få fart på företagandet, kanske särskilt bland kvinnor och alla dem som kommer till Sverige.

Vi tror på de utlandsfödda som kommer till Sverige. Vi ser också dem som en kraft. Det är ingenting som är specifikt för Socialdemokraterna. Men självklart finns det också stora utmaningar.

När Ylva Johansson lovar jobb till alla inom två år höjer vi såklart på ögonbrynen.

Arbetsmarknadsministern säger att de åtta åren inte var bra och att det inte var någon bra politik. Då ska man veta att vi var så väl förberedda och bara drog igång ett reformschema som hette duga. Det visslade till här i kammaren. Vi voterade, och vi debatterade hela tiden.

Vad händer nu? Det är inställda utskottsmöten och inställda voteringar. Ingenting kommer från Rosenbad. Det är helt tyst. Jag tycker nog att man ska ta ned tonen lite grann.

Ni vann inget val. Ni fick däremot regeringsmakten. Det fick ni bland annat för att ni lovade guld och gröna skogar. Men fallet kommer att bli

hårt när detta ska utvärderas, när förslagen inte finns och när det kanske tar mer än en mandatperiod innan vi ser några resultat, om det ens kommer några.

Man kan inte lova en massa saker utan att säga hur. Det lär man sig redan som barn. Barn frågar alltid: Ja, men hur då? Vi kan inte ha en arbetsmarknadsminister som inte har ett enda svar i Sveriges riksdag.

Anf. 79 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Jag upprepar det argument som jag anförde tidigare.

Sedan 1984 har det tillkommit 500 000 nya arbetstillfällen. Av de 500 000 arbetstillfällena har 360 000 tillkommit under de senaste åtta åren, detta trots den värsta globala krisen sedan andra världskriget.

Om du inte tycker att det är ett tillräckligt bra resultat, Ylva Johansson, vad är det då för mål som du sätter under din tid som arbetsmarknadsminister? Tror du att du bräcker det? Hur många nya jobb tror du att du och din regering kommer att bidra till att skapa under er tid vid makten?

Den frågan svarar Socialdemokraterna aldrig på. I stället pratar man om att man vill ha låg arbetslöshet. Det var ju så Göran Persson lyckades få ned arbetslösheten, inte genom att skapa nya jobb. Man hade en lång tid av god ekonomisk utveckling men inga nya jobb, och det var tack vare att man förtidspensionerade bort människor.

Det intressanta är att om man läser regeringens budget som föll i december ser man inte bara att den är kliniskt ren från förslag som skapar nya jobb utan också att den inte tar med en beräkning av vilka effekter den föreslagna politiken skulle få på sysselsättningen.

Det har Alliansen gjort i åtta år. När vi har lagt fram våra budgetar har vi lagt fram beräkningar, estimeringar, av hur många nya eller färre jobb de kommer att leda till.

Svenskt Näringsliv gjorde den uträkningen baserat på Finansdepartementets beräkningskonventioner och kom fram till att vi talar om 24 000 färre jobb. Du ska bara nagga företagens villkor i kanten och höja skatterna, Ylva Johansson. Du kommer inte med någonting eget. Hur ska det bli nya jobb? Varför redovisar du inte de siffrorna?

Anf. 80 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag förstår på Katarina Brännström att hon tycker att det är orimligt att ha ambitionen att människor som är nyanlända i Sverige ska komma i arbete eller utbildning inom två år.

Det är ett ambitiöst mål; jag erkänner det. Men man måste fråga sig vad man annars ska ha för mål. Sju år? Sex år? Fem år? Vad skulle vara motsatsen till två år som en rimlig ambition? Jag anser att det är realistiskt, men det är mycket ambitiöst.

Herr talman! Det är väl det man känner i den här debatten: Vår regering har en oerhört mycket högre ambitionsnivå när det gäller funktionssättet på arbetsmarknaden och möjligheten för människor att komma i arbete och utbildning. Jag förstår på debatten att de moderata företrädarna blir väldigt provocerade av regeringens höga ambitionsnivå. Men, herr talman, jag kan leva med det.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 81 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Christian Holm har frågat mig hur jag ser på att förlänga provanställningstiden från sex till tolv månader.

Regeringen har inga planer på att förlänga provanställningstiden från sex till tolv månader. Det kan ifrågasättas om det skulle ha någon positiv effekt på ungdomsarbetslösheten eller utrikes föddas möjlighet att etablera sig på arbetsmarknaden att förlänga tiden i osäker anställning.

I det fall det skulle finnas behov av längre provanställning inom något visst avtalsområde finns möjligheten för arbetsmarknadens parter att avtala om detta genom kollektivavtal.

Anf. 82 CHRISTIAN HOLM (M):

Herr talman! Tack, arbetsmarknadsministern, för svaret på min interpellation! I det här fallet var det både kort och koncist och tydligt. Det gav ett klart svar på min fråga.

Jag beklagar däremot att svaret blev som det blev. Vår ambition är ju att även i det här fallet öppna fler vägar in på arbetsmarknaden, minska riskerna med att anställa för företag och därmed också se till att fler personer kommer i arbete. Inte minst gäller det personer med svag förankring på arbetsmarknaden, personer som i dag står utanför.

I sitt tidigare inlägg tog arbetsmarknadsministern upp att regeringen som nu sitter har så höga ambitioner. Det vi kunde se under den förra regeringen var att den hade hög leveransgrad. Jag tycker att det är bra att arbetsmarknadsministern har ambitioner, men jag hade tyckt att det varit ännu bättre om arbetsmarknadsministern och regeringen hade haft förslag. Hade de dessutom haft förslag som de haft stöd för i riksdagen hade det varit ännu bättre.

Från Moderaternas och Alliansens sida har vi en lång rad förslag för att förbättra villkoren för företagande, fler åtgärder för fler jobb och en politik för tillväxt och utveckling. Tyvärr har jag svårt att se vad arbetsmarknadsministern och övriga delar av den rödgröna regeringen föreslår som underlättar företagande och leder till fler jobb.

Precis som i den debatt om allmänna visstidsanställningar som vi hade för en liten stund sedan är regeringens totala beroende av Vänsterpartiets stöd ett allvarligt problem som innebär en försvagning av arbetslinjen. Ali Esbati stod här tidigare och sa att han var för flexibilitet men emot förslaget om allmän visstidsanställning. Ali Esbati har lämnat lokalen, men han är emot det här också. Jag vet inte vilka av förslagen som Ali Esbati är för.

Min fråga till arbetsmarknadsministern kvarstår. Ni säger nej till i stort sett alla Alliansens förslag, överger era egna vallöften och avser dessutom att rösta igenom en lång rad förslag som har direkt negativa konsekvenser för jobben. Vilka förslag har ni då som gör det enklare, billigare och mindre riskfyllt för företag att anställa – förslag som ger fler jobb och inte minst har tillräckligt stöd för att ni ska få igenom dem här i riksdagen? Förslag som leder till jobb och förslag som ni kan göra verklighet av – kan ni nämna några sådana här i kammaren?

Svar på
interpellationer

När det gäller det som interpellationen främst handlar om, provanställningar: Vad är det som skulle vara så farligt med att försöka förlänga dem? Vi vill ha ett tryggt anställningssystem och trygga tjänster men i det här läget ändå minska riskerna för att anställa så att den som står långt från arbetsmarknaden kan komma i arbete.

Anf. 83 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Christian Holm är kanske ny i arbetsmarknadsutskottet, men han är inte ny i riksdagen. Han lär känna till att det har funnits massor av olika anställningsformer där man kan få stöd via Arbetsförmedlingen. Han var med vid debatten nyss där man redogjorde att visstidsanställd, det kan man vara upp till fem år.

Då är frågan: Vad är behovet av att förlänga provanställning? Hur många fler jobb blir det för att man förlänger provanställning från sex till tolv månader? Det måste ju Christian Holm ha gjort någon uträkning på.

Varför skulle det bli fler jobb för att de anställda blir otryggare och arbetsgivarna har lättare att säga upp dem? Kan Christian Holm redogöra för den undersökningen? Jag kan inte se några evidens över huvud taget i den här frågan.

Anf. 84 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag ser inte, som Christian Holm gör, att det skulle bli fler jobb om man fördubblade tiden i provanställning. Jag förstår faktiskt inte hur det skulle hänga ihop.

Vad det däremot blir är längre tid i provanställning. Jag måste säga att jag ifrågasätter om en arbetsgivare som inte efter sex månader kan bedöma om en person klarar av jobbet eller är lämplig på arbetsplatsen blir så mycket klokare av ytterligare sex månaders provanställning. Då kanske det är någon annanstans som skon klämmer.

Regeringen har alltså inte för avsikt att gå fram med något förslag att förlänga provanställningstiden.

Anf. 85 CHRISTIAN HOLM (M):

Herr talman! Jag fick en fråga av Eva-Lena Jansson. Det stämmer att jag har suttit i riksdagen tidigare – det här är min tredje period. Det har Eva-Lena Jansson också gjort. Hon är intresserad av arbetsmarknadspolitik och har som de flesta socialdemokrater i arbetsmarknadsutskottet en tydlig facklig bakgrund. Då borde Eva-Lena Jansson också veta att det är en väldig skillnad på allmän visstidsanställning å ena sidan och provanställning å andra sidan. Det kan vi annars ta vid sidan om den här debatten; då kan jag gå in djupare på det.

Jag noterar att på min fråga om det finns några förslag från regeringen som leder till fler jobb, till fler företag och till att fler vågar anställa får jag inga svar från arbetsmarknadsministern. Jag antar att det möjligtvis beror på att det inte finns några förslag.

Jag säger inte att vare sig allmän visstidsanställning eller förlängd provanställning löser arbetsmarknadens samtliga problem eller utmaningar. Men det är förslag som har visat sig kunna skapa fler jobb. Vi har allmän visstidsanställning. Ylva Johansson talar själv om vikten av den flexibiliteten. Även förslaget om provanställning ger en viss flexibilitet. Vad är det som skulle vara så farligt med att testa det – framför allt om regeringen

inte har några egna förslag? Då är vi från Alliansen och Moderaterna jättesugna på att bjussa på några av våra.

Prot. 2014/15:57
10 februari

Anf. 86 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Det stämmer som Christian Holm säger att jag har ett fackligt perspektiv. Jag har den bakgrunden. Därför vet jag också skillnad på de olika anställningsformerna, och jag vet hur arbetsmarknaden fungerar med trygga och otrygga anställningar. Min fråga till Christian Holm gällde hur många fler jobb det blir på grund av att de som jobbar blir otryggare. Varför skulle det skapa fler jobb om man förlängde provanställningen från sex till tolv månader? Skulle arbetsgivaren få ökat behov av att anställa för att han lättare skulle kunna göra sig av med någon som jobbat längre på en arbetsplats?

Detta har inte Christian Holm kunnat svara på. Det finns inget bevis för det han säger heller. Det enda som händer är att man flyttar ännu mer makt till arbetsgivaren och gör de anställda otryggare. Då kan väl Christian Holm säga att det är just detta som är avsikten, att ge arbetsgivarna mer makt. Var tydlig med det, då! Jag vill inte det, men ni vill det. Var tydliga med era avsikter i stället för att stå och låtsas som om det ger jobb.

Anf. 87 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag kan ha missförstått det, men som jag uppfattade det sa Christian Holm att det har visat sig att längre provanställningar ger fler jobb. Då är min fråga: Hur har det visat sig? Vad finns det för belägg för detta? Jag ifrågasätter att det fungerar på det sättet, att längre provanställningar skulle ge fler i arbete. Däremot kan man ganska säkert säga att det innebär större otrygghet.

Jag tror att vi behöver provanställningar. Det är rimligt både från den anställdes sida och från arbetsgivarens sida att man kan pröva en anställning, men man måste ifrågasätta om de ska förlängas. Om man inte vet efter sex månader, hur mycket klokare är man då efter ytterligare sex månader?

Min uppfattning är att vi inte har för lite otrygghet på svensk arbetsmarknad, tvärtom. De stora problemen är inte att det är för lite otrygghet. De stora problemen på svensk arbetsmarknad är att vi har betydande problem med matchningen. Många människor hittar inte rätt jobb, och många arbetsgivare hittar inte rätt personal. Lägg därtill att vi i ett ökat antal branscher och yrken har betydande kompetensbrister. Detta är allvarligt och närmast ett systemfel på svensk arbetsmarknad. Det står i fokus för regeringens arbete.

Regeringen presenterade i höstas, som Christian Holm väl vet, en budget med ett starkt tillväxtfokus. Dessvärre blev den nedröstad av den här riksdagen, och det har lett till att man har fått revidera ned prognoserna för ekonomins utveckling eftersom den budget som nu gäller har mindre tillväxtfokus än den vi hade föreslagit.

Regeringen kommer inom kort att återkomma med nya budgetförslag och nya förslag i andra delar till riksdagen. Då får vi chans att debattera dem.

Svar på
interpellationer

Anf. 88 CHRISTIAN HOLM (M):

Herr talman! Uppenbarligen har Eva-Lena Jansson och jag inte samma uppfattning om Alliansens politik och syftet därmed. Vi har inte ambitionen att göra saker otryggare, men vi tror att det är bättre att ha en provanställning, en allmän visstidsanställning, än att inte ha ett arbete.

Om jag inte minns fel har Eva-Lena Jansson med partikamrater, inklusive arbetsmarknadsministern, varit emot exempelvis Alliansens sänkning av restaurangmomsen, samtliga jobbskatteavdrag – fast man blivit för dem i efterhand – RUT-avdraget och så vidare. Allt detta är åtgärder som har varit jobbskapande.

Man kan självklart ha en diskussion om hur jobbskapande de har varit, men de har varit jobbskapande. Det har varit förslag, och det har varit något som vi har levererat. Det är detta jag saknar från den här regeringen. Jag kan inte säga exakt hur många jobb en förlängd provanställning skulle ge. Jag vet inte om arbetsmarknadsministern kan säga varför exakt sex månader är den optimala provanställningstiden.

Vi har provanställningar för att man ska våga testa. Vi vet att det finns en hyggligt stor grupp som står utanför arbetsmarknaden. Det handlar om ungdomar, utrikes födda och personer som står långt ifrån arbetsmarknaden och inte har haft sin fot inne på arbetsmarknaden. Då tycker vi att det är värt att testa detta.

Om arbetsmarknadsministern tycker att detta är så förskräckligt, kan vi då få en presentation av några förslag från regeringen? Det talades förut om att regeringen har ambitioner. Men är det ambitioner att stå här i kammaren och tala, eller är det ambitioner på golvet, ambitioner som faktiskt leder till att människor runt om i Sverige går från utanförskap till arbete och inte från arbete till utanförskap? Var är förslagen, arbetsmarknadsministern?

Anf. 89 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Christian Holm efterlyser en debatt om många andra frågor än dem som interpellationen gäller. Jag har svarat på interpellationen. De övriga debatterna får vi ta i annat sammanhang.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2014/15:224 om bemanningsföretag

Anf. 90 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Lars Püss har frågat mig hur jag ser på bemanningsföretagens roll på svensk arbetsmarknad i framtiden och vilka förändringar jag avser att göra.

Jag anser att bemanningsföretag fyller en viktig roll på en flexibel arbetsmarknad som ett komplement vid till exempel vakanser och arbetstoppar. Även i omställnings- och rekryteringssituationer fyller de ett behov.

Jag tycker att det är bra att bransch- och arbetsgivarorganisationen Bemanningföretagen själv har tagit ansvar för självsanering mot oseriösa företag i branschen genom att införa en auktorisation. Det är dessutom en

mycket hög grad av kollektivavtalsstäckning bland arbetsgivarna i bemanningsbranschen, vilket innebär en trygghet för de anställda.

Arbetsmarknadens parter har i stor utsträckning reglerat frågor om inhyrning av personal från bemanningsföretag i olika situationer i sina kollektivavtal. Man har till exempel infört bestämmelser om kollektivavtalad förstärkt företrädesrätt och förstärkt facklig förhandlingsrätt med skiljenämnd. Jag ser mycket positivt på det, också för att det visar hur framgångsrik partsmodellen är när det gäller att snabbt hitta nya lösningar på en förändrad arbetsmarknad.

Som jag har förstått det tycker parterna att dessa kollektivavtalslösningar i stort sett fungerar bra. Om arbetsgivare ändå använder bemanningsföretag för att kringgå företrädesrätten till återanställning är det en inskränkning av anställningstryggheten som jag ser mycket allvarligt på. Regeringen fortsätter därför att noga följa utvecklingen och är beredd att i framtiden vidta åtgärder om det skulle visa sig nödvändigt.

Anf. 91 LARS PÜSS (M):

Herr talman! Först vill jag tacka statsrådet för hennes svar. Det är positivt att vi verkar ha en samsyn när det gäller att bemanningsföretagen fyller en viktig roll på den svenska arbetsmarknaden.

Men bemanningsföretagen fyller inte bara en viktig roll när det gäller vakanser och arbetstoppar. De är också en viktig inkörsport för unga och utrikes födda, vilka är viktiga grupper för oss att fokusera på. Därför tycker vi att det är viktigt att branschen får klara besked om vad som gäller, en bransch som i dag har 70 000 årsanställda och 135 000 sysselsatta. Det är 70 000 heltidstjänster som jag tycker att vi ska vara mycket rädda om.

Det handlar om att ge dessa företag rimliga förutsättningar att verka och utvecklas, så att dessa jobb finns kvar även i framtiden. Det är nämligen mycket tydligt att om bemanningsföretagen skulle försvinna skulle det inte innebära att dessa arbetstillfällen skapas i kundföretagen. Enligt en färsk undersökning skulle endast vart femte företag välja att fastanställa. Det skulle innebära att 56 000 heltidstjänster försvinner. Det är betydligt fler arbetstillfällen än vad som finns i hela min hemkommun Halmstad.

De rödgröna talar ofta om formerna på arbetsmarknaden men sällan om hur jobben ska växa till. Vi tycker att det är viktigt att tala om både och. Det som är mest oroande är att man på vänsterkanten uppenbarligen inte alls är överens, förutom om en sak, nämligen att inte ha någon politik för hur jobben ska växa till.

Det mesta av er politik verkar snarare handla om hur man ska göra det svårare att skapa jobb och dessutom ta bort jobb som redan finns. RUT-avdraget ska försämrats och arbetsgivaravgiften för unga ska höjas, för att nämna några. Det är insatser som har lett till att människor som står långt från arbetsmarknaden får en chans att ta sig in på den.

I opposition var Socialdemokraterna gång på gång tydliga med att det krävs lagändringar som reglerar hur och när bemanningsföretag får anlitas. Nu meddelade statsministern i den senaste partiledardebatten att det inte behövs några regleringar om inte parterna vill ha det. Vilken är den stora förändring som skett sedan valet som motiverar Socialdemokraternas omsvängning? Vad har vi att vänta av den nya regeringen på området egentligen?

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

Det är därför jag blir förvånad över det faktum att statsrådet ändå är så positiv som hon är i dag.

Tyvärr väljer hon fortsatt att inte ge ett tydligt besked när det gäller min fråga. Det borde vara självklart att försöka utveckla branscher genom att ge dem tydliga spelregler. Osäkerhet bidrar inte till att det skapas fler jobb. Att inte ge besked om framtiden för de 135 000 människor som totalt är sysselsatta i branschen tycker inte jag är en speciellt ansvarsfull politik.

Anf. 92 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Lars Püss slås lite mot väderkvarnar här, tror jag. Jag har inga som helst planer på att förbjuda bemanningsföretag eller ge mig på bemanningsbranschen. Bemanningsföretagen spelar en viktig roll på svensk arbetsmarknad. Det är min bedömning att de kommer att fortsätta att göra det. Jag tror också att den rollen kommer att växa. Jag tycker att de spelar en viktig roll för att vi ska kunna klara en flexibilitet på arbetsmarknaden. Regeringen har inga planer på att förbjuda bemanningsföretag. Detta är faktiskt att slåss mot väderkvarnar.

Regeringen tycker dock att det är viktigt att spelreglerna på arbetsmarknaden upprätthålls. En sådan viktig spelregel är företrädesrätten vid återanställning. Jag antar att Lars Püss delar uppfattningen att det är en viktig spelregel, som ju också regleras i LAS, att man har rätt till företräde vid återanställning under förutsättning, förstås, att man har rätt kompetens för jobbet.

En utredning har undersökt hur vanligt det är att man kringgår detta med hjälp av bemanningsföretag och kommit fram till att det inte är vanligt förekommande. Det är glädjande. Många har reglerat detta i avtal. Men det är inte bara sol. Det finns fackliga organisationer som säger att det i deras bransch förekommer att man kringgår företrädesrätten vid återanställning. Journalistförbundet är ett förbund som har pekat på detta problem. Naturvetarna är ett annat. Transportarbetareförbundet är ett tredje.

Regeringens huvudinriktning är att det är bra när saker och ting kan regleras av arbetsmarknadens parter, vilket också statsministern gav uttryck för här i kammaren. Det är därför jag också i mitt svar säger att det är vår huvudinriktning. Men det är klart att vi följer frågan. Vi vill nämligen inte se ett missbruk där man kringgår företrädesrätten vid återanställning.

Vi ser också bedömningen att det i dag, enligt den utredning som är gjord, inte är något stort problem. Men vi följer frågan noga.

Anf. 93 LARS PÜSS (M):

Herr talman! Jag tycker att det är fantastiskt positivt att få ett så klart besked. Men det gör mig ändå lite orolig.

Den senaste budgetpropositionen hade väldigt tydliga spår av Vänsterpartiets politik. Den politik som Vänsterpartiet förespråkar i de här sammanhangen är att vi ska förbjuda bemanningsföretag. Det är därför jag känner en viss oro när jag hör det här svaret. Är det verkligen så?

Det var samma sak under valrörelsen. Det kom saker i budgetpropositionen som ni inte gick till val på, som inte var er politik men som var tydlig vänsterpolitik. Är det här också ett sådant område som ni är beredda att förhandla om? Ska ni då helt plötsligt föra Vänsterpartiets politik i stället för er egen?

Vi har pratat om arbete i dag och om hur vi skapar riktiga arbeten. Vi har pratat om integration. Vi har pratat om unga. Det är just det som bland annat den här branschen ordnar åt oss på ett mycket föredömligt sätt. Det är 66 procent fler utrikes födda i bemanningsföretagen än i övriga branscher i landet. Jag tycker att det är jätteviktigt att lyfta fram det.

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 94 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Jag skulle som föregående talare vilja säga att det är väldigt positivt att arbetsmarknadsministern är tydlig i sitt försvar av bemanningsbranschen. Som Lars Püss påpekade är det ju en bransch som Vänsterpartiet vill förbjuda.

Det är en bransch som är väldigt viktig. Det är ungefär 70 000 personer som jobbar i bemanningsbranschen. Mer än 60 procent är under 24 år. Det här är ett väldigt bra sätt för unga människor att komma in på arbetsmarknaden, inte minst som alternativ till den problembeskrivning som vi fick höra tidigare i kväll från arbetsmarknadsministern med flera – problemet med visstidsanställningar som missbrukas.

Däremot är det som det engelska ordspråket säger: Everything before the but is bull. Det är lite symtomatiskt hur arbetsmarknadsministern och Socialdemokraterna i första ansatsen kan säga: Jo, bemanningsbranschen fyller en viktig funktion, men... Sedan kommer man med olika typer av påståenden om hur det funkar och inte funkar.

Precis som arbetsmarknadsministern var inne på har det gjorts en offentlig utredning som har kommit fram till att det är ett icke-existerande problem att företag friställer personal för att kunna plocka in bemanningsföretag. Ändå väljer Socialdemokraterna att, så att säga, försöka skapa en konflikt kring detta genom att försöka påstå att det på något sätt skulle vara möjligt att agera på det här sättet.

Bemanningsdirektivet säger mycket tydligt att det inte är tillåtet att kringgå företrädessrätten. Det finns ett antal fackförbund som menar på att det sker. IF Metall har till exempel klagat på SCA, tror jag att det är, som enligt deras mening skulle ha agerat på ett felaktigt sätt. Då har de hanterat det på det enda rimliga sättet, det vill säga de har dragit SCA – om det nu var det företaget, vilket jag inte är beredd att ta gift på – inför Arbetsdomstolen.

De debatter vi för här måste handla om vad det är för typ av lagändringar som, så att säga, politiken ska stå för. Om Socialdemokraterna på något sätt vill gå fram med någon form av lagändring och strama åt för den här branschen och gå Vänsterpartiet till mötes tycker jag att det är dags för tydlighet från arbetsmarknadsministern.

Ni står här från Socialdemokraternas sida och har väldigt högt ställda mål – Sverige ska ha Europas lägsta arbetslöshet 2020. Men i er faktiska politik ger ni er på nästan varenda del av ekonomin och varenda del av den privata sektorn. Ni ska nagga RUT och ROT i kanten. Ni ska höja skatterna för dem som arbetar. Ni ska höja skatterna för företag som ska anställa unga. Ni ska komma åt problemen med visstiden, och nu kommer det lite lösa formuleringar här om att man kanske också måste strama åt bemanningsbranschen. Finns det någon del av ekonomin som ni inte vill ställa till det för? Och ni har inga egna förslag om hur jobben ska växa fram.

Det här är ganska oroväckande. Med tanke på, vilket Lars Püss var inne på, hur stort inflytande Vänsterpartiet ändå fick på budgeten finns det viss oro inför framtiden.

Anf. 95 CHRISTIAN HOLM (M):

Herr talman! Jag kan instämma i mycket av det som min partikollega Fredrik Schulte just sa.

Det är glädjande att arbetsmarknadsministern ger ett tydligt besked om att det uppenbarligen inte ska göras tydliga åtstramningar. Så lät det inte alltid när man reste runt i Sverige under valrörelsen och debatterade med andra socialdemokrater än Ylva Johansson. Då lät det väldigt lika mellan Socialdemokraterna och Vänsterpartiet, och det är inte Vänsterpartiet som har ändrat uppfattning, så att säga.

Det var en åtstramningspolitik. Tyvärr var det ingen åtstramningspolitik av ekonomisk karaktär för att värna överskottsmål och ha en återhållsam budget, utan det var en åtstramningspolitik som gällde flexibiliteten på arbetsmarknaden på det här området och ungefär alla andra områden som vi har debatterat hittills i kväll.

Arbetsmarknadsministern tog upp att jag tog upp ett antal andra frågor tidigare i debatten. Det gjorde jag utifrån tanken att man säger nej till alla de interpellationer och frågor som vi ställer här men ändå är inne och stramar åt lite här och där. I en sådan här interpellationsdebatt borde man utan att frångå ämnet för mycket ändå kunna leverera någon liten idé och säga: Det här är jobbskapande. Det här är bra för företagande. Det här begränsar inte. Det här ramar inte in. Det minskar inte flexibiliteten.

Finns det några förslag som ökar flexibiliteten och jobblinjen och som på något sätt gör det enklare, bättre och mer attraktivt att vara företagare i Ylva Johanssons Sverige? Jag kan inte se det, men finns det skulle jag jättegärna vilja höra om dessa.

Anf. 96 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Jag måste börja med att be om ursäkt i den här kammaren. Jag har tidigare, i inledningen av den här mandatperioden, uttryckt en viss tillfredsställelse över att Moderaterna har hamnat i opposition. Det är nämligen så att Moderaterna är usla i regeringsställning. Det är ett känt faktum, och det har svenska folket under åtta år fått tugga i sig. I en tidigare interpellationsdebatt uttryckte jag en viss tillfredsställelse över att de är tillbaka i opposition, för normalt sett brukar Moderaterna vara goda oppositionspolitiker. Men den närmast bisarra eller surrealistiska debatt som vi har här i dag får mig att ta tillbaka påståendet. Moderaterna, herr talman, är lika usla i opposition som de är i regeringsställning.

Här har vi nu en debatt om en interpellation som en moderat ledamot ställt till arbetsmarknadsministern om bemanningsföretag, och interpellanten får ett svar som enkelt redogör för regeringens inställning till bemanningsföretag. Då borde interpellanten normalt sett ha tackat för svaret, och med det skulle debatten ha varit slut. Men då fortsätter interpellanten att debattera vad ett annat parti, som inte ens sitter i regeringen, eventuellt tycker i frågan och ställer frågor relaterade till det andra partiet till arbetsmarknadsministern. Det här har egentligen ingenting alls med en interpellationsdebatt att göra.

Ett välfungerande oppositionsparti, herr talman, använder redskapet interpellationer för att ställa frågor till ministrarna om sådant som rör ministrarnas ansvarsområden för att få svar, kunna föra debatten vidare och få information som gör att man kan utveckla politiken. Men på det här sättet närmast missbrukar man talartiden i talarstolen genom att börja prata om helt bisarra saker och hitta på. Det blir ännu lustigare när Fredrik Schulte säger att Socialdemokraterna försöker skapa en konflikt i den här frågan.

Ministern var lite anspråkslös när hon sa att det är som att slåss mot väderkvarnar. Jag skulle kunna säga, för att använda en annan liknelse, att det är som att koka soppa på en spik men i så fall på en väldigt liten spik, på sin höjd en knappnål.

Menar man som oppositionspolitiker allvar med att använda interpellationsinstrumentet, herr talman, då måste man göra det seriöst. Den här debatten är helt oseriös. Det finns inget förslag från den socialdemokratiska och miljöpartistiska regeringen om att förbjuda bemanningsföretag över huvud taget.

Att det här kommer upp tre stycken moderater och ställer frågor om någonting som regeringen aldrig har föreslagit är bisarrt. Det är att missbruka den här kammaren, tycker jag.

Anf. 97 HANIF BALI (M):

Herr talman! Jag tycker att Patrik Björck borde ta det lite lugnt. Jag tror att Socialdemokraterna efter sina åtta år i opposition inte är rätt parti att komma med recensioner av hur interpellationsverktyget används. Om vi ska börja mäta varandra enligt samma måttstock har Patrik Björcks parti en viss skuld att ta igen.

En annan faktor är att det inte är Moderaternas högsta önskan att bli recenserade av Patrik Björck för hur vi bedriver vårt oppositionsarbete. Det är från väljarna vi får den recensionen. Men som vanligt i den socialdemokratiska tankevärlden cirkulerar världen, universum och allt kring det socialdemokratiska partiet, och Socialdemokraterna är den allsmäktiga recensenten av allting.

Det är fullt rimligt att använda interpellationsverktyget till att ställa frågor till ett statsråd som är gravt beroende av ett öppet samarbete med ett parti som vill förbjuda bemanningsbolagen. Det är inte orimligt. Det är inte att gravt överutnyttja de verktyg som vi parlamentariker har.

Patrik Björck kanske borde recensera sitt eget parti och sitt eget partis beteende innan han börjar recensera vårt.

Anf. 98 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Jag hade inte alls tänkt gå upp i den här debatten, men jag gör det när Patrik Björck, sin vana trogen, som siste man går upp för att recensera interpellationsdebatten och drar en salva som heter duga. Jag känner igen det här. Så här har det låtit under de fyra år som jag har suttit i arbetsmarknadsutskottet. Tala om att vi ska få höra från Patrik Björck hur vi missbrukar talartiden och använder starka ord! Sedan står han och recenserar oss moderater.

Jag ska ge allt beröm till arbetsmarknadsministern, som har förklarat regeringens politik och svarat klart och redigt. Men att förlänga debatten på detta sätt genom att gå upp och tala om vad vi har gjort för fel är faktiskt magstarkt. De salvor som Björck själv har uttalat från den här talarstolen är episka, herr talman.

Interpellationsverktyget har inte bara använts mot alliansregeringen tidigare utan också mot enskilda ledamöter. Man har fått gå tillbaka till protokollet dagen efter för att läsa: Sa Patrik Björck verkligen detta? Jodå, det sa han visst.

Interpellationsverktyget har börjat användas som ett föremål för att angripa enskilda personer.

Vi har en regering som är helt beroende av Vänsterpartiet. Vänsterpartiet har varit mycket tydligt med att man helst inte vill se någon bemanningsbransch över huvud taget på svensk arbetsmarknad.

Vi har haft socialdemokrater som likt Patrik Björck har stått i denna talarstol och uttalat mycket kritiska omdömen om bemanningsföretagen när de var i opposition. Då är det inte konstigt vare sig att vi ställer en interpellation eller att flera moderater går upp och är frågande till att arbetsmarknadsministern plötsligt blir nästan översvallande när det gäller hur bra det är att ha bemanningsbranschen på svensk arbetsmarknad. Det är väl jättebra att en regering kan ändra sig, att politiken kan utvecklas. Det välkomnar vi, och vi är glada för det. Men vi blir något förvånade när vi vet att regeringen är beroende av Vänsterpartiets politik och känner till deras inställning och den inställning som socialdemokrater har uttalat mycket tydligt här. Det gör att man blir lite konfunderad.

Men, Patrik Björck, sluta recensera folk i den här talarstolen! Börja med att föregå med gott exempel. Använd ett trevligt språk och en hövlig ton, så lovar jag att det fortsatt kommer att bli trevligt här.

Vi använder vår oppositionsroll till att granska regeringen, inte till att kritisera enskilda ledamöter i utskotten.

Anf. 99 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag känner mig alltmer perifer i den här debatten, måste jag säga.

Jag har noterat att en lång rad moderater har gått upp i talarstolen och tackat för att jag har svarat klart, redigt och tydligt på interpellationen.

Jag fick en fråga om flexibiliteten på arbetsmarknaden. Bemanningsföretagen är en viktig del för att kunna ha en flexibel arbetsmarknad. Andra viktiga delar där vi i dag har brister gäller kompetensförsörjning, kompetensutveckling och matchning. Där behövs satsningar och reformer.

Till sist vill jag säga att jag företräder regeringen. Vänsterpartiet har väldigt många företrädare, dessvärre inte företrädare i kammaren just nu, som kan tala för sig själva.

Anf. 100 LARS PÜSS (M):

Herr talman! Förlåt om jag är skeptisk, men om jag har förstått rätt var det inte så länge sedan som Socialdemokraterna stod här i talarstolen och inte alls var nöjda med bemanningsföretagen. Ni har ett underlag för er regering, nämligen Vänsterpartiet, som vill förbjuda bemanningsföretagen. Då är det väl inte så konstigt att jag är skeptisk och ifrågasätter.

Det är fantastiskt bra och befriande om ni menar allvar. Det innebär att de 135 000 människorna som är sysselsatta i ett bemanningsföretag kan känna sig trygga i morgon och i framtiden.

Det som gör mig lite konfunderad är att ni har ändrat ståndpunkt. Vad är det som har gjort att ni är beredda att ändra ståndpunkt? Vad är det som gör att ni kan stå och säga vad ni säger? Det tycker jag är bra, men det skulle vara intressant att få veta vad som har hänt efter valrörelsen fram till partiledardebatten i januari som gör att ni helt plötsligt tycker att bemanningsföretagen är bra.

Anf. 101 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Båda mina partikolleger Katarina Brännström och Hanif Bali satte Patrik Björck väl på plats. Om man recenserar de senaste åtta åren då alliansregeringen satt vid makten måste Patrik Björck liknas vid ett internet troll i talarstolen i interpellationsdebatter. Jag satt och räknade hur många gånger Patrik Björck skrev närmast exakt identiska interpellationer bara för att tvinga hit arbetsmarknadsministern och finansministern. Nu håller han treminutersanföranden och recenserar oss på samma tema. Det känns inte riktigt seriöst.

Det är klart att det finns anledning för oss att känna viss oro inför frågan. Som flera av de föregående talarna har varit inne på vill Vänsterpartiet förbjuda bemanningsbranschen. Jag deltog så sent som för en vecka sedan i en paneldebatt på Kulturhuset med en företrädare från Socialdemokraterna som sitter i arbetsmarknadsutskottet, som då hade ett väsentligt högre tonläge i debatten och var väsentligt mer kritisk mot bemanningsbranschen.

Det är så Socialdemokraterna ofta agerar. Man säger en sak i medierna, en andra sak i talarstolen och sedan en tredje sak när man är ute och träffar väljare. Socialdemokraterna har tidigare varit kritiska mot bemanningsbranschen, och man uppbär nu med direkt stöd av Vänsterpartiet sin regeringsmakt. Nu har till och med Socialdemokraterna insett att man inte har monopol på regeringsmakten utan att den måste delas med Miljöpartiet, och i kraft av decemberöverenskommelsen har man också erkänt Vänsterpartiets ställning. Det är klart att det finns en oro i samhället.

Anf. 102 CHRISTIAN HOLM (M):

Herr talman! Det här är en interpellationsdebatt med statsrådet Ylva Johansson, men inte heller jag kan låta bli att reagera när Patrik Björck går upp i talarstolen och drar en salva utan like. Han säger att vi pratar om helt bisarra saker.

Vi pratar om jobbpolitik och förslag som ska skapa jobb. Jag förstår om det är långt ifrån Patrik Björcks verklighet, men för oss moderater är det viktigt att prata om åtgärder och förslag som faktiskt leder till fler arbeten. Att bemanningsfrågan kan uppröra Patrik Björck så mycket förstår jag inte riktigt.

Det finns givetvis de som har andra synpunkter. Det är inte bara Vänsterpartiet, utan det finns ett antal fackföreningar. Vi vet att det är lägre anslutningsgrad till fackförbund i delar av bemanningsbranschen.

Jag håller med arbetsmarknadsministern när det gäller kompetensförsörjning, matchning och så vidare. Där kommer vi bra överens. Jag kan också berömma Ylva Johansson för alla hennes resor runt om i landet. Det

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

är viktigt att man är ute och träffar folk i verksamheter och ser hur det fungerar runt om i landet. Det ska hon ha en eloge för.

Jag säger välkommen till Karlstad i morgon. Det är en mycket trevlig stad, och Värmland är ett trevligt län. Det vore också intressant om arbetsmarknadsministern träffade fler än representanter för kommuner och fackföreningar. Det finns en annan viktig del av arbetsmarknaden, nämligen de största jobbskaparna – företagen och inte minst småföretagarna.

Anf. 103 PATRIK BJÖRCK (S):

Herr talman! Moderaterna vill inte bli recenserade. Det kan jag förstå, när man uppträder så pinsamt som man gör i kammaren i kväll. Man kan ha synpunkter, och jag förstår att det är en öm tå man har blivit trampad på.

Den positiva sidan från oppositionen här, herr talman, är en hittepådebatt om en konflikt som inte finns när man har en exklusiv stund i kammaren med arbetsmarknadsministern. Fem moderater försöker debattera med arbetsmarknadsministern om något hon aldrig har föreslagit, aldrig sagt, och som regeringen över huvud tagit inte har varit i närheten av och som egentligen inte ingår i interpellationen. Om det enda fem moderater i oppositionen kan göra i jobbfrågan är att gå upp i en hittepådebatt står den sittande regeringen helt stadigt i jobbpolitiken. Oppositionen kan inte komma mer till skott när det gäller att försöka hitta någon form av verklig politisk konflikt. Det är klart att jag förstår att det är en svår situation att vara en moderat oppositionspolitiker i ett sådant läge.

De vill inte bli recenserade, men de kommer tyvärr att bli recenserade även i fortsättningen om de betar sig så.

Anf. 104 HANIF BALI (M):

Herr talman! Jag tror att Patrik Björck har missförstått mycket. Det handlar inte om att vi inte tycker om att bli recenserade. Tvärtom älskar vi att bli recenserade. Vi blir det vart fjärde år, och vi tycker att det är det roligaste som finns.

Däremot tycker vi inte om när recensenten inte har någon trovärdighet själv. Det är problemet när Patrik Björck har synpunkter på hur man använder interpellationsverktyget. Lite självinsikt vore bra.

Jag tycker att arbetsmarknadsministern har givit klara svar i frågan. Jag är tacksam för hennes svar, och jag hoppas att Patrik Björck kan följa i arbetsmarknadsministerns fotspår när det gäller tydlighet och intellektuell hederlighet i interpellationsdebatterna.

Anf. 105 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag har flera gånger sagt att bemanningsföretagen spelar en viktig roll på arbetsmarknaden. Det är regeringens uppfattning.

Jag hade nöjet att vara talesperson för mitt parti i arbetsmarknadspolitiska frågor under fyra år. Jag företrädde då samma uppfattning, nämligen att bemanningsföretagen spelar en viktig roll på arbetsmarknaden. Det är ingen ny ståndpunkt.

Jag ser fram emot, Christian Holm, att åka till Karlstad i morgon och träffa representanter för alla kommuner i Värmland. Jag träffar representanter för många företag, och det är en viktig uppgift för mig som arbetsmarknadsminister att göra det. Jag träffar gärna värmländska företag. Jag

vet att många har en tuff situation. Det finns just nu en hel del varsel i värmäländska kommuner, som befinner sig i en besvärlig situation.

Man bör ha en klar agenda för mötena. Det möte som kommer att ske i morgon – efter några få timmars sömn när vi väl blir klara med dessa debatter – kommer att ha sitt fokus på samarbete mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna. Det utesluter inte att jag också behöver träffa företagen. Det är naturligtvis en viktig uppgift för en arbetsmarknadsminister.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

§ 12 Svar på interpellation 2014/15:228 om arbetslöshetsmålet

Anf. 106 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Hanif Bali har frågat mig om regeringen fortsatt avser att uppnå målet om lägst arbetslöshet i EU till 2020 och hur det i så fall ska ske.

Regeringens övergripande politiska prioritering är att öka sysselsättningen varaktigt och minska arbetslösheten. Det är en helt central uppgift att skapa förutsättningar för fler jobb och att bekämpa arbetslösheten. Detta gäller särskilt den höga ungdomsarbetslösheten och den höga långtidsarbetslösheten samt frågan om att ge möjlighet till att fler utrikes födda kvinnor och män snabbare kommer i arbete. Regeringen har ställt upp ett tydligt mål för sysselsättningspolitiken som ska styra regeringens politik under mandatperioden: Antalet personer som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin ska öka så att Sverige når lägst arbetslöshet i EU år 2020.

Den höga ungdomsarbetslösheten är en av regeringens högst prioriterade arbetsmarknadspolitiska utmaningar. Kampen mot ungdomsarbetslösheten förutsätter bred mobilisering och samverkan mellan bland annat arbetsmarknadens parter, det privata näringslivet och inte minst landets kommuner. Kommunernas kunskap, engagemang och bidrag är en förutsättning i arbetet för att minska ungdomsarbetslösheten.

Kommundialogerna, som påbörjades under hösten 2014, fortsätter under våren. Regeringen vill i samtal med kommunerna lära av goda exempel och höra vad kommunerna har för erfarenheter av vad som fungerar bra och mindre bra i syfte att minska arbetslösheten bland unga.

Samtal kommer också att inledas med berörda parter på arbetsmarknaden samt med andra betydelsefulla aktörer, såsom organisationer och relevanta myndigheter.

Regeringen tillsatte den 18 december 2014 en delegation med uppdrag att verka för att arbetsmarknadspolitiska insatser mot ungdomsarbetslöshet får större genomslag på lokal nivå. Delegationen ska främja statlig och kommunal samverkan och utveckling av nya samverkansformer för att minska ungdomsarbetslösheten.

Eftersom riksdagen röstade igenom Alliansens budget kommer de insatser som regeringen avsåg att införa från 2015 att försenas.

Anf. 107 HANIF BALI (M):

Fru talman! Det mål som Socialdemokraterna har definierat är ganska klurigt. Jag måste säga att man lär sig mycket av socialdemokrater om hur klurig och finurlig man kan vara när man definierar mål.

Det är väldigt smart. Man har ett mål som är relativt: arbetslöshetsmålet. Det är ett mål som man kan flexa med riktigt mycket. Om man checkar ut många människor ur arbetskraften blir arbetslösheten automatiskt lägre, utan att man skapat några nya jobb.

Något liknande gäller i och för sig med de andra mål som finns, nämligen antalet arbetade timmar och antalet sysselsatta. Det är två parametrar som är absoluta. Så fort vi har en större befolkning kommer såklart automatiskt antalet arbetade timmar och antalet sysselsatta att öka. Smart!

Problemet är att det som saknas är sysselsättningsgraden, andelen sysselsatta, och antalet arbetade timmar per sysselsatt. Det är också viktiga mål, så att man inte enkelt kan checka ut folk och egentligen konstruera goda statistiska siffror.

Däremot hoppas jag att den här regeringen har lärt sig av Göran Perssons regerings misstag. Göran Persson och hans regering fick helt enkelt skörda frukterna av sitt misstag i och med valet 2006. Jag hoppas att den här regeringen lär sig av det och inser att tricksandet med siffror slår tillbaka.

Ännu viktigare är att det visar sig att regeringen enligt sina egna arbetslöshetsprognoser inte kommer att nå sitt mål. Regeringen skriver själv upp arbetslöshetssiffrorna. Tittar man på prognoserna för resterande EU-länder ser det faktiskt ut som att det här målet kommer att sluta i ett fiasko.

Detta är inte något nytt. Det har funnits väldigt många fina mål hos tidigare socialdemokratiska ministrar. Ett exempel är 100-dagarsgarantin. Kommer ni ihåg den? Den var jättefin. På 100 dagar skulle man erbjuda alla jobb och sysselsättning. Det slutade med att arbetslösheten ökade och att skillnaden mellan att vara med i det programmet och att inte få några insatser alls blev noll.

Nu går regeringen fram med fler åtgärder. Den här gången är det en 90-dagarsgaranti. Det låter nästan som att en moderat spinndoktor har stått och hittat på det här för att prata illa om Socialdemokraterna. Men Socialdemokraterna har faktiskt hittat på det helt själva. De har kapat tio dagar. De lovar att ingen ung människa ska gå sysslös i mer än 90 dagar.

Men de reformer som krävs för att genomföra detta är totalt frånvarande. Man vill samordna fram fler jobb. Man vill träffa kommuner och prata och så vidare, men glömmer det mest grundläggande ekonomiska faktum som finns, nämligen att jobb skapas genom tillväxt och att tillväxt skapas i företag. Det är ett väldigt enkelt faktum som Socialdemokraterna i sin jobbpolitik totalt ignorerar.

Min enkla fråga till Ylva Johansson är återigen: Hur ska alla de jobb som krävs för att sänka arbetslösheten skapas?

Anf. 108 FINN BENGTSSON (M):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka arbetsmarknadsministern för svaret. Det var ett förutsägbart svar, med tanke på det som interpellanten Hanif Bali tryckte på. Man vill gärna ha en målsättning som man försöker klä i en massa vackra ord. Här ska det göras insatser, och stora sådana!

Men syftet är egentligen inte att skapa nya riktiga jobb, utan att minska arbetslösheten.

För att understryka vad Hanif Bali just sa om siffertricksande kan man tillåta sig att titta på facit från den senaste socialdemokratiska regeringen före den här regeringen tillsammans med det tillväxtfientliga Miljöpartiet, som inte precis gagnar jobbutvecklingen. Under toppåret, 2002–2003, hade vi den allra sjukaste befolkningen under allra längst tid i Sverige, fast det inte fanns medicinska motiv bakom detta. Det var en flykt in i en sjukförsäkring, och man hade inte någon nämnvärd ambition att folk skulle lämna den för att övergå till arbetsmarknadspolitiska åtgärder och ännu mindre att folk skulle få arbete. Efter transitionen från sjukförsäkringen till Arbetsförmedlingen räknades man nämligen plötsligt som arbetssökande och arbetslös, men så länge man befanns vara i sjukförsäkringen var man undantagen. Därmed var arbetslösheten falskt lägre.

Ännu värre var att man dessutom inte hade några kontrollstationer för att se om de långtidssjukskrivna hade någon möjlighet att återgå i arbete. Det fanns inga rehabiliteringsinsatser. Man hade en konstig konstruktion som hette tillfällig förtidspension, som egentligen hade det enda syftet att glömma bort de här individerna och sätta dem i permanent förtidspension.

Fru talman! Siffrorna var väldigt tydliga. År 2006, när alliansregeringen tillträdde, var det i Sverige 550 000 människor som hade förtidspension, en siffra som sedan minskade drastiskt. Det är i sig en fantastisk bedrift att lyfta folk ur förtidspension, visserligen tillbaka till arbetslöshet men också mot en arbetsmarknad där många fick arbete. Det var på den tiden så att en femtedel av de arbetsföra var försörjda av sjukförsäkringen. Därmed existerade de inte. Man var nära det mål man syftar mot till 2020. Man ville beskriva att man inte hade någon arbetslöshet. I stället hade man en sjukförsäkring som höll på att ruinera statsfinanserna.

Fru talman! Det här är just den typ av politik som man räds när man läser alla vackra ord som skrivs av arbetsmarknadsministern om hur de vill nå målet om lägst arbetslöshet i EU 2020. Om syftet är att åter släppa på tyglarna i sjukförsäkringen, som det sas i regeringsförklaringen, öppnas det för ett överflöde dit. Vi riskerar då att en väldigt viktig socialförsäkring återigen inte kommer att kunna stå på egna ben. Det här är oerhört allvarligt. Jag tycker att de som lyssnar på den här debatten verkligen ska ta detta till sig.

Arbetsmarknadsministern avslutar med att lakoniskt konstatera: ”Eftersom riksdagen röstade igenom Alliansens budget kommer de insatser som regeringen avsåg att införa från 2015 att försenas.”

Så kan man naturligtvis se det. Om nu riksdagen, som förhoppningsvis representerar folkmajoriteten, har insett att siffertricksandet från Socialdemokraternas sida tidigare försatte Sverige i en situation där arbetslösheten var falskt låg men där många var i sjukskrivning som inte skulle vara det och i en förtidspension som de definitivt inte skulle vara i kanske det var därför den antog Alliansens budget för att få riktiga åtgärder och skapa riktiga jobb. Om man är missnöjd med det tycker jag att man kan lämna in sin avskedsansökan och låta dem som har lagt fram budgeten styra.

Anf. 109 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Till det sista vill jag säga att det är precis en sådan överenskommelse som har nåtts mellan sex av riksdagens partier; det är den

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

sittande regeringen som ska ha möjlighet att regera och lägga fram sina budgetar. Jag har förstått att Finn Bengtsson inte delar sitt partis uppfattning, men det är en sådan överenskommelse som är träffad. Jag tror att det är en bra överenskommelse som gör det möjligt att styra Sverige.

Jag vill också säga till Finn Bengtsson att det är regeringens uppfattning att den som är så sjuk att den inte kan stå på egna ben också ska ha rätt till sjukförsäkring. Sättet att komma till rätta med de problem som regeringen har ärvt från den tidigare regeringen är att sjuktalen nu ökar i snabb takt. De ökar bland unga människor. De måste mötas inte genom åtstramningar i sjukförsäkringen utan genom att människor blir friskare och får hjälp att komma tillbaka till en frisk situation och tillbaka till arbetsmarknaden.

Fru talman! Jag ska återkomma till Hanif Balis fråga. Jag delar uppfattningen att sysselsättningsgrad är ett mycket bra och robust mått på hur det går på arbetsmarknaden. Den påverkas delvis av den demografiska sammansättningen. Men jag delar uppfattningen att det är ett av de mest robusta måtten.

Regeringen är mycket tydlig med att vi ska nå EU:s lägsta arbetslöshet genom att det blir fler människor i arbete och fler arbetade timmar. Båda de sakerna behöver uppnås. Till skillnad från det mål som den gamla regeringen satte upp, som var ett absolut mål som man enligt Konjunkturinstitutet kunde nå utan några som helst nya insatser utan som drevs fram av sig själv, är det ett mycket ambitiöst mål.

Prognoserna för arbetslösheten påverkas självklart av vilken ekonomisk politik som förs. Den nu gällande budgeten är mindre stimulerande och tillväxtskapande än den budget som regeringen hade föreslagit. Det är klart att det påverkar prognosen för arbetslösheten. Regeringen har för avsikt att återkomma med nya budgetförslag som gör att vi därmed förhoppningsvis kan få en annan prognos för arbetslösheten.

Låt mig ta väldigt seriöst på kritiken mot 90-dagarsgarantin. Jag vill vara väldigt tydlig med att säga att regeringen inte kommer att införa någonting som innebär att människor sätts i låtsasåtgärder. Jag tror att det är farligt. Om du har varit arbetslös länge och hamnar i en åtgärd som du inte själv tror på och inte andra tror på och som inte leder till arbete är det förödande för människor. Det är precis den dialogen jag just nu har ute med kommunerna och med många andra företrädare som är inblandade i den kraftsamling som jag tror krävs för att vi ska klara ungdomsarbetslösheten.

Det är min uppfattning, som jag grundar på min erfarenhet av tidigare arbete i tidigare regeringar, att det är väldigt lockande när man är minister att sitta inne på Regeringskansliet och tänka ut fiffiga reformer. Att sedan få presentera dem på tjugiga presskonferenser är en väldigt rolig upplevelse för ministern. Men de förslag som tänkts ut på det sättet har en tendens att vara som en misslyckad sufflé när de möter verkligheten.

Det var tyvärr ett öde som drabbade den gamla regeringen. Man tyckte att man lade fram förslag som man trodde skulle fungera, men när de mötte verkligheten så fungerade de inte eller fungerade väldigt mycket sämre än vad man hade hoppats på. Jag hoppas att jag kan undvika det misstaget genom att innan jag lägger fram det färdiga förslaget diskutera med dem som faktiskt ska genomföra det på riktigt.

Ett sådant förslag är traineejobben. De ska innebära en ordnad generationsväxling så att vi har utbildad personal i äldreomsorgen och utbildade undersköterskor också i framtiden. Ska det fungera tror jag att man måste diskutera med dem som ska anställa och utbilda de blivande undersköterskorna innan man utformar exakt hur förslaget ska se ut.

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 110 HANIF BALI (M):

Fru talman! Det är väldigt glädjande att höra de orden från Ylva Johansson. Äntligen känns det som att man får någon form av feedback på den kritik som funnits mot de mål som varit uppsatta om att de är svårbevisade, självuppfyllande eller att det är svårt att utvärdera dem.

Ylva Johansson har en nyfunnen ställning där hon tycker att sysselsättningsgrad är viktig. I och för sig var det viktigt i början av förra mandatperioden. När sedan sysselsättningsgraden ökade under den senare delen av förra mandatperioden när Alliansen kom i kapp och gick om till och med Göran Perssons högt ställda mål för sysselsättningsgrad blev det mindre viktigt. Nu är det återigen viktigt, tycker Ylva Johansson. Det välkomnar jag.

Du har helt rätt i att vi har stora problem på den svenska arbetsmarknaden när det gäller till exempel matchningen. Vi ser inte bara en felmatchning i form av kompetens där man får väldigt svårt att tillsätta jobb i de högkvalificerade yrkena. Samtidigt ser vi en extremt stor undanträngning där högutbildade som har pluggat på högskolan tränger undan andra i jobb som endast kräver gymnasiekompetens.

Det finns stora utbildningar där mer än 70 procent jobbar inom ett yrkesområde utanför sitt examensområde. Det kan man tycka inte är något problem. Problemet är att 70 procent av detta är arbeten som endast kräver gymnasiekompetens. Erfarenheten av det är så klart att de med endast gymnasiekompetens trängs undan till att ta jobb som endast kräver grundskolekompetens. De nyanlända eller de ungdomar som inte har gått färdigt gymnasiet får helt enkelt inget jobb.

Den felmatchningen är någonting som jag tror oroar oss båda. Jag ser fram emot att höra vad Ylva Johansson har för planer för att åtgärda det. Att bara tala om de enstaka traineejobb som finns eller bara tala om ett par samordnande funktioner inom offentlig sektor räcker inte. Vi talar om hundratusentals människor som egentligen jobbar med fel sak men också tränger undan arbetskraft som är i extremt stort behov av de jobben.

Jag skulle vilja höra mer om det från Ylva Johansson. Ska man få låg arbetslöshet måste man åtgärda denna mismatchning på arbetsmarknaden. Antingen ser man till att jobben växer fram i en väldigt bred skala så att de som är undanträngda från arbetsmarknaden kan hitta jobb eller så måste man se till att vårt utbildningsväsen mer matchas mot arbetsmarknaden.

Några sådana förslag har vi tyvärr inte heller sett. Här kan man vara självkritisk. Här tycker jag att alliansregeringen också gjorde för lite. Men vi befinner oss i den situation vi är i just nu. Vi har ett förändrat omvärldsläge där vi har stora asylgrupper som kommer till Sverige. Det ställer frågan på sin spets. Ska vi få Europas lägsta arbetslöshet måste åtgärderna göras. Vad är regeringens åtgärder?

Anf. 111 FINN BENGTTSSON (M):

Fru talman! Vad var det egentligen för åtgärder som röstades bort i och med att Alliansens budget gäller? Det var åtgärderna som syftade till att minska arbetslöshet just genom siffertricksande men inte genom att skapa nya jobb.

Här säger arbetsmarknadsministern att det inte handlar om låtsasåtgärder. Men det hon beskriver är egentligen inte riktiga jobb. Hur tror man att det skulle ske genom den politik man själv hade i sin budget som skulle höja skatten för löntagare och minska intresset för att arbeta mer?

Man höjer arbetsgivaravgifter framför allt riktat mot de unga så att det blir mindre intressant att våga anställa de yngre. I förlängningen kanske inte heller företag expanderar på det sätt som annars hade varit möjligt. På vilket sätt skapar detta nya jobb? Det är därför målet när man tittar på arbetslösheten är så bedrägligt.

För att ytterligare belysa fäblessen för siffertricksande hos Socialdemokraterna säger arbetsmarknadsministern något när jag lyfter fram att vi hade en katastrofal situation med en sjukförsäkring som också hade stora geografiska skillnader 2002–2003. Det betydde att man också såg det som en arbetsmarknadspolitisk åtgärd, för det fanns inga medicinska förklaringar till att det var en skild sjuklighet i Sverige. Däremot var arbetsmarknaden skild i de olika regionerna, så sjukförsäkringen användes alltså som en arbetsmarknadspolitisk åtgärd. Arbetsmarknadsministern säger då: Nu ökar sjuktalen igen. Hon ger något slags förespegling om att det hela är tillbaka till de historiskt höga tal vi hade 2002–2003. Det är inte sant.

Vi är bekymrade över en viss ökning av sjukförsäkringen som sker nu. Men om man öppnar upp dammluckorna med det förslag Socialdemokraterna har i regeringsförklaringen om att inte ha några kontrollstationer kan vi snart vara tillbaka på de historiskt höga nivåer vi hade 2002–2003. Och då talar vi om rejäla problem – inte dem vi har i dag.

Anf. 112 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! Politik är att vilja, sa Håkan Juholt – eller det kanske var Olof Palme som sa det. Det ligger givetvis någonting i det. Men framför allt är politik också att kunna.

Vi har gång på gång under denna kväll fått höra hur arbetsmarknadsministern och andra socialdemokratiska företrädare har stått här och talat om vilka höga ambitioner man har. Men det räcker inte att ha höga ambitioner och en god vilja; man måste också ha konkreta förslag. Man måste kunna förverkliga visionerna.

Från Moderaternas och Alliansens håll har vi haft ingångsvärdet – för att använda ett ord som är populärt nu för tiden – att tillskapandet av nya jobb handlar om att stärka drivkrafterna för arbete, att göra det mer lönsamt att arbeta och att förbättra villkoren för företagen och på så sätt se till att arbetsmarknaden och ekonomin fungerar bättre. På så sätt växer fler jobb fram.

Socialdemokraterna har på något sätt det motsatta ingångsvärdet. De börjar sin tid vid regeringsmakten med att lägga fram förslag på skattehöjningar på ungefär 23 miljarder. Detta slår framför allt mot ungdomar – ungdomar vars arbetsgivaravgifter man ska dubblera. Det är knappast någon – definitivt inte finansministern men säkerligen inte heller arbetsmarknadsministern – som påstår att detta skapar fler jobb. Det skapar färre jobb.

Men man hävdar att de alternativa förslag som man lägger fram är mer effektiva och ska uppväga de skattehöjningar som enligt s. 57 i budgetpropositionen kommer att drabba sysselsättningen negativt.

Då är frågan: Vad är det för olika typer av åtgärder regeringen föreslår? Det är framför allt bidragshöjningar för dem som inte arbetar och olika typer av arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Det är på det sättet som Socialdemokraterna föreställer sig att man ska nå målet att ha Europas lägsta arbetslöshet 2020.

Problemet är, arbetsmarknadsministern, att det inte finns något stöd för att arbetsmarknadspolitiska åtgärder skulle vara den stora lösningen på att skapa de nya jobben. Det finns inget stöd i forskningen för detta. Det finns inget exempel på något land som varaktigt har kunnat höja sin sysselsättningsgrad och påtagligt skapat fler jobb genom att tricksa med arbetsmarknadspolitiken.

Det är klart att arbetsmarknadspolitiken fyller en viktig funktion för att i konjunkturnedgångar när arbetslösheten ökar kunna hjälpa till i en omställningsfas för människor. Det är klart att människor som står långt ifrån arbetsmarknaden med hjälp av arbetsträning kan få bättre förutsättningar för att komma tillbaka. Men det finns inget stöd för att det fungerar att hålla på och tricksa med sådant här – oavsett om ni kallar det för plusjobb, traineejobb eller extrajobb.

Kvar är bara förslag om skattehöjningar, om att höja bidragen för dem som inte arbetar och om ineffektiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Då är frågan: Hur ska ni nå målet med arbetslösheten? Det måste vara alternativet till att skapa nya jobb, nämligen att sopa människor under mattan som ni gjorde under tolv års tid sist ni hade makten.

Anf. 113 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Till Finn Bengtsson vill jag säga att jag anser att arbete som utbildad undersköterska är ett riktigt arbete.

Till Fredrik Schulte vill jag säga att arbetsmarknadspolitiken och utbildningspolitiken inte skapar nya jobb; så är det. Men arbetsmarknadspolitiken och utbildningspolitiken kan se till att de lediga jobben med kort varsel kan tillsättas med kompetent personal. Det skapar i sin tur en bättre fungerande arbetsmarknad, som i sin tur gör att företag som kan och vill växa ges goda förutsättningar att göra det. Det är så det fungerar. Man måste ha klart för sig vad som hänger ihop.

Jag vill tacka Hanif Bali. Jag tycker att det var ett klokt inlägg, och jag tror inte att vi står så långt från varandra i de här frågorna. Det är viktigt att man hamnar på rätt jobb. Det är just ett av de problem vi har: Många är överkvalificerade för de jobb de har och blir som en propp i systemet. Det rör inte på sig, och man kan inte flyttas och hamna vidare till det rätta jobbet där kompetensen kan användas på bästa sätt. Det är naturligtvis ett slöseri med resurser, men det gör det också svårt för andra som ska träda in på arbetsmarknaden och som kanske har en lägre kompetens än den som de andra som sitter på jobben har.

För att komma till rätta med det här är det viktigt att man kan göra stora reformer av hela arbetsmarknadspolitiken, inte minst av Arbetsförmedlingens funktionssätt. Det gamla – att man bara skulle fokusera på dem som står allra längst från arbetsmarknaden – hade förödande konsekvenser som gjorde att man fick en allt sämre funktion på arbetsmarknaden.

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

Vi har haft en politik där det har varit så att den som har ett jobb inte har kunnat räkna med någon som helst hjälp med att byta till ett annat jobb, där man kanske passar bättre. Då blir det dålig cirkulation och dålig rörlighet på arbetsmarknaden i ett läge där vi skulle behöva alltmer och större rörlighet på arbetsmarknaden.

Den vision jag och regeringen har om att göra Arbetsförmedlingen till matchningsspecialist som arbetar för och ger stöd till alla som behöver röra sig och vill ha stöd för det på arbetsmarknaden kräver ett mycket nära samarbete med arbetsgivarna om det ska fungera. Det kräver att man kan bygga upp ett förtroende som i dag inte finns, eller som i alla fall är alldeles för svagt för att det ska fungera. Det krävs också en utbildningspolitik som bättre svarar mot arbetsmarknadens behov och som är mer flexibel i förhållande till detta.

Jag inser att detta är lite visionärt i förhållande till det läge vi har. Arbetsförmedlingen har betydande svårigheter i dag. Det finns stora problem inom Arbetsförmedlingen, och förtroendet är mycket lågt både bland dem som är arbetssökande och bland arbetsgivarna. Det finns alltså mycket stora utmaningar i detta. Men trots att det finns stora utmaningar menar jag att det är i den riktningen man måste gå. Regeringen har nu påbörjat ett arbete om förändring av både arbetsmarknadspolitiken och Arbetsförmedlingen.

Jag menar att detta är en helt nödvändig förändring. Det läge vi har, med ett starkt förändringstryck på arbetsmarknaden, ställer stora krav men ger också stora möjligheter. Min bedömning är att detta förändringstryck på arbetsmarknaden kommer att öka. Min bedömning är att det är bra. Vi behöver en arbetsmarknad som har ännu större rörlighet och som är ännu bättre och snabbare på att ställa om till nya marknader, nya metoder, nya tekniker och nya sätt att producera. Men det ställer också stora krav på utbildningspolitiken och arbetsmarknadspolitiken.

En av dessa saker handlar om att kunna utbilda till många av de yrken där vi i dag har brist och som inte kräver högskolekompetens. Det handlar om gymnasiala yrkesutbildningar. Vi har brist på vvs-montörer, vi har brist på plåtslagare, vi har brist på byggnadsarbetare, vi har jättestor brist på undersköterskor, vi har brist på montörer och vi har brist på fordonsmekaniker. Detta är yrken som inte kräver en jättelång utbildning för att man ska nå kompetensen, men det handlar om många utbildningar som i dag inte ens existerar. Den budget som gick igenom i december innebär att platserna inom yrkesvux sjunker från ungefär 14 000 platser 2014 till ungefär 4 000 platser under innevarande år. Det underlättar inte.

Anf. 114 HANIF BALI (M):

Fru talman! Jag vill tacka Ylva Johansson för svaret.

Det berättas här att Arbetsförmedlingen är en kugge i detta maskineri som inte fungerar, och jag kan hålla med till stora delar. Men en sak som jag är rädd för och som Ylva Johansson inte fångar upp är att den kompetensbrist som vi pratar om, det underskott på kvalificerade kunskaper som finns på svensk arbetsmarknad, handlar till stor del om just högskoleutbildade. Vi har stor brist på vissa ingenjörer, inte alla ingenjörer, på tekniskt kunnig personal och på it-personal.

Sådana utbildningar, fyra- eller femåriga ingenjörsprogram, går det inte att låta Arbetsförmedlingen ta hand om, hur mycket vi än skulle önska.

Det är en ganska svunnen tid då man med en svetskurs på några månader kunde lära någon, och sedan var personen fit for fight på arbetsmarknaden. Nu ser vi en arbetsmarknad som blir alltmer kunskapsintensiv.

Jag är rädd för att Ylva Johansson, trots att hon har helt rätt när det gäller plåtslagare, plattsättare och så vidare, missar den stora gruppen. Det handlar inte om de marginellt små grupperna där det saknas personal utan om den stora gruppen människor som är fullt kapabla att gå en högskoleutbildning men som går en utbildning till ett yrke som det på arbetsmarknaden inte finns någon som helst efterfrågan på. Hur mycket Arbetsförmedlingen än trollar och samordnar kan de inte fixa fram arbeten inom det yrket och kan samtidigt inte heller skicka personen till en femårig ingenjörsutbildning.

Att fixa felutbildningen och felmatchningen på arbetsmarknaden är nyckeln till lägre arbetslöshet. Och det är där jag saknar svar från Ylva Johansson.

Anf. 115 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! Vi har nästan fått bevittna ett paradigmskifte i socialdemokratisk arbetsmarknadspolitik här. Ylva Johansson står och säger att arbetsmarknadspolitiken inte skapar nya jobb. Så har det inte direkt låtit tidigare. Så har det inte låtit under valrörelsen. Det vore fantastiskt om vi kunde komma överens om att det inte är traineejobben, inte extrajobben, inte plusjobben eller vad ni än väljer att kalla dem som är den stora lösningen för att öka sysselsättningen och skapa nya jobb. Men det här är ett jättepositivt steg framåt och i rätt riktning.

Det är inte riktigt det budskapet som Ylva Johanssons kolleger och framför allt finansminister Magdalena Andersson har haft i ett antal interpellationsdebatter som vi har haft under hösten. Men det är väldigt positivt att Ylva Johansson företräder en linje som ligger väsentligt närmare Alliansens.

Det måste dock i någon mening också betraktas som ett svek från Socialdemokraterna som har stått och lovat dyrt och heligt att de här åtgärderna ska skapa nya jobb när man nu erkänner att de inte gör det.

Frågan är då vad i er budget och i er politik som står för jobbskapande, Ylva Johansson. Ni har 23 miljarder i skattehöjningar, särskilt riktat mot dem som står längst från arbetsmarknaden – ungdomar och människor med utländsk bakgrund. Nu har ni haft åtta år i opposition, och ni har inga konkreta förslag. Du står här i talarstolen och säger att du ska testa och prata med arbetsmarknadens parter och kommunerna om det här med traineejobb fungerar eller inte.

Ni har alltså väntat i åtta år och har en politik som inte ens ni själva vet om den fungerar. Så illa förberedd är socialdemokratin för att styra det här landet.

Anf. 116 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Nej, Arbetsförmedlingen kan inte stå för alla utbildningar, inte för särskilt många över huvud taget. Det måste det reguljära utbildningssystemet stå för. Därför krävs det både stora satsningar på och reformer av utbildningssystemet, inte minst när det gäller yrkesutbildningar – de som faktiskt leder till de bristyrken som vi har flera av i dag. Arbetsmarknadspolitiken och utbildningspolitiken måste därför gå hand i hand.

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

När det gäller den fråga som Hanif Bali tog upp om att människor är på fel plats på arbetsmarknaden har Arbetsförmedlingen en roll att matcha personer med viss kompetens till rätt jobb. Den rollen vill jag att Arbetsförmedlingen ska kunna fylla. Det har de inte gjort under de senaste åren. Det är viktigt att man dimensionerar upp utbildningssatsningarna, vilket tyvärr inte görs med den gällande budgeten. Regeringen får återkomma med det.

Det som arbetsmarknadspolitiken kan göra, Fredrik Schulte, är att rusta människor för att kunna ta de lediga jobben. Då krävs det insatser, till exempel traineejobb där man kombinerar utbildning och arbete så att man blir undersköterska och kan ta de många undersköterskejobb som finns och där det är brist på personal i dag. Det är så det fungerar.

Arbetsmarknadspolitiken kan se till att de lediga jobben kan tillsättas med kompetent personal. Det är det som vi styr om arbetsmarknadspolitik till, i stället för att administrera arbetslösheten, vilket skedde under en tid.

Fredrik Schulte vet att regeringen lade en budget med mycket tydlig tillväxtprofil. Det var en budget som röstades ned i den här kammaren. Och vi har nu att leva några månader till med en budget som är väsentligt mer åtstramande än den som regeringen föreslog.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 13 Svar på interpellation 2014/15:230 om traineejobb

Anf. 117 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Fredrik Schulte har frågat mig om det blir några traineejobb för ungdomar, hur många det i så fall blir och när dessa kommer att vara på plats samt hur jag förhåller mig till kritiken från fackföreningsrörelsen om att välfärdsverksamhet inte ska användas som arbetsmarknadspolitisk regulator.

Arbetet med utformningen av traineejobb fortgår inom Regeringskansliet, och regeringen lyssnar på de synpunkter som framkommer i dialogerna med kommuner och arbetsmarknadens parter. Traineejobb kan bidra till att säkerställa kompetensförsörjningen i välfärdssektorn och därmed höja kvaliteten i verksamheten. Kommunerna står inför en betydande generationsväxling. Många äldre kompetenta medarbetare går i pension, och luckorna måste fyllas med utbildad personal. Traineejobben kan vara en del i denna process, så att generationsväxlingen kan ske på ett sätt så att kunskap och kompetens kan hållas kvar och kvaliteten kan värnas i verksamheterna. Dessutom kan traineejobben ge fler ungdomar en fast förankring på arbetsmarknaden.

Kommundialogerna, som påbörjades under hösten 2014, fortsätter under våren. Det är viktigt att lyssna på de kommunala erfarenheterna av vad som fungerar bra och mindre bra i syfte att minska arbetslösheten bland unga.

Regeringen tillsatte den 18 december 2014 en delegation med uppdrag att verka för att arbetsmarknadspolitiska insatser mot ungdomsarbetslöshet får större genomslag på lokal nivå. Delegationen ska främja statlig och

Anf. 118 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! Moderaterna har inställningen att jobben blir fler om villkoren för företagen blir bättre, om drivkrafterna för att komma i arbete förstärks och om man kan minska regelbördan och byråkratin som belastar företag och ekonomin på olika sätt. Det ger tillväxt som gör att man kan fortsätta förstärka ekonomin eller också vid sidan av det satsa på att förstärka välfärden för att skapa större trygghet i samhället. På det sättet skapar man också nya arbetstillfällen för sjuksyrror, lärare, förskollärare och så vidare.

Socialdemokraterna har lite andra ingångsvärden. Där handlar det snarare om att försämra villkoren för företagen, att göra det mindre lönsamt för människor att arbeta. I den budget som de presenterade för riksdagen i höstas gick de fram med skattehöjningar på 23 miljarder det första året. 23 miljarder ska tas ut från ekonomin. Som jag har varit inne på i tidigare debatter står det uttryckligen på s. 57 i statsbudgeten som Socialdemokraterna lade fram att det skulle minska sysselsättningen och minska tillväxten.

Man gjorde inga beräkningar på hur många färre jobb det skulle bli. Det har andra aktörer gjort, baserat på Finansdepartementets beräkningskonventioner, och har kommit fram till att det är 24 000 färre jobb.

Det är ganska naturligt att det blir så. Det blir dyrare för företagen att anställa, och det blir mindre lönsamt för människor att arbeta när man satsar på att höja bidragen för dem som inte arbetar. Den stora lösningen på hur Socialdemokraterna ska komma till rätta med detta har under hela valrörelsen, och under åtskilliga år i opposition, varit en bättre arbetsmarknadspolitik, som man har beskrivit det.

Nu står arbetsmarknadsministern här i talarstolen och argumenterar för att det inte skapar några nya jobb, utan det skapar bara bättre förutsättningar. Problemet är ju att de förslag som man lägger fram om det som den här interpellationen handlar om – traineejobben – är någonting som framför allt fackförbunden har varit väldigt kritiska mot. Vårdförbundets ordförande har vid upprepade tillfällen argumenterat för att det inte är rimligt att använda välfärden som arbetsmarknadspolitisk regulator. Man anställer människor som saknar utbildning och rätt kompetens för att arbeta i vården, i skolan eller i förskolan, men man gör det ändå på grund av de traineejobb som Socialdemokraterna har föreslagit.

Det är inte minst en fråga som skapar en stor irritation hos de människor som har en utbildning och som kan sitt yrkesvärv. Det ska nu komma in människor utan utbildning till likvärdig lön på arbetsplatsen. Dessutom ska dessa människor tas om hand på olika sätt, vilket till och med kanske försämrar kvaliteten i välfärden.

Vi har fått väldigt olika besked från regeringen. Löfven sa att han är beredd att dra tillbaka traineejobben – den stora paradfrågan under valrörelsen. Nu säger arbetsmarknadsministern att hon ska åka ut och diskutera med kommunföreträdare, bland annat moderata kommunalråd, och fråga vad de tycker och tänker om ett inte särskilt genomarbetat förslag.

Jag skulle vilja ha svar på frågan dels hur det blir fler jobb, dels om detta verkligen blir av.

Svar på
interpellationer

Anf. 119 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Traineejobben blir av. Jag tar lätt på kritiken för att jag lyssnar på dem som ska genomföra traineejobben innan jag utformar förslaget i detalj. Jag tror att det är mycket klokt att göra på det sättet. Jag kan lära av Fredrik Schultes representanter i den tidigare regeringen som inte gjorde det och som får stå där med lång näsa efter att ha lagt fram förslag som inte ger någon effekt på arbetslösheten på riktigt.

Det är inget jag skäms för, att jag diskuterar med dem som ska göra jobbet för att ta reda på vilka förutsättningar som krävs för att det här ska fungera.

Jag vet inte när Fredrik Schulte senast hade överläggningar med de fackliga företrädarna i välfärdssektorn. Det ingår i mitt uppdrag att träffa dem ofta, och det gör jag. Jag har inte mött den kritik som Fredrik Schulte refererar till, tvärtom. Jag träffar inte minst Kommunal som företräder de yrkesgrupper som vi här talar om. Traineejobben riktar sig till gymnasiala utbildningar som leder till framför allt undersköterska eller också till barnskötare. Det är yrkesgrupper som organiseras av Kommunalarbetareförbundet.

Kommunal är mycket angeläget om att den här reformen kommer på plats. Bakgrunden är naturligtvis situationen i välfärden, inte minst i äldreomsorgen. Det finns många jobb i välfärden, och alltför många av dem utförs i dag av personer som inte har rätt utbildning och rätt kompetens. Detta blir som ett moment 22: Individen får inte fast anställning eftersom arbetsgivaren hellre vill fastanställa någon som har rätt kompetens och är utbildad undersköterska. I stället får individen harva runt på olika visstidsanställningar och får ingen trygg förankring.

De som redan är anställda och är undersköterskor i verksamheten får hela tiden nya kolleger som ska läras upp, och ingenstans löser man själva grundproblemen. Det är ju det som vi vill komma åt med en ordnad generationsväxling. De största anhängarna av detta är det fackförbund som organiserar just undersköterskor, nämligen Kommunal. Dem har jag också ett nära samarbete med. Det sker också ett samarbete med arbetsgivarna om hur detta ska utformas på bästa sätt.

Det är också regeringens uppfattning att det totalt sett är för få som i dag arbetar inom välfärden. Därför hade vi föreslagit generella förstärkningar inom till exempel äldreomsorgen i den budget som vi lade fram i höstas. Med de resurser som vi vill satsa på traineejobben blir det fler som får rätt utbildning och som kan ta de fasta jobben senare. Men det blir också en förstärkning.

Självklart kommer vi också att finansiera det handledarskap som krävs för att traineejobben ska ge rätt effekt och ge rätt kompetens.

Anf. 120 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! När Alliansen kom till makten 2006 var det åtminstone under de första tre åren en tid av väldigt intensivt regeringsarbete. Man lade fram många propositioner. Det var många voteringar här i kammaren. Det var många debatter om konkreta förslag från alliansregeringen.

Det har länge riktats kritik mot att Socialdemokraterna – givet det faktum att man måste samarbeta med Miljöpartiet och förhandla med Vänsterpartiet – har varit dåligt förberedda. Det ser vi nu resultatet av. Det är sällan voteringar här i kammaren. Det läggs fram väldigt få propositioner.

Socialdemokraternas stora paradfråga och den stora lösningen på arbetslöshetsproblemet är detta förslag om traineejobb som statsminister Stefan Löfven var beredd att dra tillbaka för bara några månader sedan. Förslaget om traineejobb är inte ens så väl förberett att Ylva Johansson kan leverera konkreta besked om hur reformen ska se ut.

Det är tydligt så som Moderaterna och särskilt tidigare statsminister Fredrik Reinfeldt gång på gång upprepade: Är man inte förberedd, ja, då är man oförberedd, och det är det vi ser nu.

Det är lite märkligt hur Ylva Johansson argumenterar. Å ena sidan ska traineejobben förstärka kvaliteten i välfärden. Å andra sidan ska det vara en utbildning i de yrken som traineejobben sedan ska ge. Alla som vet hur det fungerar med olika typer av lärlings- och praktikjobb vet ju att det har varit väldigt svårt att få till stånd sådana. Arbetsgivarna vet att det kräver väldigt mycket av dem att ta sig an en person som ska läras upp och instrueras i hur yrket ska utföras.

Ylva Johansson borde klargöra: Vad är traineejobben verkligen till för? Är de en form av lärlingsutbildning eller är det en form av anställning som ska bidra till att höja kvaliteten? Och hur menar du i så fall att kvaliteten förstärks av att människor som saknar utbildning tas in på dessa välfärdstjänster? Det blir en form av moment 22.

Om jag minns rätt var det 20 000 traineejobb som regeringen har som ambition att inrätta. Hur många av dessa tror arbetsmarknadsministern kommer att resultera i nya faktiska, riktiga jobb? De 20 000 traineejobben utgör en liten bråkdel av de 360 000 jobb som skapades under de senaste åtta åren. Det är mer än två tredjedelar av de jobb som har skapats under de senaste 30 åren. Så 20 000 traineejobb kan rimligen inte vara lösningen på det stora problemet med arbetslöshet och utanförskap, inte minst med tanke på att du själv under debatten har svängt och sagt att arbetsmarknadspolitiska åtgärder inte skapar jobb, vilket finansministern säger och Socialdemokraterna har argumenterat för under lång tid.

Det är väldigt många frågetecken att reda ut. Det vore bra om vi kunde få några rimliga svar.

Anf. 121 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag måste upprepa: En väl fungerande arbetsmarknadspolitik och utbildningspolitik kan se till att de lediga jobben kan tillsättas och att kompetensbristen på arbetsmarknaden kan lösas på ett tillfredsställande sätt. Därmed kan företag och andra arbetsgivare som kan och vill växa göra det så att nya jobb skapas. Det är så det hänger ihop.

Traineejobben är en kombination av arbete och reguljär utbildning. Den tidigare regeringen hade ingen politik för att klara kompetensförsörjningen och kvaliteten i äldreomsorgen. Där står vi inför mycket stora utmaningar. Med förbehållet att jag inte har siffrorna framför mig, men om jag minns rätt, står vi under de närmaste åren inför ett behov av ungefär 40 000 nya undersköterskor i äldreomsorgen. Att i ett läge när vi har oerhört få ungdomar som väljer omvårdnadsprogrammet under gymnasietiden säga att vi ska använda resurser och vara beredda att satsa så att ungdomar kan utbilda sig i de bristyrken som finns, för att vi ska kunna säkerställa kompetensen; det tycker jag är smart. Det tycker också de som arbetar inom äldreomsorgen, och det tycker de som är ansvariga för äldreomsorgen. Vi kan på det sättet lösa flera problem på en gång. Det är alltså

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

en viktig del för att klara kompetensförsörjningen inom välfärdens olika sektorer. Inte minst gäller det behovet av undersköterskor.

Det var intressant att höra Fredrik Schulte vara så nöjd med den tidigare regeringens första år vid makten. Ja, det kan man vara. Det var en regering som sprutade ur sig förslag som gav uselt resultat på arbetsmarknaden, förslag som man senare fick backa från. Den minister som föreslog fas 3, Sven Otto Littorin, fick gå ut och säga att det var ett misslyckande, att fas 3 egentligen inte borde ha införts. Den generaldirektör man med pompa och ståt tillsatte för Arbetsförmedlingen, och som skulle vara en av de bästa rekryteringar man gjort, fick man sedan själv sparka. De försämringar man genomförde i arbetslöshetsförsäkringen fick man backa från när man såg effekterna.

Fru talman! Jag vill säga att jag inte skäms att lyssna och diskutera innan jag lägger fram förslag. Det viktiga är att vi löser arbetslöshetsproblemet på riktigt, inte att regeringen skjuter från höften.

(Applåder)

Anf. 122 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! De senaste 30 åren har det skapats 500 000 nya jobb. Av dem växte två tredjedelar fram under de senaste åtta åren, trots den värsta globala krisen sedan andra världskriget. Det kallar arbetsmarknadsministern för ett misslyckande. Arbetsmarknadsministern får gärna förklara för mig vilket land hon tycker har lyckats bättre med att skapa fler nya jobb. Vilket land i den utvecklade världen har lyckats bättre än Sverige under samma tidsperiod? Hur kommer det sig att Alliansens åtta år vid makten sammantaget var mer jobbskapande än de föregående 22 åren när i huvudsak Socialdemokraterna styrde?

Anledningen till att det gick så bra var att vi i Alliansen, och särskilt Moderaterna, förstår att om jobben ska växa fram måste det löna sig bättre att arbeta, och det måste vara bättre villkor för företagen att bedriva sin verksamhet. Ni, Ylva Johansson, för en politik som går ut på det direkt motsatta. Ni höjer skatterna med 23 miljarder, och ni använder de resurserna till att höja bidragen och till att vidta ineffektiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Den ineffektiva arbetsmarknadspolitik som Socialdemokraterna alltid har stått för och som de hittar olika namn på – just nu kallas det traineejobb, tidigare var det plusjobb, och de har också talat om extrajobb – har inte någon effekt; det har arbetsmarknadsministern till och med själv nu erkänt. Hon vill inte svara på frågan hur många av traineejobben hon bedömer kommer att resultera i faktiska nya jobb.

Mest intressant är att vi nu är överens om att traineejobben inte i huvudsak handlar om att få fram nya jobb utan det är framför allt fråga om arbete och utbildning, alltså ungefär lärlingsutbildningar. Vad är det som är så hemskt med att låta gymnasiet och komvux stå för den utbildningen, institutioner som faktiskt kan utbilda? I stället har man politiska arbetsmarknadsförslag som inte är särskilt genomtänkta eller genomarbetade.

Anf. 123 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Jag måste tydligen upprepa det ytterligare en gång: Traineejobben är en kombination av arbete och reguljär utbildning inom vuxenutbildningen. Det är vad det handlar om.

Vi hör att Fredrik Schulte är väldigt nöjd med och stolt över resultatet av den tidigare regeringens arbetsmarknadspolitik och undrar varför inte jag också är nöjd med det resultatet. Jag är helt enkelt inte nöjd med en arbetslöshet på 8 procent och en ungdomsarbetslöshet som ligger på snittet inom EU; den är så hög att vi får stöd från EU-systemet för att bekämpa den. Sverige kan bättre, och därför har den nuvarande regeringen en helt annan och mer ambitiös politik när det gäller utbildning, tillväxt och arbetsmarknad.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

§ 14 Svar på interpellation 2014/15:233 om validering

Anf. 124 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Désirée Pethrus har frågat mig vad jag avser att vidta för åtgärder för att främja en snabbare och effektivare handläggning av valideringsärenden.

Jag vill börja med att säga att regeringen till fullo delar Désirée Pethrus ambition att utrikes föddas yrkeskompetenser ska tas till vara bättre. Att få till stånd ett överblickbart och sammanhållet system för validering är en högt prioriterad fråga för regeringen.

Frågan var framför allt ställd utifrån validering som ett verktyg för att underlätta nyanländas etablering på arbetsmarknaden. Men det är samtidigt viktigt att framhålla att validering av kompetens är viktigt för många människor, inte bara nyanlända, för att de ska komma vidare i arbetslivet eller i studier på rätt nivå.

Validering syftar till att ta till vara människors kompetens så att kompetensförsörjningen i arbetslivet underlättas och matchningen på arbetsmarknaden förbättras. Validering möjliggör också effektivare utbildningsinvesteringar och lägre utbildningskostnader. Människor ska inte utbildas på sådant de redan kan. Ur ett branschperspektiv utgör validering ett verktyg för att identifiera kompetensutvecklingsbehov, säkra kompetensen hos redan anställda och möjliggöra ett breddat rekryteringsunderlag.

Allt fler nyanlända har utbildning och yrkeserfarenhet från sina hemländer inom områden där det finns stora rekryteringsbehov på den svenska arbetsmarknaden. Bland de nyanlända flyktingar och anhöriga som var registrerade hos Arbetsförmedlingen i december 2014 hade var fjärde en eftergymnasial utbildning på minst två år. Nästan 1 000 av dem bedömdes av arbetsförmedlare ha en yrkestillhörighet som kräver högskolekompetens inom teknik, it och liknande områden. Över 900 bedömdes ha yrkesbakgrund som kräver fördjupad högskolekompetens inom sjukvården och 1 300 fördjupad högskolekompetens inom utbildningssektorn.

Många utrikesfödda akademiker är dock arbetslösa eller överkvalificerade för de arbeten som de i dag utför. Detta är framför allt ett oacceptabelt slöseri med mänskliga resurser, men innebär även en samhällsekonomisk förlust. Jag väntar med spänning på Arbetsförmedlingens rapportering av uppdraget att öka omfattningen av validering för nyanlända.

De rapporter som Désirée Pethrus citerar visar att alliansregeringens insatser inte varit tillräckliga. Tiderna för bedömning av utländska akademiska utbildningar hos Universitets- och högskolerådet har blivit längre,

framför allt eftersom antalet ansökningar om bedömning har ökat snabbt. Även ansvaret för bedömning av postgymnasiala yrkesutbildningar vilar sedan den 1 januari 2013 på UHR. Därför förstärks UHR:s bedömningsverksamhet 2015–2016. Även anslagen för kompletterande utbildningar för personer med avslutad utländsk utbildning motsvarande en svensk högskoleutbildning har höjts.

Myndigheten för yrkeshögskolan har fått i uppdrag att ta fram stödmaterial för utbildningsanordnarna om behörighet, urval och antagning där det särskilt ska framgå hur reell kompetens ska vägas in i behörighetsprövningen.

Därtill pågår en utredning inom Regeringskansliet med uppdraget att kartlägga valideringsinsatserna inom utbildnings- och arbetsmarknadsområdet och lämna förslag som möjliggör för fler personer att få sin kompetens validerad. Frågor som utreds är en tydligare roll- och ansvarsfördelning, effektivare användning av avsatta resurser, bättre samverkan och en ökad överblickbarhet. Dessutom ska utredaren lämna förslag om hur nationell samordning ska organiseras och styras för att utveckla och driva på för effektivare system för validering. Förslag ska lämnas senast den 1 april 2015. Med utgångspunkt i detta arbete avser regeringen att införa ett sammanhållet, nationellt och permanent system för validering.

Regeringen överväger nu om det behövs ytterligare insatser för att nyanländas kompetens ska tas till vara bättre. Kan kartläggning av kompetenser eller bedömning av utbildningar påbörjas snabbare? Hur kan fler av dem som har en efterfrågad yrkeskompetens snabbt komma in på en arbetsplats och visa upp vad de kan? Vilka erfarenheter från tidigare projekt, såsom Korta vägen och Nationell matchning, bör tas till vara i reguljär verksamhet? Det är några av de frågeställningar som vi ställer oss i det fortsatta arbetet.

Anf. 125 DÉSIREE PETHRUS (KD):

Fru talman! Tack, arbetsmarknadsministern, för svaret – det långa svaret! En kollega påminde mig om att jag nog har fått det längsta svaret på en av alla de interpellationer som arbetsmarknadsministern har tagit sig tid att besvara här i dag.

Det är glädjande att vi i många stycken delar synen på hur vi måste förbättra arbetet kring validering. Mitt fokus i min interpellation om validering var utländska utbildnings- och yrkeserfarenheter i ljuset av det stora antal flyktingar och asylsökande som just nu kommer till Sverige. Det finns ett särskilt stort behov av att snabbt se till att dessa kan få en meningsfull sysselsättning.

Det är bra att statsrådet också vill ha en snabbare handläggning av validering för dem som kommer till vårt land så att kompetensförsörjningen i arbetslivet underlättas och matchningen på arbetsmarknaden förbättras.

Som statsrådet konstaterar har allt fler nyanlända utbildning och yrkeserfarenheter från sina hemländer inom områden där det finns stora rekryteringsbehov på den svenska arbetsmarknaden. 25 procent har en eftergymnasial utbildning på minst två år.

I min interpellation till statsrådet nämner jag Statskontorets kartläggning av valideringsinsatser där man såg behovet av att Arbetsförmedlingen jobbar mer systematiskt med validering. Alliansregeringen tog då frågan på allvar och gav Arbetsförmedlingen i uppdrag att utveckla metoder på

detta område i syfte att ta till vara nyanländas kompetens. Detta uppdrag ska redovisas i dagarna, vad jag förstår.

Arbetsförmedlingen har ett jätteviktigt arbete i etableringsfasen för nyanlända med att validera kunskaper som kan bli en tillgång på arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen har enligt Riksrevisionen heller inte använt alla de resurser och medel som står till förfogande, som man fick för etableringsuppdraget under alliansregeringens tid. Här finns mer att göra.

Då undrar jag lite om det som jag kanske inte har fått svar på: Har regeringen fått redovisningen från Arbetsförmedlingen, och vad säger den i så fall? Vad skulle Arbetsförmedlingen mer kunna göra, enligt arbetsmarknadsministern?

Det är flera olika aktörer som är involverade i valideringsarbetet, och en är Socialstyrelsen, som jag också nämner i min interpellation. Som har rapporterats i medierna har det varit ett stort problem för Socialstyrelsen att validera kunskap för hälso- och sjukvårdspersonal.

Nyligen var det ett seminarium här i riksdagen där Centrum för rättvisa berättade om en undersökning som de hade gjort under 2013. De menade att i 30 procent av fallen missade till och med Socialstyrelsen att validera EU-medborgares kompetens enligt ett EU-direktiv som har speciella, fastlagda tidsgränser. De personer med sjukvårdskunskaper som nu kommer från tredje land behövs uppenbarligen då det kommer att finnas stora behov inom vård och omsorg, enligt arbetsmarknadsministern.

Jag har ställt frågan i min interpellation, men jag tycker inte att jag riktigt har fått svar på den: Hur ska vi göra för att snabba på arbetet så att Socialstyrelsen kan validera sjukvårdskompetens?

Anf. 126 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Det här är en fråga som engagerar mig personligen väldigt mycket. Jag tycker att det är oerhört viktigt att vi tar till vara den kompetens som människor har, inte minst nyanlända, i Sverige. Det är en av orsakerna till att det blev ett långt svar på interpellationen.

Det här är frågor som inte löses med en åtgärd, utan det krävs många olika åtgärder. De måste också se lite olika ut för olika branscher, olika grupper av personer och olika typer av kompetens.

För att svara på den konkreta frågan om sjukvårdspersonal och redogörelsen från AF: Nej, vi har ännu inte fått redogörelsen från AF. Den kommer inom kort.

Socialstyrelsen kommer inom kort att få ett uppdrag att anordna medicinska kunskapsprov samt kurser och prov i samhälls- och författningskunskap för hälso- och sjukvårdspersonal som har en utbildning från länder utanför EU och som har ansökt om legitimation i Sverige. Man kommer att tilldela pengar riktade till detta. Det innebär att vi förtydligar Socialstyrelsens uppdrag.

Jag lever inte i villfarelsen att det här kommer att lösa alla problem, men det är ändå en viktig åtgärd för att vi ska kunna få snabbare bedömningar.

En annan viktig åtgärd som måste till är att i ett tidigt skede redan ute på asylboendena – många sitter i dag kvar på asylboenden innan de får en kommunplacering – använda tiden så konstruktivt som möjligt både för svensktutbildning, naturligtvis, och för kartläggning av kompetens. Det kan vara att få hjälp att skicka in papperen redan före kommunplaceringen och

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

innan etableringsuppdraget påbörjas på riktigt, att skicka in papperen till UHR om det handlar om det. Därmed kan vi få en snabbare handläggning av detta så att det inte blir så mycket väntetider.

Jag delar problembeskrivningen och tror att jag och Désirée Pethrus ligger nära varandra när det gäller både komplexiteten och vikten av åtgärderna för att komma till rätta med detta.

Anf. 127 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Fru talman! Jag tackar för svaret. Det är bra att Socialstyrelsen kommer att få uppdraget, för det är oerhört viktigt. Om det nu kommer sjukvårdspersonal från Syrien som har den typen av kompetens och vi vet, enligt uppgifter i medier, att man både i Kalmar och Västra Götaland har behov av sjukvårdspersonal ska vi naturligtvis så snabbt som möjligt se till att dessa personer kommer i arbete.

Någonting som Kristdemokraterna har påverkat i Alliansen är att vi ska komma in redan på asylboendet, alltså komma in så fort som möjligt både med sfi och med validering. Det är väl bra. Här finns ingen oenighet – vi har inte tid och inte råd att vara oeniga i en så här viktig fråga.

En annan fråga som arbetsmarknadsministern kommer in på i sitt svar handlar om nationell samordning, att försöka få någon typ av bättre samordning av valideringsarbetet. När bedömer statsrådet att en nationell samordning kan finnas på plats?

Enligt olika studier visar det sig att detta är en viktig funktion. Vi har ungefär 25 olika branschmodeller för ungefär 140 olika yrkesroller, så jag på något ställe. Arbetsförmedlingen har då ett särskilt ansvar för introduktionstiden. Myndigheten för yrkeshögskolan gavs ett samordningsansvar under alliansregeringen, men det verkar inte vara tillräckligt. Förmodligen behövs det mer samordning.

Tittar man runt om i världen ser man att bland annat Frankrike har ett centraliserat och detaljstyrt valideringsarbete men att Kanada och Nederländerna har ett mer decentraliserat system. Här bör man kanske också titta på vilka erfarenheter som finns från andra länder. Jag vet inte om arbetsmarknadsministern redan har börjat inleda sådana studier av vad som görs på annat håll. Mycket talar för att det behövs en mer centraliserad och en mer nationell samordning. Frågan är när vi kan få en sådan på plats.

Jag tror också att validering har stor inverkan på individen och den etablering och den integration som ska ske när man kommer till Sverige. Individen får en bekräftelse, och det stärker självkänslan och utökar möjligheterna att komma in i ytterligare läroprocesser, utveckling och utbildning.

Det är också viktigt att valideringsarbetet görs med en hög grad av legitimitet hos arbetsgivarna och hos olika branschorganisationer. Här görs väldigt många jättebra insatser, som olika läromästare inom måleri. Olika branscher gör saker för att få in människor i arbete, och de validerar. Här behöver det lokala arbetet kanske inte avstanna, men det behövs någon typ av nationell samling för att snabba på det.

Nu står vi inför viktiga tider när väldigt många kommer till vårt land. Jag tror att just detta med integration och validering hänger intimt samman, så det är därför jag tycker att det är viktigt att lyfta upp det här. Min parti-

ledare Göran Hägglund har lyft upp olika frågor som handlar om att människor snabbt måste komma i arbete och att det är det bästa sättet att få en snabb integration.

Jag känner en oro för att många jobb kan försvinna med den nya regeringen, men det är en annan fråga. Frågan nu var som sagt: Vad kan regeringen ytterligare göra för att få en nationell samordning på plats?

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 128 HANIF BALI (M):

Fru talman! Den här frågan har varit aktuell sedan 90-talet. Jag kommer ihåg när jag var jätteliten och tittade på tv och hörde att Mona Sahlin kom med anekdoter om taxichaufförer som var högutbildade. Jag tror att det är att göra frågan en tjänst att påstå att ingenting har hänt. Det har rört sig framåt i fråga om validering. Men när man följer debatten utifrån ges man ibland intrycket att vi fortfarande står och stampar på 90-talet.

Däremot tror jag att folk underskattar hur komplex frågan är. Det handlar inte bara om att utbilda en lärare eller om att kunna validera en lärarutbildning eller en läkarutbildning. Det är massor av andra praktiska yrkesformer och så vidare som ska valideras. Då ska elektriker vara med och byggnadsarbetare vara med. Alla olika skrån som vi har i Sverige ska få vara med och validera, och det är inte så lätt att få ihop.

Det som också vore intressant att titta på är varför behovet av validering är så stort i Sverige. Det finns många länder som har väldigt mycket bättre matchning mellan dem som flyttar in i landet och de yrkesroller de får, länder som har ännu sämre validering än vad Sverige har. Det är en fråga som glöms bort många gånger.

Man kan till exempel titta på det amerikanska systemet, där man har väldigt lite validering. Valideringen är nästan obefintlig, till och med bland högskoleutbildade. Men det är ändå en större andel till exempel iranska läkare som utövar läkaryrket i dag av dem som flyttat till USA än av dem som har flyttat till Sverige.

Vi måste ställa oss frågan vad det är som hämmar denna utveckling. Vad är det som hämmar till exempel att människor pluggar om en utbildning eller söker de här utbildningarna själva? Det tror jag är en fråga som inte är besvarad i Sverige. Här vore det intressant att höra arbetsmarknadsministrarnas förklaring eller orsaker, varför hon tror att det är så svårt för utrikes födda att komma in i en yrkesroll i Sverige med den kompetens som de har med sig jämfört med många andra länder. Vi må inte vara bäst på validering i Sverige, men vi är absolut inte sämst. Däremot är vi definitivt sämst när det gäller skillnader i sysselsättningsgrad mellan inrikes och utrikes födda. Vi är definitivt sämst när det gäller hur stor andel som till exempel väljer att plugga om eller komplettera sina utbildningar.

Det är en ganska bred fråga, och jag ber om ursäkt för det. Men det vore väldigt intressant att höra arbetsmarknadsministrarnas idéer och synpunkter.

Anf. 129 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Tack för en intressant och viktig debatt! Jag ska försöka svara på frågorna.

Jag delar Hanif Balis uppfattning att frågan om validering har rört sig framåt – och att den är mycket komplex. När man talar om validering väger man ibland in många olika saker i detta.

Validering är det begrepp man brukar använda för en strukturerad bedömning och dokumentation av de faktiska kunskaper människor har, oavsett hur de har förvärvat dem. Det är en viktig del.

En annan del är värdering av utbildning. Det är inte nödvändigtvis en validering, utan det är en värdering där man ofta värderar själva kurserna och betygen i förhållande till vad de rimligen ska vara ekvivalenta med i det svenska systemet.

Med båda dessa delar vill man uppnå ett slags tillgodoserande av meriter som kan ligga till grund för anställning och att hamna i rätt jobb. Det är alltså flera delar i det här som behöver lösas.

Jag vill säga till Désirée Pethrus att jag absolut tror att vi behöver en samordning och ett nationellt system. Kanske inte ett alldeles enhetligt system, för det måste vara anpassat för olika branscher och olika delar, men det behövs en annan samordning än vad vi har i dag.

Det är precis därför vi väntar på den här utredningen. Jag har inte själv på något systematiskt sätt tagit del av erfarenheter från andra länder, men jag hoppas att utredningen har täckt in den typen av frågor. De påbörjade sitt arbete redan under den gamla regeringen och kommer med sin slutrapport om ungefär en och en halv månad. Jag ser mycket fram emot den rapporten. Jag hoppas att det är förslag som håller för att vi ska kunna bygga och arbeta fram ett nationellt sammanhållet valideringssystem. Men jag har inte någon förhandsinformation om var man kommer att landa, så jag kan inte svara på det i dag. Jag hoppas på det, helt enkelt. Det är svaret på samordningsfrågan.

Hanif Bali pekar också på att det kan finnas stelbenthet i bedömningen, inte minst av formell utbildning. Jag tycker att man måste ta den farhågan på allvar. Det kan vara på det sättet.

Jag träffade för en vecka sedan ordföranden för Psykologförbundet, som tog upp med mig att utbildningen till psykolog i Sverige är målstyrd. Det finns ingen central styrning av vilka kurser som ingår i utbildningen. Men när en utländsk utbildad psykolog kommer till Sverige bedömer man betygen och utbildningsintygen, inte den faktiska kompetensen. Det betyder enligt Psykologförbundets ordförande att den kunskap som har förvärvats efter utbildningen inte räknas in. Man tittar bara på den formella utbildningen.

Jag kanske låter lite anekdotisk när jag tar upp ett fackförbunds synpunkter på detta, men jag tror att man behöver titta på de här frågorna. Jag tror att det kan finnas fallor av den här typen – att man bedömer utbildningsintygen och missar den faktiska kompetensen.

Ska man inte in i utbildningssystemet är det inte säkert att det är nödvändigt att exakt bedöma utbildningsinnehållet. Om det gäller ett legitimerat yrke beror det förstås på vilka krav som ställs i just det legitimerade yrket.

Jag vet inte om det ger svar på frågan, men jag tror i alla fall att det här är ett område som man bör ägna viss uppmärksamhet. Det är en mycket viktig fråga. Det kommer inte att finnas en lösning, utan det krävs många olika lösningar. Men det är helt klart – och det känns skönt att vi kommer att ha en stor majoritet i riksdagen för den typen av förslag – att vi måste stärka oss på nästan alla områden när det gäller att både värdera och validera den kompetens som nyanlända har med sig till Sverige.

Anf. 130 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Fru talman! Tack för svaret, arbetsmarknadsministern! Jag tycker att arbetsmarknadsministern verkligen har ansträngt sig för att ge tydliga svar. Jag är i stort sett nöjd med det.

Det finns många aktörer och många branscher för praktiska yrkeserfarenheter som ska valideras men också för utbildningar. Jag vet som sagt att Myndigheten för yrkeshögskolan gavs någon typ av nationellt samordningsansvar för sin del. Det är väldigt många olika delar som ska hållas ihop, och det är väl det som är utmaningen. När man själv börjar gå in i det här med validering ser man att det är otroligt utspritt på olika aktörer. Jag hoppas och tror att vi ska försöka jobba mot någon typ av samordning, både när det gäller bransch- och yrkeserfarenheter och på utbildningssidan.

Frågan är om ministern bedömer att det kommer att tillföras några särskilda resurser till exempelvis anläggningsboenden för att kanske kunna göra den här valideringen. Det är möjligt att det kommer att behövas resurser på det området.

Bedömer arbetsmarknadsministern att det kommer att finnas behov av propositioner på området? Tror ministern att det i närtid kommer några ytterligare förslag på området?

Anf. 131 HANIF BALI (M):

Fru talman! Tack för svaret, Ylva Johansson! En sak som jag försökte beröra och som du kanske får tid att beröra i nästa inlägg var hur det kommer sig att högskoleutbildade eller högkvalificerade invandrare har svårare att komma in på arbetsmarknaden i Sverige än i många andra länder.

När man inom OECD mäter kohorter av olika yrkesgrupper som emigrerar märker man att de i många andra länder kommer in i de kompetenser de har snabbare och att de förr eller senare hamnar i den kompetens de egentligen har. I Sverige hamnar de oftast i utanförskap, och när de efter många år tar sig ur utanförskapet hamnar de i jobb som egentligen inte har någon bäring på den kompetens som de hade i sitt hemland.

Detta är ett unikt nordiskt fenomen – inte bara svenskt utan nordiskt. Då måste vi ifrågasätta vad det är i de nordiska länderna som gör det svårt för utrikes födda.

Den iranska gruppen är ett väldigt intressant exempel att titta på. Iranier som kommit till Sverige, som oftast framställs som en väldigt lyckad grupp, är överrepresenterade i både utanförskap och kriminalitet. Men iranier som kommit till USA tjänar fem gånger mer än medianamerikanen.

Det är så klart en fråga vi måste ställa oss själva: På ett makroplan, alltså utöver validering, vad är det i våra etableringssystem och i vår värdering av kunskap som gör att Sverige är sämre lämpat än andra länder?

Anf. 132 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Min bedömning är att det behövs både resurser och propositioner, men det får regeringen återkomma till i ett senare skede. Det går inte att ge svar på det här i kväll.

En viktig sak som både Désirée Pethrus och Hanif Bali pekar på är vikten av att man samarbetar med arbetsgivare, med fackliga organisationer och med branschorganisationer, för det är till syvende och sist ar-

Prot. 2014/15:57

10 februari

Svar på
interpellationer

betsgivare som ska anställa, och det är de som vill ha hjälp med bedömningen om en viss person har rätt kompetens för det jobb som ska utföras. Därför är det oerhört viktigt med samarbete.

Det gör också att det blir olika för olika branscher. Det är en av de komplexiteter som måste hanteras.

Jag har inte svar på frågan varför vi inte lyckas bättre med att få högutbildade att hamna på rätt arbete i Sverige. Delförklaringar kan finnas i en övertro på politiklösningar, som är lite av one size fits all. Jag tycker att etableringslotsar är ett exempel på detta där man har gjort i princip samma system för alla. Jag tror att det är fel tänkt.

Jag tror också att det finns diskriminering på svensk arbetsmarknad och att den också påverkar. Jag tror också att det är viktigt att ha en policy som säger att alla jobb är viktiga, men det är viktigt att man kommer inte bara till ett jobb utan också till rätt jobb, så att man har en rörelse på arbetsmarknaden och inte fastnar i ett jobb som inte motsvarar den kompetens man har. Men detta är en fråga som jag räknar med att vi kommer att få återkomma till.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 15 Svar på interpellation 2014/15:236 om anställningar med statligt stöd

Anf. 133 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Fredrik Schulte har frågat mig hur jag ställer mig till att göra instegsjobben och det särskilda anställningsstödet lika enkelt och transparent utformade som nystartsjobben, det vill säga att stöden beviljas automatiskt om anställningen uppfyller villkoren samt att subventionstaket tas bort.

För att säkerställa att rätt person får ta del av ett program eller en insats gör Arbetsförmedlingen en arbetsmarknadspolitisk bedömning inför varje beslut om exempelvis instegsjobb eller särskilt anställningsstöd, eftersom det finns en risk att subventionerade anställningar tränger undan jobb som annars hade skapats. Nystartsjobb är till skillnad från instegsjobb och särskilt anställningsstöd inom arbetsmarknadspolitiken en rättighet för den arbetsgivare som vill anställa en person, under förutsättning att villkoren för stödet uppfylls. Nystartsjobb har heller inte haft något tak för den bidragsgrundande lönekostnaden eller krav på att både lön och övriga anställningsförmåner ska vara likvärdiga med kollektivavtal i branschen.

Regeringen beslutade på regeringssammanträdet den 29 januari att införa ett tak på 22 000 kronor för den bidragsgrundande lönekostnaden vid nystartsjobb. Beloppet gäller vid en anställning på heltid och minskas proportionellt i förhållande till anställningens omfattning vid deltid.

Förordningsändringen träder i kraft den 1 april 2015. Medel som i dag används för att subventionera förhållandevis höga löner bedöms kunna användas mer effektivt för andra ändamål. Syftet är också att motverka fusk och ett icke avsett nyttjande. Förslaget ligger i linje med utredningsbetänkandet *Det ska vara lätt att göra rätt* (SOU 2014:16).

Inom Regeringskansliet pågår ett arbete med att se över konsekvenserna av att ställa krav på att inte bara lön utan även andra anställningsförmåner ska följa eller vara likvärdiga med kollektivavtal.

Regeringen kommer därför inte att ändra utformningen av instegsjobb eller särskilt anställningsstöd så att de liknar nystartsjobb.

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 134 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! Nystartsjobben är kanske den mest framgångsrika stödåtgärd som Sverige har haft för att hjälpa människor som står en bit från arbetsmarknaden in i arbete. Under de senaste fyra åren har 46 000 personer varje år haft nystartsjobb.

Socialdemokraterna var väldigt kritiska till inrättandet av nystartsjobben 2006 men har successivt flyttat sin ståndpunkt och vill nu inte avveckla reformen. Den har varit särskilt bidragande till att hjälpa människor med utländsk bakgrund att komma in i arbete.

Av de 360 000 nya jobb som har skapats under de senaste åtta åren har mer än 250 000 jobb gått till människor med utrikes bakgrund. Förklaringen till att detta har varit en så framgångsrik reform är att den har varit väldigt enkel. Den har varit rättighetsbaserad, det vill säga att om en potentiell arbetstagare lever upp till kraven för att få nystartsjobb kan automatiskt det företag som vill anställa personen i fråga erbjuda ett nystartsjobb. Man behöver inte gå igenom någon lång byråkratisk process och träffa handläggare på Arbetsförmedlingen, handläggare som hade kunnat lägga tid på att förmedla nya jobb i stället för att administrera byråkrati. Detta har gjort att reformen varit väldigt framgångsrik.

Nu har arbetsmarknadsministern signalerat att regeringen vill försvåra, skärpa till och på olika sätt byråkratisera nystartsjobben. Man kan se detta som en del i den helhet som regeringens politik utgör. Det handlar om att göra det mindre lönsamt att arbeta, att göra det dyrare att anställa, att nagga RUT i kanten och att sammantaget lyfta bort 23 miljarder ur ekonomin, pengar som man använder till att höja bidragen för dem som inte arbetar och att bedriva ineffektiv arbetsmarknadspolitik som redan är prövad och som, enligt vad forskningsmässigt är belagt, inte ger några stora effekter. Arbetsmarknadsministern har själv sagt att det inte skapar nya jobb.

Då är det lite beklämmande att regeringen nu därutöver ska ge sig på nystartsjobben, som har varit så framgångsrika. Man ställer sig inte bara frågan vad som är regeringens förslag för att skapa nya jobb, utan man undrar också om det inte finns någon del av ekonomin som ni kan freda, så att ni inte krånglar till och försämrar de stödåtgärder och lättnader som finns.

Om man jämför nystartsjobben med till exempel instegsjobben och anställningsstödet kan man se att det är mer än tio gånger fler personer som omfattas av nystartsjobben. Då är det tråkigt om man gör nystartsjobben mer som instegsjobben i stället för tvärtom. Utvecklingen borde i stället vara att de knappt 3 000 som har instegsjobb ska bli fler. Stödet för instegsjobben och anställningsstödet är ju mycket större, men ändå är arbetsgivarna inte lockade av det. Det beror just på knepigheten. Därför är det beklämmande att regeringen nu vill göra det svårare att ha nystartsjobbare.

Anf. 135 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Fredrik Schulte säger att regeringen vill lyfta bort 23 miljarder kronor från ekonomin. Detta är, som Fredrik Schulte mycket väl vet, inte sant. Tvärtom. Den budget som regeringen lade fram var väsentligt mer expansiv än den som röstades igenom här i kammaren. Det Fredrik Schulte säger stämmer helt enkelt inte.

Riksrevisionen undersökte för något år sedan just de subventionerade anställningarna för personer som är nyanlända i Sverige. Riksrevisionens rekommendationer var ju att man borde ändra villkoren så att nystartsjobb och instegsjobb mer liknar varandra. I dag blir det en felanvändning, och det hade varit mer effektivt om man först hade haft ett instegsjobb och sedan ett nystartsjobb, enligt Riksrevisionen, men nu blir det inte på det sättet eftersom instegsjobben har haft en annan konstruktion.

Regeringen har tagit fasta på förslagen från Riksrevisionen. Ett av dem som nu genomförs är att vi inför ett tak för instegsjobben. Det är samma tak som de borgerliga partierna tillsammans med Sverigedemokraterna röstade igenom här i kammaren. På den punkten antar jag alltså att vi är eniga: Det ska införas ett tak.

Det är också regeringens bedömning att vi bör undersöka om vi inte ska ha motsvarande krav när det gäller kollektivavtal eller motsvarande villkor också för nystartsjobb som gäller för andra subventionerade anställningar.

Det är viktigt för att undvika missbruk av anställningsformerna, som då och då uppmärksammas i medierna, till exempel, men också för att en modell där man styr arbetsmarknaden med hjälp av kollektivavtal är en flexibel och bra modell som har tjänat Sverige väl.

Om kollektivavtalstäckningen blir för låg på den svenska arbetsmarknaden kommer man förr eller senare att tvingas styra arbetsmarknaden med lagstiftning i stället. Det är en situation man redan har i många andra länder, till exempel inom EU. Enligt min och regeringens bedömning är det ett väsentligt sämre sätt att styra arbetsmarknaden på än att använda sig av modellen med parter som gör upp via kollektivavtal.

Vill man ha en situation där det är kollektivavtal som reglerar arbetsmarknaden måste också regeringen i sin politik, menar jag, underlätta för företag att faktiskt sluta kollektivavtal. En av de saker som regeringen kan påverka är villkoren för subventionerade anställningar, och en sådan översyn görs just nu.

Anf. 136 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! Vi har haft en höst som har präglats mycket av att finansminister Magdalena Andersson har gått ut och skanderat budskapet att laddorna är tomma. I interpellationsdebatter har Magdalena Andersson sagt att den budget som regeringen och Socialdemokraterna lade fram är den mest åtstramad budgeten sedan budgetsaneringen i mitten av 90-talet. Och nu pratar Ylva Johansson, arbetsmarknadsministern, om vilken expansiv budget som regeringen lade fram.

Det är lite märkligt spretigt från regeringens olika företrädare i fråga om hur man beskriver sin politik. Som lök på laxen har Stefan Löfven i samband med att Decemberöverenskommelsen presenterades sagt att svensk ekonomi ändå är ganska stark. Det är väldigt svårt att reda ut vad

Socialdemokraterna egentligen har för syn på hur det går för Sverige och vad det är för politik man själv för.

Jag skulle vilja ställa en fråga till Ylva Johansson i det här ämnet: Varför är nystartsjobben så pass mycket mer framgångsrika än instegsjobben och anställningsstöden? Det är 46 000 personer de senaste åren som har fått nystartsjobb, medan instegsjobben inte ens kommer upp till 3 000. Kan det vara så att det är på grund av att instegsjobben och anställningsstöden är ganska knepiga? Det är byråkratiskt komplicerat. Man måste först träffa en handläggare på Arbetsförmedlingen som, så att säga, ska ge sitt godkännande till att anställningsstödet ska få betalas ut. Nystartsjobben kommer däremot automatiskt till den person som lever upp till kraven. Kan det inte hänga samman på det sättet?

Trots att nystartsjobben inte alls är lika generösa i sitt stöd jämfört med instegsjobben och anställningsstödet är det flera tusen procent fler personer som befinner sig i nystartsjobben.

Då är det märkligt att Ylva Johansson argumenterar för att vi ska göra nystartsjobben mer lika instegsjobben och anställningsstöden och inte tvärtom. Vi ska alltså göra den framgångsrika reformen mer lik den inte särskilt framgångsrika reformen. Borde man inte göra precis tvärtom?

Det är en märklig logik som ligger bakom resonemangen. Och det är som sagt väldigt spretiga budskap vi får höra från regeringen. De besked som vi får höra från arbetsmarknadsministern om att det är en otroligt expansiv politik som man bedriver går stick i stäv med statsministern och finansministern. Det föranleder nog ytterligare interpellationer, för det är mycket besynnerliga besked vi får nu.

Anf. 137 HANIF BALI (M):

Fru talman! Ylva Johansson försöker kolla om vi är vakna. Hon gjorde precis ett test för att se om vi hängde med. Jag vet inte om ni märkte det. Men hon sa att Riksrevisionen tyckte att de två olika reformerna skulle likna varandra mer, för de används i fel ordning. Det stämmer, men vad de sa var att instegsjobben skulle likna nystartsjobben mer, inte tvärtom. Det var precis det Riksrevisionen sa. De fastslog nämligen att på grund av att nystartsjobben är rättighetsbaserade, sker automatiskt och inte är krångliga nyttjas de oftare jämfört med instegsjobben, som är väldigt komplicerade och som kräver allt det som Ylva Johansson nu vill pracka på nystartsjobben.

För mig är det väldigt tråkigt. Jag tror nämligen att vi båda kan vara eniga om att instegsjobbets motiv är högst ädla. Trots att man är undantagen från LAS och det är väldigt starka subventioner är poängen med reformen att man, när man pluggar sfi, ska jobba samtidigt så att man kan nyttja språket samtidigt som man lär sig det. Det tror jag att vi alla kan vara eniga om är en extremt bra metod.

Vi vet hur det är i de kommuner – jag tror att Ylva Johansson själv har mött det i många kommuner – som har genomfört detta i sin sfi-utbildning, att man förutom att lära sig språket i skolbänken även får nyttja det vid sidan av sin utbildning. De ser fantastiska kunskapsresultat och en fantastisk språkutveckling.

Det är bara att vara självkritisk. Instegsjobben, som vi genomförde, var för komplicerade. Det gör mig då väldigt ledsen att Ylva Johansson ska

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

göra om vårt misstag fast med de mycket mer framgångsrika nystartsjobben.

Ta till exempel ett företag som har tio anställda och som kanske inte har kollektivavtal! Man vill ta in någon på ett nystartsjobb. Man vill ge någon en chans att komma tillbaka från arbetslöshet eller ge någon som har kommit till Sverige en chans. Om det ska vara kollektivavtalsliknande förhållanden måste man såklart försäkra, men man kan inte försäkra en enskild person. Förä erbjuder inte individuella försäkringar. Då måste man ha kollektiva försäkringar. Då måste man försäkra elva personer, och då är det 5 procent av lönekostnaden för hela bolaget. Det är långt mer än den subvention man får från nystartsjobben. Med andra ord har vi då effektivt satt stopp för företag som kanske inte har kollektivavtal att kunna nyttja de här bidragen.

Jag förstår Ylva Johanssons poäng, nämligen att vi ska se till att det finns kollektivtal på svensk arbetsmarknad. Men det är ju någonting som är upp till parterna. Det är upp till parterna att välja och att se till att bolag skaffar kollektivavtal, också de anställda. Därför vore det väldigt tråkigt om man helt enkelt förstörde nystartsjobben genom att göra dem komplicerade och inte alls lika effektiva och genom att få dem att likna instegsjobben.

Anf. 138 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Nej, Hanif Bali, Riksrevisionen säger i sin granskning att det är problem med de skilda villkoren mellan instegsjobb och nystartsjobb. Riksrevisionen säger dock inte i sina förslag vilken av formerna som borde ändras. Man pekar på att de borde likna varandra mer. Det är faktiskt det som kommer från Riksrevisionen.

Det kan man välja att tolka på vilket sätt man vill, men det pekar ändå på att de behöver likna varandra mer. Regeringen bedömer att man bör ha tak och att man bör överväga frågan om att ställa krav på kollektivavtal eller motsvarande även för instegsjobben.

Fru talman! Den här debatten väcker en fråga: Vad är en framgångsrik lönesubvention? Det måste man definiera när man ska tala om vad som är framgångsrikt och inte.

Jag uppfattar att Fredrik Schulte och Hanif Bali definierar en lönesubvention som många får som en framgångsrik lönesubvention. Det tycker jag är lite för enkelt sagt, för lönesubventioner är en rätt dyr arbetsmarknadspolitisk åtgärd i jämförelse med mycket annat, och det finns risker om de används fel.

En framgångsrik lönesubvention ska träffa rätt person, någon som verkligen behöver subventionen och som inte hade fått jobbet annars. Den ska ha så få undanträngningseffekter som möjligt. Den ska snedvrída konkurrensen så lite som möjligt, helst inte alls, vilket den inte gör om den träffar rätt personer. Och framför allt ska den leda till en varaktigt stark ställning på arbetsmarknaden, helst övergå till en icke-subventionerad anställning. Det är väl dessa krav man bör ställa på vad som är en framgångsrik lönesubvention och inte hur många de är. Jag vänder mig därför emot att man säger att för att det är många som utnyttjar det är det väldigt framgångsrikt.

Jag tycker att det ibland har varit nästan lite stötande att man kan få lönesubvention baserad på hela lönebeloppet, oavsett hur högt det är. Det är klart att det blir väldigt förmånligt. Det är helt orimligt om en arbetsgivare är beredd att betala en lön på 40 000–50 000 i månaden. Då måste man ifrågasätta om det är en person som verkligen ska ha en kraftfull lönesubvention för arbetet.

Vad som är en framgångsrik lönesubvention tror jag kräver lite mer än att bara se till antalet.

Fru talman! Jag tror att jag har svarat på frågorna.

Anf. 139 FREDRIK SCHULTE (M):

Fru talman! Jag måste instämma med arbetsmarknadsministern i hennes sista poänger. Det är självklart inte så att en lönesubvention bara ska bedömas utifrån hur många personer det är som deltar i programmen, vilket gör att traineejobben inte blir bättre om de är 20 000, 40 000 eller 60 000. Ylva Johansson har själv sagt att det inte leder till fler jobb.

Det som är unikt med nystartsjobben är att det är riktiga jobb. Riktiga företag har tagit sig an människor som står långt ifrån arbetsmarknaden. Det har visat sig genom historien att det har varit väldigt svårt att få företag att anställa människor som står långt ifrån arbetsmarknaden, och nystartsjobben visar på undantaget.

Jag tycker att det är alldeles solklart att nystartsjobben är ett föredöme i sammanhanget, medan instegsjobben inte tillnärmelsevis har varit så framgångsrika. Då är det beklagligt att arbetsmarknadsministern har inriktningen att man ska göra den mindre framgångsrika reformen till föredöme och inte tvärtom.

Vi har nu stått här i nästan sex timmar, med undantag för gruppmötena, och diskuterat arbetsmarknadspolitik. Jag tycker att det har kommit en hel del intressanta uttalanden kring den. Vi har fått höra arbetsmarknadsministern tala om ett mer eller mindre paradigmskifte, att arbetsmarknadspolitiken inte skapar nya jobb. Så har det inte alltid låtit från Socialdemokraterna. Vi har i skarp kontrast till finansministerns ”ladorna är tomma” nu fått en beskrivning av en otroligt expansiv politik från Socialdemokraterna och fått höra motstridiga budskap. Det har verkligen varit en förvirrande kväll, helt enkelt.

Anf. 140 HANIF BALI (M):

Fru talman! Jag håller med Ylva Johansson. Det är utifrån helt korrekta parametrar hon bedömer ett anställningsstöds effektivitet, nämligen vad som är syftet med stödet och vad man vill uppnå med det, helt enkelt.

Tittar vi på andelen av dem som får nystartsjobb som går vidare till reguljär osubventionerad anställning ser vi att den är väldigt hög, medan den inte alls är det när det gäller instegsjobben. Syftet med instegsjobben är till och med att så många som möjligt ska ha dem, för man ska nyttja språket när man går i skolan och på sfi. Poängen med den reformen är att så många som möjligt ska nyttja den.

Det som är ganska tydligt är att när vi byråkratiserar, när vi gör det svårare och krångligare blir det en sämre subvention och färre som nyttjar den. Det blir också sämre resultat av den. Vi vet av jämförelser som till exempel Riksrevisionen har gjort av instegsjobben och nystartsjobben att

instegsjobben, som är den byråkratiserade varianten där man ställer högre krav på arbetsgivaren, ger ett sämre utfall.

Ylva Johansson har ju varit avregleringens företrädare de senaste månaderna. Hon har avreglerat Arbetsförmedlingen etcetera. Då är det väl bara att fortsätta på det spåret och också avreglera instegsjobben och de olika subventionssystem vi har. Mer avreglering stämmer jag in i. Tack så mycket, Ylva Johansson!

Anf. 141 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S):

Fru talman! Först vill jag säga till Fredrik Schulte att det är min uppfattning att lönebidrag, nystartsjobb, instegsjobb, yrkesintroduktionsanställningar, trygghetsanställningar och väldigt många olika typer av subventionerade anställningar som i dag finns – flera av dem infördes av den förra regeringen – alla är riktiga jobb. Det är faktiskt så. Det är inte ett oriktigt jobb bara för att du har en lönesubvention. Under förutsättning att lönesubventionen är rätt utformad menar jag att det är en bra politik och ett bra sätt att se till att personer som har en svagare ställning får inträde på arbetsmarknaden. Jag tycker att det är lite nonchalant att säga att anställningar med någon typ av subvention inte skulle vara riktiga jobb. De är också riktiga jobb, även om de är subventionerade.

Till Hanif Bali vill jag säga att jag är avregleringens och kollektivavtalens minister och företrädare.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 16 Svar på interpellationerna 2014/15:225, 226 och 240 om utredningen av branden i Västmanland

Anf. 142 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Åsa Coenraads har frågat mig om regeringen avser att förkorta Skogsbrandsutredningen och om detta i så fall är etiskt försvarbart. Interpellanten undrar också hur processen sett ut bakom detta beslut och om jag gjort ställningstagandet att processen är förenlig med god revisionssed.

Åsa Coenraads har ställt liknande frågor till landsbygdsministern. Därutöver har hon frågat om han är intresserad av de sociala och ekonomiska konsekvenserna för jord- och skogsbruket i Västmanland, om det brandhärjade området kommer att skyddas som nationalpark och om markägarna i så fall får en skälig och marknadsbaserad ersättning.

Stig Henriksson har frågat vilka skäl som ligger till grund för beslutet att utredningen ska avslutas i förtid och om jag ser en risk med att Myn-digheten för samhällsskydd och beredskap ska ansvara för en central del i utredningen. Interpellationen som är ställd till landsbygdsministern har överlämnats till mig, och jag besvarar de tre interpellationerna tillsammans.

Det är viktigt att hanteringen av skogsbranden utvärderas för att lärdomar ska kunna dras för framtiden. Skogsbrandsutredningens utredningstid har förkortats, men uppdraget att utvärdera den operativa insatsen kvarstår oförändrat. Dessutom är det flera aktörer som genomför egna utredningar

och utvärderingar av hanteringen av branden. Bland annat är berörda kommuner skyldiga att utreda orsakerna till olyckan, olycksförloppet och hur insatsen har genomförts. Jag har därför fullt förtroende för att hanteringen av skogsbranden utvärderas på ett tillförlitligt och utförligt sätt.

När det gäller förslag till fortsatta åtgärder har regeringen gett Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i uppdrag att bedöma om det finns behov av ytterligare åtgärder som syftar till att stärka samhällets krisberedskap. Regeringen anser att det är lämpligt att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap gör detta eftersom den bland annat har en central uppgift att utveckla och stödja samhällets beredskap mot olyckor och kriser.

För att mildra de ekonomiska konsekvenserna för i första hand de skogsägare som har drabbats av den stora branden har regeringen beslutat om ett stödpaket motsvarande 78 miljoner kronor. Stödpaketet innefattar åtgärder inom områdena skogsbruk, infrastruktur och lantmäteri. Angående frågorna om en nationalpark har jag blivit informerad om att Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Västmanlands län planerar att inrätta ett naturreservat för delar av det brandhärjade området. Ägarna till de fastigheter som ska ingå i naturreservatet kommer att få en marknadsbaserad ersättning eller mark med motsvarande värde.

Sommarens brand i Västmanland är ett exempel på en extrem väderhändelse med stora samhällskonsekvenser. Sådana händelser kräver både klimatanpassning och stärkt krishanteringsförmåga, vilket är något den här regeringen prioriterar. Regeringen har därför bland annat föreslagit i budgetpropositionen för 2015 att ytterligare 150 miljoner kronor skulle investeras i åtgärder som syftar till att förebygga naturolyckor, vilket tyvärr inte fick stöd av riksdagen.

Anf. 143 ÅSA COENRAADS (M):

Fru talman! Låt mig börja med att tacka ministern för svaret.

Jag har, som ministern sade, skrivit två interpellationer på samma tema som berör två olika ministrar. Nu är det inrikesministern som ska svara på båda interpellationerna, och tyvärr känner jag mig lite bekymrad över att ministern verkar ta så lätt på min grundfråga. Låt mig återkomma till den om en liten stund.

Under sommaren rasade den största branden i svensk modern historia i mitt hemlän Västmanland. Det var en brand som fick en mycket större omfattning än någon trodde när branden startade. Branden berörde inte bara en kommun utan flera. Snabbt kom den att bli en nationell och sedan en internationell angelägenhet. Denna brand kom att omfatta insatser från en rad myndigheter, organisationer och enskilda inte bara i Sverige utan även utanför nationens gränser. Branden kom att få en mycket större spridning fortare än någon någonsin anade i det inledande skedet.

Vad anledningen är till denna spridning kan vi spekulera i. Det skulle kunna bero på vädret, på olika omständigheter runt upptäckten av branden, insatsen i brandens inledningsskede eller senare i processen när brandens faktiska storlek blev känd. Jag skulle kunna fortsätta att spekulera i vems fel det var eller var ansvaret borde ha legat och vilken insats som hade varit den bästa. Men det finns ingen anledning för mig att som amatör spekulera i detta. Det finns heller ingen mening för en minister att spekulera.

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

För att utredningen skulle göras på ett bra och säkert sätt tillsatte alliansregeringen en omfattande och oberoende enmansutredning som skulle lämna sitt slutbetänkande den 1 september i år.

Nu kommer jag till kärnan i min interpellation. Det har kommit till min kännedom via bloggar och hemsidor att regeringen har för avsikt att ändra i utredningen. Den pågående utredningen har nu avslutats, och uppdraget att föreslå åtgärder har gått över till MSB, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, enligt ett regeringsbeslut. Det är en myndighet som själv har varit involverad i insatsen. Är detta rimligt?

Är det så vi ska ha det i Sverige under den här regeringen, det vill säga att myndigheter utreder sina egna insatser? Ministern sade i sitt svar att stärkt krishanteringsförmåga för Sverige är viktigt. Det håller jag med om. Men hur ska vi veta vilken krishanteringsförmåga och -insats landet verkligen behöver när vi inte har en oberoende utredning som lägger fram förslag i fråga om kritiska åtgärder för framtiden?

Det är inte bara jag som är oroad över den förändring i utredningen som kommer landet till del. Kommuner i brandområdet, både berörda kommuner och kommuner i intilliggande län, har gjort egna utredningar. Myndigheter, organisationer och alla de hundratals frivilliga som hjälpte till under brandens spridning är oroliga över vad utredningen kommer att komma fram till för framtiden.

Anf. 144 STIG HENRIKSSON (V):

Fru talman! Jag tackar inrikesministern för svaret. Tyvärr måste jag medge att efter att ha följt turerna och hört inrikesministerns svar tilltar snarast min förvirring – om det är på en högre nivå är jag dock tveksam till, men det sista kan möjligen bero på mig själv.

Låt mig inleda med att säga till ministern att min interpellation inte var ställd till landsbygdsministern utan just till inrikesministern. Erkänna ska jag dock att det var med viss tvekan från min sida om det var rätt statsråd. Jag förstår att frågan numera sorterar under inrikesministerns domän medan uppdraget ursprungligen emanerade från Forsvarsdepartementet. Jag tänkte att det kanske är den rockaden som kan vara en orsak till att det är lite svårt att förstå hanteringen.

Men för att vi ska få en gemensam bild av förloppet vill jag ställa några kompletterande frågor eftersom jag inte riktigt fick svar från inrikesministern.

Jag har förstått att den förra regeringen tillsatte den 1 september 2014 via Forsvarsdepartementet en särskild utredare som till den 1 september i år skulle för det första dra lärdomar genom att beskriva och utvärdera dels den operativa insatsen, dels övrigt arbete som har bedrivits av olika aktörer i samband med skogsbranden, och för det andra lägga fram förslag till förbättringsåtgärder och också eventuella författningsändringar. Är det rätt uppfattat?

Nu har utredningstiden för utredaren bokstavligen förkortats till hälften. Den sista delen har överflyttats till en av aktörerna i själva brandbekämpningen, MSB. Jag håller med i Åsa Coenraads analys att det känns lite märkligt. Det vore roligt att höra en bättre argumentation på området. Om det också är rätt uppfattat kvarstår min grundläggande fråga: Varför gör man denna förändring mitt under utredningstiden?

Ser statsrådet ingen risk med att MSB, en i skeendet i högsta grad involverad aktör, ska ansvara för en så central del av utredningen som att lägga fram förslag till åtgärder?

Prot. 2014/15:57
10 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 145 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag börjar med Stig Henrikssons kompletterande frågor.

Jag skulle vilja säga att Stig Henriksson i stort har förstått det hela riktigt. Det behöver vi inte diskutera. Efter det att den opartiska utredningen har gjorts av utredaren ska de operativa slutsatserna dras av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Det finns två huvudskäl för regeringens beslut, dels att myndigheten har att genomföra åtgärderna senare, dels att den budget som regeringen lade på riksdagens bord inte vann riksdagens godkännande. Därmed försvann 200 miljoner, vilket hårt drabbade utredningsbudgeten. Vi var helt enkelt tvungna att minska antalet utredningar. Då var det naturligt att göra den förändringen, det vill säga att efter det första steget i utredningen låta det andra steget gå över till MSB. Jag tror att det finns stora vinster att göra genom att låta MSB dra de operativa slutsatserna eftersom mycket av arbetet ändå ligger på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Den sista kompletterande frågan som Stig Henriksson ställde gällde om jag inte ser några problem eftersom MSB har hand om krisberedskapen. Mitt svar är nej. Tvärtom! Jag tror att det finns stora fördelar med att MSB utifrån den opartiska utvärderingen kan dra de operativa slutsatserna. Vi kan få bättre och mer verkstad för pengarna på det sättet.

Anf. 146 ÅSA COENRAADS (M):

Fru talman! Tack, ministern, för det kompletterande svaret, även om jag fortfarande känner att några av mina frågor är obesvarade.

Om man tyckte att den utredning som alliansregeringen tillsatte ändå har varit bra, varför låter man inte den utredningen fortsätta för att sedan låta de förslag till åtgärder som läggs fram bli en komplettering?

Jag ser fortfarande ett problem när berörd myndighet, i det här fallet MSB, först ska föreslå åtgärder och sedan själva se till att åtgärderna blir verklighet inom deras egen myndighet. För mig finns det en liten jävssituation i detta. Jag tycker att det är viktigt att man vågar vrida och vända på detta för att kunna komma fram till så bra förslag som möjligt för framtiden.

Ministern nämner i sitt svar lite grann om framtida kriser som kan inträffa. Här tycker jag att ministern är inne på någonting väldigt viktigt. Det handlar om att utreda för att kunna göra bättre, men det handlar också om att förbereda Sverige för framtida kriser och katastrofer. Vårt land har gått igenom ett antal olika kriser och katastrofer. Jag tänker på Estonia, Thailand och liknande. Det finns tyvärr en sannolikhet för att liknande kriser kommer att inträffa i framtiden, och då är det viktigt att vi är beredda inför krishanteringen.

Det som var så speciellt vid branden i Västmanland var att man var tvungen att söka stöd inom det europeiska samarbetet. Här är det viktigt att berörd myndighet vågar kritisera sitt eget beteende och agerande under själva krisen. Det är där jag känner en liten oro. Jag hade gärna sett att man fullföljt utredningen för att sedan kunna komplettera med vidare direktiv från regeringen.

Sedan har vi den fråga som jag ställde i min interpellation om konsekvenserna av branden. Jag tänker på de socioekonomiska konsekvenserna i det område där branden inträffat. En rad olika myndigheter, privatpersoner, ideella organisationer och kommuner har gått in i varandra. Det tillsattes ganska mycket pengar för att kunna hjälpa kommunerna i ett akut skede, men jag skulle önskat att man kunnat fullfölja utredningen för att se vilka fler åtgärder som skulle kunna behövas i framtiden.

Anf. 147 STIG HENRIKSSON (V):

Fru talman! Då förstår jag. Det finns två skäl till att göra detta lappkast mitt i utredningstiden. Det första är att det enligt ministern är alldeles utmärkt att de som ska vidta åtgärderna också är de som föreslår dem. Jag delar inte den uppfattningen. Jag tror att det vore mycket mer värdefullt, inte minst för trovärdighetens skull, om en centralt placerad aktör i själva brandbekämpningen inte blev den som också föreslog åtgärder. Det finns alltid en risk att man inte kommer att uppfattas som helt objektiv. Det är en sak att MSB har hand om krisberedskapen. Det ifrågasätter jag inte. Men vi pratar om en aktör i själva branden. Det gör att jag tycker att det hade varit bättre om utredaren fått fullfölja uppdraget.

Det andra skälet är ekonomin. Jag ska ärligt säga att lika mycket beröm som jag menar att alliansregeringen förtjänade för sin raska och obyråkratiska handläggning av ersättningsfrågorna, lika mycket klander menar jag att allianspartierna förtjänar som strök det anslag statsrådet refererar till när de med SD:s stöd fick igenom sitt budgetförslag. Det hade varit en satsning för framtiden; det här kommer inte att vara den enda naturkatastrofen. Vi hade samtidigt med branden i Västmanland stora översvämningar i Halland. Vi skulle verkligen behöva förbereda oss bättre med tanke på den klimatproblematik vi lever under och som antagligen kommer att bli än värre.

Som gammal kommunalman har jag stor respekt för detta kamerala anslag. Men är detta verkligen orsaken till att utredningen inte kunde genomföras så som tidigare var beslutat utan lades om ganska brådstörtat på det här sättet? Visserligen är det en händelse som kanske ser ut som en tanke att Aud Sjökvists förordnande som generaldirektör såvitt jag begriper gick ut den 31 januari i år. Det kan alltså finnas en viss ekonomisk vinst i att lägga över det på MSB. Men å andra sidan blir det egentligen inte billigare för att MSB gör det, även om det kan se så ut rent budgettekniskt.

Jag förstår att vi har lite olika syn på det här. Jag tycker inte att det är bra att MSB som part i målet kommer att föreslå åtgärder och eventuella författningsändringar. Jag tycker heller kanske inte att det kamerala borde ha fällt ett så stort avgörande i det här fallet.

Anf. 148 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Vi har olika uppfattningar, men jag har stor respekt för både Åsa Coenraads och Stig Henrikssons uppfattningar. Detta förtjänar att diskuteras och debatteras, stötas och blötas. Man kan faktiskt med goda avsikter och goda argument komma till olika slutsatser. Det är en av styrkorna med demokratin och den demokratiska debatten.

Det som jag tror är skillnaden är att interpellanterna ser den här utredningen som Utredningen med stort U. Därmed ser de inte att det också görs en väldigt massa andra utredningar och att det alldeles oavsett vad de olika utredningarna och utvärderingarna kommer fram till ligger i uppdraget till MSB, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, att dra nödvändiga slutsatser och föreslå åtgärder. Det hade det gjort även om utredningen fått fortsätta oförändrat. Det hade ändå varit MSB som varit tvunget att implementera det. Då menar vi att det är bättre att låta MSB göra det och att det finns synergier att vinna här.

Det är också viktigt att påpeka, så att det inte blir osagt, att den oberoende utvärderingen av brandförloppet ska slutföras av den här utredningen. Den ligger där och kommer att vara helt ograverad. Vilka operativa slutsatser man sedan ska dra av denna utvärdering har regeringen nu valt att lägga på MSB, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Anf. 149 ÅSA COENRAADS (M):

Fru talman! Det är viktigt att en utredning vågar vrida och vända på alla stenar för att till slut komma fram till åtgärder som ska sträva mot att göra det bättre. För att kunna göra detta är det viktigt med oberoende. Det är just därför förslaget om att utredningen ska överlämnas till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap är problematiskt. Jag säger inte att myndigheten är dålig, och jag säger inte att myndigheten inte gör sitt arbete. Jag säger bara att det är problematiskt att utreda sig själv.

Det är också oroande att regeringen inte tar branden i Västmanland på stort nationellt allvar. Under de där hemska, skrämmande, heta veckorna i somras riskerade räddningspersonal, piloter, boende och alla frivilliga sina liv för att rädda människor, skog, djur och egendom.

Att skylla på budgeten tycker jag är lite tråkigt, herr minister. Det är ett dåligt politiskt argument. Trots allt var det alliansregeringen som tillsatte utredningen och Alliansens budget som vann i kammaren. Den här regeringen har ändå kunnat hitta pengar i fickorna för att tillsätta andra särskilda utredningar, till exempel den om Bromma flygplats.

Det positiva som kommit ur den här katastrofen, om man får säga så, är det civilkurage och den samanhållning som visats av människor. Jag vädjar till ministern och regeringen: Låt inte all denna kunskap och erfarenhet från människorna i det brandhärjade området gå till spillo!

Anf. 150 STIG HENRIKSSON (V):

Fru talman! Ministern och jag har olika uppfattningar om det här. Jag ska ärligt säga att jag hoppas att ministern har rätt och jag fel. Det enda positiva som kan komma ut ur en sådan här katastrof är de lärdomar man kan dra inför framtiden för att minimera eller till och med undvika olyckor som denna.

När man har olika uppfattningar tillhör det traditionen att man försöker stärka sig med auktoriteter. Jag tänkte be att få citera Lars-Göran Uddholm, som var räddningsledare under skogsbranden. Angående det här med att MSB tar över slutdelen av den tidigare utredningen säger han i en intervju med Sveriges Radio: ”Jag tycker det är olyckligt. Jag hade sett fram emot att vi skulle få en heltäckande utredning, så att vi verkligen kan ta till oss lärdomar och om möjligt förhindra att något liknande upprepas.”

Jag citerar vidare ur artikeln: ”Lars-Göran Uddholm menar att det är viktigt att det görs en heltäckande oberoende utredning. Han är kritisk till att MSB blir involverade för utredningsarbetet då de själva var en stor del av räddningsinsatsen för branden. Oberoendet försvinner, menar Uddholm. Han tycker också att det handlar om ett anständighetskrav, som de drabbade har rätt att ställa på alla de instanser som var inblandade i skogsbranden.” I rest my case.

Anf. 151 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Det hör till ett bra demokratiskt samtal att man försöker bemöta motståndarens bästa argument och inte försöker misstolka.

Jag vill säga till Åsa Coenraads: MSB ska inte utreda sig själv och den egna insatsen. Det ska den utredning göra som den tidigare regeringen tillsatte, och den ska göra det till slut, så att det inte råder något tvivel om det. Tidigareläggningen av utredningens slut ska bara gälla den delen som handlar om de åtgärder som ska göras.

När det gäller Lars-Göran Uddholm är jag inte säker på att det är Stig Henrikssons bästa argument i debatten. Jag har stor respekt för hans åsikt. Men givet det citat som Stig Henriksson läste upp tror jag att han gjorde den slutsatsen på samma bloggar och Twitterinlägg som Åsa Coenraads hade till grund för sin interpellation. Det var innan man fick veta att en fullständig utvärdering av branden skulle göras av utredningen och att det bara är den sista delen som ska läggas på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Det kommer att ske många utredningar och utvärderingar av branden. Det är bra. Jag hoppas att den utredning som nu arbetar och snart är klar kommer att vara bra och nyttig. Men även om regeringen har gett Myndigheten för samhällsskydd och beredskap i uppdrag att komma med förslag till åtgärder har den inte monopol på det. Det kan vara så att Åsa Coenraads och Moderaterna eller Stig Henriksson och Vänsterpartiet drar andra slutsatser av en oberoende utvärdering än vad MSB gör. De kanske, Gud förbjude, till och med kommer med förslag till författningsändringar och väcker motioner i riksdagen.

Jag hoppas att den oberoende utvärderingen blir startskottet för att just kunna dra de lärdomar av branden som Stig Henriksson med flera tycker är så viktiga. Jag hoppas att vi kommer att mötas i kammaren fler gånger för att kunna dra de viktiga slutsatserna.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 17 Svar på interpellation 2014/15:227 om kritik mot långa häktningstider och omfattande restriktioner

Anf. 152 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Linda Snecker har frågat mig vilka åtgärder jag kommer att vidta för att möta kritiken från FN:s tortyrkommitté i fråga om häktningstider och restriktioner. Hon har också frågat om jag tänker ta några initiativ för att förhindra att barn även i fortsättningen placeras i svenska häkten med restriktioner.

De frågor som Linda Snecker ställer är angelägna och högt prioriterade av regeringen. Det stämmer att mycket långa häktningstider förekommer i undantagsfall. Det är då fråga om personer som är misstänkta för mycket allvarlig brottslighet. I dessa fall kan intresset av att kunna utreda brotten många gånger motivera att en person är häktad en längre tid och kanske även har restriktioner. Ungdomar häktas bara när de är misstänkta för allvarliga brott och då andra alternativ saknas.

Häktning innebär dock alltid ett lidande för den enskilde. Häktningen ska därför alltid vara befogad och proportionerlig. Den som är häktad bör inte heller isoleras från omvärlden i större utsträckning än vad som är absolut nödvändigt. Det gäller särskilt i fråga om unga personer. Det är därför angeläget att arbeta för att begränsa häktningstiderna och den tid den häktade är isolerad.

Jag vet att både Åklagarmyndigheten och Kriminalvården arbetar aktivt med dessa frågor. Åklagarmyndigheten presenterade under förra året en rapport som innehåller förslag om tydligare krav på åklagarens beslut om restriktioner och om ökade möjligheter till kontakt med omvärlden. Åklagarmyndigheten arbetar vidare med dessa frågor. För Kriminalvården är arbetet med ökad tid i gemensamhet och isoleringsbrytande åtgärder prioriterat. Kriminalvården har dessutom i uppdrag att under 2013–2016 genomföra en särskild satsning för unga klienter. Som ett resultat av uppdraget arbetar Kriminalvården bland annat med tidiga insatser riktade till unga i häkte och ett ökat antal psykologer i häktena samt ökade möjligheter till studier och andra aktiviteter. Kriminalvårdens ambition är att isoleringsbrytande åtgärder för alla unga i häkte bland annat ska innefatta mänsklig kontakt under minst två timmar om dagen. Jag följer myndigheternas arbete med stort intresse.

Det kan också bli aktuellt för regeringen att se över om det behöver vidtas ytterligare åtgärder för att begränsa långa häktningstider och användningen av restriktioner och den isolering som ofta blir följd av detta. Bland de frågor som jag ser som intressanta är till exempel möjligheten att hitta fler alternativ till häktning, såsom elektronisk övervakning, samt förhållandena för ungdomar som har häktas.

Anf. 153 LINDA SNECKER (V):

Fru talman! Tänk dig att du 22–23 timmar per dag sitter inlåst i ett rum som inte sträcker sig så mycket mer än avståndet mellan dessa två talarstolar. I rummet finns en säng, ett litet skrivbord, en stol och en tv. Här sitter du ensam. För att gå på toaletten ringer du på en klocka. Du får inte träffa dina barn, din familj och dina vänner. Den enda utomhusvistelsen du får är en timmes promenad per dag. Det är en promenad på bara ett par kvadratmeter i ett inhägnat område där du bara kan se himlen genom ett galler. Du måste gå i åttor för att inte bli yr. Här sitter du i minst tre månader utan att veta vad som kommer att hända. Det här är verkligheten för hälften av alla häktade i Sverige.

Det kallas att sitta häktad med restriktioner. Restriktioner innebär att man i häktet inte får träffa andra häktade eller vistas i gemenskap med andra, följa vad som sker i omvärlden, läsa tidningar och ta emot besök. Du får inte ha någon som helst elektronisk kommunikation eller skicka eller ta emot försändelser. Enligt den statliga häktesutredningen fann man att 40–50 procent av det totala antalet häktade får restriktioner i Sverige.

FN:s tortyrkommitté kallar att vara häktad med restriktioner för isolering och definierar det som tortyr. FN:s specialrapportörer mot tortyr definierar solitary confinement som en fysisk och social isolering av personer som är instängda i sina celler under 22–24 timmar per dygn. Det är vad Sverige ständigt sysslar med.

Sverige får mycket kritik, och vi har fått det sedan CPT besökte Sverige 1991. Vid samtliga besök har frågan om restriktioner aktualiserats. CPT kritiserar Sverige för att grunderna för restriktionerna inte uttrycks tillräckligt tydligt i lag, att det inte är tillräckligt tydligt var restriktioner åläggs, att varje restriktion borde kunna motiveras och påpekar särskilt problemen med isolering som sker i svenska häkten.

Vid jämförelse av häktningstider och isoleringar runt om i Europa är Sverige tillsammans med Irland, Luxemburg och Rumänien de länder som inte har någon övre gräns för hur långa häktningstider kan vara. Enligt Fair Trial International är det allvarligaste problemet för Sverige att restriktionerna innebär isolering, för inget annat land har problematiken som Sverige har.

Det finns anledningar när restriktioner måste användas. Det håller jag med om och alla de utredningar som ändå påpekar faran med restriktioner och långa häktningstider. De är befogade vid recidiv och kollusionsfara. Men det svenska häktningssystemet är ovanligt i Västeuropa. Andra länder har restriktioner, men de tillämpas inte så omfattande eller långvarigt som i Sverige. Åklagaren ska ompröva anledningarna till restriktionerna så ofta det finns anledning. Så står det i varje fall i lagen. Det är tingsrätten som ger det generella restriktionstillståndet, åklagaren definierar.

Därför vill jag fråga statsrådet om det verkligen är befogat och proportionerligt att Sverige isolerar häktade under minst tre månader när andra länder i Europa inte alls behöver använda sig av samma system. Är det så att rättsväsendet i Sverige är så ineffektivt att vi återkommande får kritik från FN sedan 1991?

Anf. 154 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Först och främst vänder jag mig mot beskrivningen att Sverige skulle ha sämre förhållanden än majoriteten av de andra länderna. Det finns kritik mot många länder och på många olika punkter. Jag vill hävda att det generellt sett inte är en rättvisande bild av svenska häkten.

Låt mig också problematisera. Häktningar är en tvångsåtgärd som per definition innebär isolering. Skälet till att man häktar en person är för att den inte ska kunna påverka utredningen. Annars ska inte personen häktas. Häktningar utan isolering är i princip inte verkningfulla och ingenting vi sysslar med.

Det stämmer att det är åklagaren som föreslår. Men det är domstolen som prövar häktningsskäl. Det gör man inte efter en övre tidsgräns utan efter en proportionalitetsprincip. Ju grövre brott du är misstänkt för, desto längre ska det vara möjligt att hålla dig häktad. Ju mildare brott, desto kortare häktningstid.

Typiskt sett prövas detta varannan vecka, och ibland varje vecka. Det stämmer att vi inte har en fast övre gräns. I stället för den övre gränsen har vi proportionalitetsprincipen.

Men det har också hänt en hel del positivt. Det gäller det som jag beskrev om åklagarens arbete och Kriminalvårdens arbete för att öka de mänskliga relationerna. Men det handlar också om att man numera kan överklaga de olika restriktionerna var och en för sig. Om man uppfattar att man har fått omotiverade restriktioner kan man överklaga dem restriktion för restriktion, vilket inte var möjligt tidigare. Det ser jag som positivt. Då krävs det också att åklagaren kan motivera restriktion för restriktion – precis det som Linda Snecker efterlyste.

Jag delar delvis Linda Sneckers problembild. Vi har för långa häktningstider, och vi har framför allt för tuff isolering när det gäller barn. Jag tror att huvudlösningen för att komma åt de långa häktningstiderna är att kunna bryta ned målen och att kunna delavgöra mål. De längsta häktningstiderna har vi i de väldigt komplicerade målen, där enskilda kan råka ut för att utredningen tar lång tid. Då menar jag att det måste kunna vara möjligt att avgöra skuldförhållandet i ett tidigare skede. Man kan dela upp målet, och där har vi redan haft en del förändringar. Man kanske också kan utöka möjligheten till videoupptagning så att man kan dela upp målen tydligare än vad man gör i dag.

När det gäller isoleringsbiten måste vi ha mycket mer av mänsklig kontakt och hitta fler vägar för att göra tiden i häktet mänskligare för dem som trots allt måste sitta där för att vi ska kunna utreda allvarlig brottslighet.

Anf. 155 LINDA SNECKER (V):

Fru talman! Jag vill inte heller påstå att Sverige har sämre förhållanden under häktningstiden. Men kritiken handlar om att vi har alldeles för långa häktningstider med den tillhörande isolering som våra restriktioner innebär. Om det skulle vara motiverat, som statsrådet menar att det är, måste det betyda att Sverige också har en extremt kriminell brottslighet – ovanligt kriminell jämfört med resten av hela Västeuropa. Det skulle i så fall kunna motivera de långa häktningstiderna.

Vad jag tycker är särskilt allvarligt, och som statsrådet nämner, är isoleringen som görs av barn. Barn häktas med restriktioner i Sverige. Man får tänka sig att det inte längre är den lilla biten mellan våra talarstolar här som det handlar om, utan det handlar om ett barn. Det är ett barn som man inte kan kontakta. Man vet inte hur barnet mår. Man vet inte när barnet kommer att komma ut. Man vet att barnet har gjort någonting dumt, men du kan inte kontakta barnet, eller krama det. Det enda du vet med säkerhet är att när barnet kommer ut efter häktningstiden kommer det att må väldigt dåligt.

År 2012 var 120 ungdomar mellan 15 och 17 år häktade i Sverige. 40 procent häktades i kortare tid än 14 dagar och 80 procent kortare än två månader. 80 procent hade restriktioner under 23 dagar. Det var alltså 120 barn. Barn sitter ofta häktade lång tid i Sverige, i ungefär 30 dagar. Detta drabbar barn extra hårt. Isoleringen gör att barn får allvarliga hälsoproblem, överklighetskänslor, ångest, panik, tvångstankar och även en stark önskan att göra sig själva illa. Enligt Barnombudsmannen informeras inte barn i tillräckligt hög grad innan de häktas om sina rättigheter. De kan bli förhörda utan advokat och utan att föräldrarna är informerade.

Det värsta tror jag är att innan man hamnar i häktet som barn tillbringar man en tid i arresten, alltså hos polisen. Det brukar vara i ungefär fyra

dygn. Förhållandena i arresten är att det finns en madrass på golvet. Det finns ingen möjlighet att ta kontakt med någon på utsidan.

Om man läser Barnombudsmannens rapport *Från insidan* ser man hur barn och ungdomar berättar att just tiden i arresten var fruktansvärd. Det var den värsta tiden i deras liv. De ser häktningen och häktningstiden som en befrielse.

Enligt Rikspolisstyrelsen ska inte barn förvaras i arrest. Det ska finnas alternativ, till exempel under bevakning i ett förhörssrum eller någonting liknande. Men i rapporten från Barnombudsmannen har alla ungdomar man har träffat förvarats isolerade i en cell.

Därför undrar jag: Tänker statsrådet ta några initiativ för att se till att inga barn sitter i polisens arrest i fyra dygn?

Vi har talat lite om vad isoleringen gör. Jag tror att vi är överens om, du och jag, att de två timmarna av gemenskap är en miniminivå för vad en människa klarar av när det gäller att inte ha kontakt med en annan människa. Om man läser Kriminalvårdens årsredovisning för 2012, där målet är att varje person ska ha mer än två timmars interaktion och gemenskap, ser man att det bara är 5 av 41 restriktionsavdelningar som klarar av detta mål 2012.

Det är bra att statsrådet nu följer Kriminalvårdens målsättning att bryta isoleringen för barn. Men om Kriminalvården inte ens kan bryta isoleringen för häktade vuxna krävs det lite mer än att statsrådet följer frågan. Det behövs resurser. Det är precis det här som FN ständigt kritiserar.

Anf. 156 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Jag och Linda Snecker är överens om att barn så långt det över huvud taget är möjligt inte ska förvaras i arrest. Om vi ska diskutera den frågan på djupet hoppas jag att Linda Snecker återkommer med en interpellation om den.

När det gäller häktningar och häktningar med restriktioner vill jag bara säga att det inte handlar om att man vet att barnet har gjort någonting dumt. När vi häktar barn är de misstänkta för mycket grov brottslighet och riskerar att själva påverka utredningen. Om vi talar om långa häktningstider talar vi om mycket allvarlig brottslighet.

Jag tycker att åklagarväsendet och Kriminalvården tar dessa frågor på mycket stort allvar. Linda Snecker läste upp tre år gamla siffror. Jag kan lova att vi för 2013, 2014 och 2015 kommer att se en positiv utveckling. Vi kommer att se att vi bryter detta. När vi till och med går in på den tid då den här regeringen har haft ansvaret och fattat besluten kommer vi att se en positiv utveckling.

Vi kommer dock tyvärr inte att komma ifrån det faktum att det finns ett skäl till att man har blivit häktad. Man har blivit häktad därför att man är misstänkt för allvarlig brottslighet där man riskerar att påverka brottsutredningen.

Det är möjligt att vi i Sverige har några fall med väsentligt längre häktningstider än andra länder. Det kan också bero på att vi har höga rättssäkerhetskrav i Sverige, och inte på att brottsligheten är speciellt mycket grövre. Vi anser att man måste utreda både saker som talar mot och för dem som sitter häktade.

Jag tror inte att vägen för att minska de längsta häktningstiderna är att frånga proportionalitetsprincipen och ha någon allmän övre gräns. Vägen att gå framåt för att klara att minska de långa häktningstiderna – som jag tror att Linda Snecker och jag är överens om är ett allvarligt problem – är att kunna bryta upp komplicerade mål och avgöra dem i delar. I så fall kan man i verkligheten korta utredningstiderna.

Sedan ska man också komma ihåg, fru talman, att ett skäl till att flera av dessa personer sitter på väldigt långa häktningstider är att de på inget sätt deltar i utredningen. De vägrar att svara på en enda fråga. Det gör brottet så mycket svårare att utreda, och det gör det svårare att förkorta häktningstiderna. Men vi ska från samhällets sida göra allt vi kan för att se till att ha så korta häktningstider och ett så effektivt rättsväsen som möjligt och att man så snabbt som möjligt komma till domstolen.

Anf. 157 LINDA SNECKER (V):

Fru talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Vi är inte helt överens. Statsrådet kan vara helt på det klara med att jag inte negligerar anledningen till att en person blir häktad. Men jag vill också påpeka att man inte behöver delta i en utredning. Det finns inte några sådana krav. Man är inte skyldig sig själv att förkorta sin egen häktningstid på något sätt. Där ska rättsväsendet vara effektivt och medmänskligt och se till att vi inte isolerar människor på det sätt som vi gör i dag.

Jag tror att vi är överens om att vi är ganska förtjusta i Åklagarmyndighetens rapport *Häktningstider och restriktioner* från 2014. Jag har läst den med glädje. Jag tycker om förslagen som Åklagarmyndigheten lägger fram tillsammans med Kriminalvården om att man till exempel ska motivera samtliga restriktioner mycket tydligare inför häktningsförhandlingen – det är väldigt bra. Det ska följa med häktningsframställan, och åklagaren ska arbeta tillsammans med Kriminalvården för att minska de 22 timmarna i isoleringen. Det finns mycket man kan göra för att bryta isolering i ett häkte, till exempel gemenskapsvistelse och samsittning.

Varför krävs det egentligen fler restriktioner i Sverige? Och varför så ofta, jämfört med andra länder? Och hur hjälper egentligen isoleringen åklagare och polis att utreda brott? Jag ser inte tydligheten i att vi måste isolera människor för att utreda brott. Det är frågor som vi måste ställa oss.

Avslutningsvis tänker jag citera en av ungdomarna som Barnombudsmannen har intervjuat i häktet. Han heter Joel och säger: Man blir inte snällare för att man sitter här. Det fattar vem som helst att om man bara umgås med kriminella i några år så blir du inte mindre kriminell för det.

Anf. 158 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Fru talman! Nej, man är naturligtvis inte skyldig att svara på en enda fråga från vare sig polis eller åklagare. Men det säger sig självt att det är väsentligt svårare för polis och åklagare att utreda brott om ingen som är föremål för utredningen deltar genom att svara på frågor. Det kommer per definition att göra utredningstiden längre, alldeles oavsett hur rättighetsbilden ser ut.

Linda Snecker säger att hon inte ser varför vi måste isolera människor för att utreda brott. Det ska jag förklara. När du är misstänkt för brott riskerar du att påverka utredningen. Det är skälet till att vi häktar människor, och det är skälet till att vi har isolering. Annars kan man prata sig samman

om sin version, och man kan förstöra bevismaterial och därmed omöjliggöra en brottsutredning. Skälet till att vi häktar och till att vi har isolering är att man annars kan utbyta information och förstöra förundersökningen.

Jag har försökt förklara i den här debatten att jag egentligen delar Linda Sneckers problembild. Vi har för långa häktningstider, vi har för mycket isolering och barn sitter häktade för länge. Däremot är jag inte säker på att lösningen ligger där Linda Snecker tror att den ligger.

Jag tror att det handlar om mycket aktivt arbete från åklagare, aktivt arbete från domstolar och att göra det som man är satt att göra. Det handlar om att se till att proportionalitetsprincipen efterlevs och att personer inte är häktade längre än de ska. Det handlar även om att titta på om det kan finnas ändringar i processrätten som gör att de långa komplicerade målen kan delas upp så att personer kan få ett avgörande tidigare och därmed kan bli frikända eller förflyttade till anstalt för att avtjäna straffen där.

Tack för debatten!

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 18 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

EU-dokument

KOM(2015) 45 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EG) nr 1007/2009 om handel med sälprodukter

KOM(2015) 46 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1304/2013 om Europeiska socialfonden, vad gäller en ökning av det inledande forskottet till operativa program som får stöd från sysselsättningsinitiativet för unga

§ 19 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 6 februari

2014/15:252 Försvaret och höjda arbetsgivaravgifter för unga

av *Hans Wallmark* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2014/15:253 Unga lagöverträdare

av *Ellen Juntti* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:254 Vattendirektivets effekter för svenskt lantbruk

av *Anders Forsberg* (SD)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:255 MSB:s utbildningsverksamhet

av *Lena Asplund* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2014/15:256 FXM och ett transparent svenskt exportfrämjande

av *Lena Asplund* (M)

till försvarsminister Peter Hultqvist (S)

2014/15:257 Norra stambanan

av *Åsa Lindestam* (S)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:258 Krav på diagnos för att få stöd

av *Maria Stockhaus* (M)

till utbildningsminister Gustav Fridolin (MP)

2014/15:259 Höga andrahandshyror

av *Nooshi Dadgostar* (V)

till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

2014/15:260 HVB-hem och mobiltelefoner

av *Lotta Finstorp* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2014/15:261 Förbifart Stockholms planläggning av tunnlar

av *Emma Wallrup* (V)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:262 Trängselskatt

av *Jimmy Ståhl* (SD)

till statsrådet Anna Johansson (S)

2014/15:263 Vargpolitiken

av *Daniel Bäckström* (C)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:264 Skogsnäringens konkurrenskraft

av *Ulf Berg* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:265 Elområdesindelningen och dess negativa effekter för Sydsverige

av *Jonas Jacobsson Gjörtler* (M)

till statsrådet Ibrahim Baylan (S)

2014/15:266 Ideella sektorns möjlighet att verka i Sverige

av *Mikael Oscarsson* (KD)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:267 Psykisk ohälsa och sjukskrivningar

av *Lotta Finstorp* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

den 9 februari

2014/15:268 Skogsnäringens roll i klimatomställningen

av *Johan Hultberg* (M)

till klimat- och miljöminister Åsa Romson (MP)

2014/15:269 Säkerhetspolitiskt råd på Regeringskansliet

av *Hans Wallmark* (M)

till statsminister Stefan Löfven (S)

2014/15:270 Rekrytering av deltidsbrandmän

av *Jan R Andersson* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

Prot. 2014/15:57

10 februari

**2014/15:271 Anställningsvillkor och trygghet för löntagarna vid upp-
handling**

av *Jonas Sjöstedt* (V)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

2014/15:272 Framtidens svenskundervisning för invandrare

av *Roger Haddad* (FP)

till statsrådet Aida Hadzialic (S)

§ 20 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 6 februari

2014/15:198 Evenemangslista

av *Rossana Dinamarca* (V)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2014/15:199 Regeringens politik för ett starkare civilsamhälle

av *Aron Modig* (KD)

till kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP)

2014/15:200 Upphandling i samband med Ostlänken

av *Linda Snecker* (V)

till statsrådet Ardalan Shekarabi (S)

**2014/15:201 Åtgärder för att minska överdödlighet vid kronisk psy-
kisk sjukdom**

av *Margareta Cederfelt* (M)

till statsrådet Gabriel Wikström (S)

2014/15:202 Ekologiskt jordbruk

av *Lena Ek* (C)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:203 Turkiets gräns mot daesh

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:204 Effektivare transporter

av *Johan Hultberg* (M)

till statsrådet Anna Johansson (S)

**2014/15:205 Regeringens arbete mot kränkande särbehandling, tra-
kasserier och mobbning i arbetslivet**

av *Ali Esbati* (V)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

den 9 februari

2014/15:206 Stöd till kurderna i kampen mot daesh

av *Markus Wiechel* (SD)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

Förhandlingarna leddes
av tredje vice talmannen från sammanträdets början till och med § 6 anf. 35
(delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med § 11 anf. 104 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

CLAES MÅRTENSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

§ 1 Justering av protokoll	1
§ 2 Avsägelse	1
§ 3 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 4 Svar på interpellationerna 2014/15:206 och 205 om att återkalla beslut om statlig samordnare för Bromma flygplats	4
Anf. 1 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	4
Anf. 2 JAN BJÖRKLUND (FP).....	4
Anf. 3 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	5
Anf. 4 ROBERT HALEF (KD).....	6
Anf. 5 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S).....	7
Anf. 6 FREDRIK MALM (FP)	8
Anf. 7 LARS TYSKLIND (FP)	9
Anf. 8 FINN BENGTTSSON (M).....	10
Anf. 9 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	11
Anf. 10 JAN BJÖRKLUND (FP).....	12
Anf. 11 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	13
Anf. 12 ROBERT HALEF (KD).....	14
Anf. 13 HELENE PETERSSON i Stockaryd (S).....	14
Anf. 14 FREDRIK MALM (FP)	15
Anf. 15 LARS TYSKLIND (FP)	15
Anf. 16 FINN BENGTTSSON (M).....	16
Anf. 17 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	17
Anf. 18 JAN BJÖRKLUND (FP).....	17
Anf. 19 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	18
Anf. 20 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	19
§ 5 Svar på interpellation 2014/15:234 om nedmontering av ADSL-bredband.....	19
Anf. 21 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	19
Anf. 22 ANDERS AHLGREN (C)	20
Anf. 23 LENA EK (C)	21
Anf. 24 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	22
Anf. 25 ANDERS AHLGREN (C)	23
Anf. 26 LENA EK (C)	24
Anf. 27 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	24
Anf. 28 ANDERS AHLGREN (C)	25
Anf. 29 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	26
§ 6 Svar på interpellation 2014/15:242 om åtgärder för ett ökat bostadsbyggande	27
Anf. 30 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	27
Anf. 31 EWA THALÉN FINNÉ (M).....	27
Anf. 32 MATS GREEN (M)	28
Anf. 33 HILLEVI LARSSON (S).....	29
Anf. 34 NOOSHI DADGOSTAR (V)	30
Anf. 35 LARS ERIKSSON (S).....	31
Anf. 36 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	32
Anf. 37 EWA THALÉN FINNÉ (M).....	33

Anf. 38 MATS GREEN (M)	34
Anf. 39 HILLEVI LARSSON (S)	34
Anf. 40 NOOSHI DADGOSTAR (V).....	35
Anf. 41 LARS ERIKSSON (S)	36
Anf. 42 OLA JOHANSSON (C)	36
Anf. 43 NINA LUNDSTRÖM (FP).....	37
Anf. 44 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	38
Anf. 45 EWA THALÉN FINNÉ (M).....	39
Anf. 46 OLA JOHANSSON (C)	40
Anf. 47 NINA LUNDSTRÖM (FP).....	40
Anf. 48 Statsrådet MEHMET KAPLAN (MP)	41
§ 7 Svar på interpellationerna 2014/15:210 och 223 om	
anställningsformen allmän visstid	42
Anf. 49 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	42
Anf. 50 ALI ESBATI (V).....	42
Anf. 51 CHRISTIAN HOLM (M).....	43
Anf. 52 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	44
Anf. 53 ALI ESBATI (V).....	45
(forts.).....	45
Ajournering.....	46
Återupptagna förhandlingar	46
§ 7 (forts.) Svar på interpellationerna 2014/15:210 och 223 om	
anställningsformen allmän visstid	46
Anf. 54 CHRISTIAN HOLM (M).....	46
Anf. 55 FREDRIK SCHULTE (M).....	47
Anf. 56 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	48
Anf. 57 ALI ESBATI (V).....	49
Anf. 58 CHRISTIAN HOLM (M).....	49
Anf. 59 FREDRIK SCHULTE (M).....	50
Anf. 60 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	51
§ 8 Svar på interpellation 2014/15:212 om Medlingsinstitutets	
nya uppdrag.....	51
Anf. 61 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	51
Anf. 62 ALI ESBATI (V).....	52
Anf. 63 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	53
Anf. 64 ALI ESBATI (V).....	53
Anf. 65 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	54
Anf. 66 ALI ESBATI (V).....	55
Anf. 67 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	55
§ 9 Svar på interpellation 2014/15:221 om nyanländas	
sysselsättning inom två år.....	56

Anf. 68 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	56
Anf. 69 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M).....	56
Anf. 70 HANIF BALI (M).....	57
Anf. 71 EVA-LENA JANSSON (S)	58
Anf. 72 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	59
Anf. 73 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M).....	60
Anf. 74 HANIF BALI (M).....	60
Anf. 75 EVA-LENA JANSSON (S)	61
Anf. 76 FREDRIK SCHULTE (M)	61
Anf. 77 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	62
Anf. 78 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M).....	63
Anf. 79 FREDRIK SCHULTE (M)	64
Anf. 80 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	64
§ 10 Svar på interpellation 2014/15:222 om provanställning.....	65
Anf. 81 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	65
Anf. 82 CHRISTIAN HOLM (M)	65
Anf. 83 EVA-LENA JANSSON (S)	66
Anf. 84 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	66
Anf. 85 CHRISTIAN HOLM (M)	66
Anf. 86 EVA-LENA JANSSON (S)	67
Anf. 87 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	67
Anf. 88 CHRISTIAN HOLM (M)	68
Anf. 89 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	68
§ 11 Svar på interpellation 2014/15:224 om	
bemanningsföretag	68
Anf. 90 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	68
Anf. 91 LARS PÜSS (M).....	69
Anf. 92 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	70
Anf. 93 LARS PÜSS (M).....	70
Anf. 94 FREDRIK SCHULTE (M)	71
Anf. 95 CHRISTIAN HOLM (M)	72
Anf. 96 PATRIK BJÖRCK (S)	72
Anf. 97 HANIF BALI (M).....	73
Anf. 98 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M).....	73
Anf. 99 Arbetsmarknadsminister YLVA	
JOHANSSON (S).....	74
Anf. 100 LARS PÜSS (M).....	74
Anf. 101 FREDRIK SCHULTE (M)	75
Anf. 102 CHRISTIAN HOLM (M)	75
Anf. 103 PATRIK BJÖRCK (S).....	76

Anf. 104 HANIF BALI (M)	76	Prot. 2014/15:57
Anf. 105 Arbetsmarknadsminister YLVA		10 februari
JOHANSSON (S).....	76	
§ 12 Svar på interpellation 2014/15:228 om		
arbetslöshetsmålet.....	77	
Anf. 106 Arbetsmarknadsminister YLVA		
JOHANSSON (S).....	77	
Anf. 107 HANIF BALI (M)	78	
Anf. 108 FINN BENGTSSON (M).....	78	
Anf. 109 Arbetsmarknadsminister YLVA		
JOHANSSON (S).....	79	
Anf. 110 HANIF BALI (M)	81	
Anf. 111 FINN BENGTSSON (M).....	82	
Anf. 112 FREDRIK SCHULTE (M).....	82	
Anf. 113 Arbetsmarknadsminister YLVA		
JOHANSSON (S).....	83	
Anf. 114 HANIF BALI (M)	84	
Anf. 115 FREDRIK SCHULTE (M).....	85	
Anf. 116 Arbetsmarknadsminister YLVA		
JOHANSSON (S).....	85	
§ 13 Svar på interpellation 2014/15:230 om traineejobb	86	
Anf. 117 Arbetsmarknadsminister YLVA		
JOHANSSON (S).....	86	
Anf. 118 FREDRIK SCHULTE (M).....	87	
Anf. 119 Arbetsmarknadsminister YLVA		
JOHANSSON (S).....	88	
Anf. 120 FREDRIK SCHULTE (M).....	88	
Anf. 121 Arbetsmarknadsminister YLVA		
JOHANSSON (S).....	89	
Anf. 122 FREDRIK SCHULTE (M).....	90	
Anf. 123 Arbetsmarknadsminister YLVA		
JOHANSSON (S).....	90	
§ 14 Svar på interpellation 2014/15:233 om validering	91	
Anf. 124 Arbetsmarknadsminister YLVA		
JOHANSSON (S).....	91	
Anf. 125 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	92	
Anf. 126 Arbetsmarknadsminister YLVA		
JOHANSSON (S).....	93	
Anf. 127 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	94	
Anf. 128 HANIF BALI (M)	95	
Anf. 129 Arbetsmarknadsminister YLVA		
JOHANSSON (S).....	95	
Anf. 130 DÉsirÉE PETHRUS (KD)	97	
Anf. 131 HANIF BALI (M)	97	
Anf. 132 Arbetsmarknadsminister YLVA		
JOHANSSON (S).....	97	
§ 15 Svar på interpellation 2014/15:236 om anställningar med		
statligt stöd.....	98	
Anf. 133 Arbetsmarknadsminister YLVA		
JOHANSSON (S).....	98	

Anf. 134 FREDRIK SCHULTE (M)	99
Anf. 135 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	100
Anf. 136 FREDRIK SCHULTE (M)	100
Anf. 137 HANIF BALI (M).....	101
Anf. 138 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	102
Anf. 139 FREDRIK SCHULTE (M)	103
Anf. 140 HANIF BALI (M).....	103
Anf. 141 Arbetsmarknadsminister YLVA JOHANSSON (S).....	104
§ 16 Svar på interpellationerna 2014/15:225, 226 och 240 om utredningen av branden i Västmanland	104
Anf. 142 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	104
Anf. 143 ÅSA COENRAADS (M)	105
Anf. 144 STIG HENRIKSSON (V).....	106
Anf. 145 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	107
Anf. 146 ÅSA COENRAADS (M)	107
Anf. 147 STIG HENRIKSSON (V).....	108
Anf. 148 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	108
Anf. 149 ÅSA COENRAADS (M)	109
Anf. 150 STIG HENRIKSSON (V).....	109
Anf. 151 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	110
§ 17 Svar på interpellation 2014/15:227 om kritik mot långa häktningstider och omfattande restriktioner	110
Anf. 152 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	110
Anf. 153 LINDA SNECKER (V)	111
Anf. 154 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	112
Anf. 155 LINDA SNECKER (V)	113
Anf. 156 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	114
Anf. 157 LINDA SNECKER (V)	115
Anf. 158 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	115
§ 18 Bordläggning.....	116
§ 19 Anmälan om interpellationer	116
§ 20 Anmälan om frågor för skriftliga svar	118
§ 21 Kammaren åtskildes kl. 22.33.	119